

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

INFORMACJE
I OPRAWIANIA
STATYSTYCZNE

OCHRONA ŚRODOWISKA
I LEŚNICTWO
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
W 2016 R.

ROK XIII
BIAŁYSTOK 2017

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

OPRACOWANIE PUBLIKACJI

Grzegorz Błachowski, Małgorzata Jelska, Agata Kawałko, Aneta Rakowska,
Ewa Sobiech, Elżbieta Tomaszewska, Anna Maria Witkowska
– Ośrodek Statystyki Leśnictwa i Ochrony Przyrody

Dorota Giziewska, Anna Godlewska – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

REDAKCJA TECHNICZNA, SKŁAD, KOREKTA I WYKRESY

Ewa Kępa, Anna Szeszko – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

OPRACOWANIE WERSJI ELEKTRONICZNEJ

Ewa Kępa – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna również w formie książki

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13

tel. 85 749 77 00, faks 85 749 77 99

e-mail: Sekretariat USBST@stat.gov.pl, Internet: <http://bialystok.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

„Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2016 r.” to trzynasta edycja wydawanego corocznie opracowania, a jednocześnie kolejna publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku dotycząca zagadnień związanych ze środowiskiem.

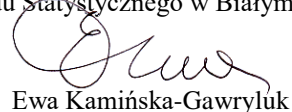
Opracowanie składa się z uwag metodycznych oraz części tabelarycznej wzbogaconej o mapy i wykresy. Uwagi metodyczne zawierają omówienie zakresu, źródeł i zasad grupowania danych, metod badań i ich organizacji oraz wyjaśnienia ważniejszych pojęć i interpretacje wskaźników statystycznych prezentowanych w publikacji. W części tabelarycznej zamieszczono charakterystykę poszczególnych elementów środowiska, skali ich degradacji oraz działań służących ochronie, a także informacje dotyczące zanieczyszczeń. Dane zaprezentowano dla województwa ogółem oraz w ujęciu przestrzennym, głównie w układzie powiatów i gmin, a wybrane informacje zostały przedstawione na tle kraju oraz według podregionów i miast o dużej skali zagrożenia środowiska.

Podstawowym źródłem danych zawartych w opracowaniu są wyniki badań Głównego Urzędu Statystycznego. W celu przedstawienia w szerszym zakresie problematyki związanej z ochroną środowiska i leśnictwem, wykorzystano również dostępne dane odpowiednich ministerstw, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, informacje opracowane przez służby meteorologiczne, geodezyjne i ochrony przyrody, a także wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz laboratoryjnych wykonanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku.

W porównaniu z poprzednią edycją treść publikacji uzupełniono o dane dotyczące zbiorników bezodpływowych oraz indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Przekazując w Państwa ręce niniejsze opracowanie, pragnę serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania i wzbogacania treści jego kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

PREFACE

“Environmental Protection and Forestry of Podlaskie Voivodship in 2016” is the thirteenth edition of the study presented yearly, but also the next publication of the Statistical Office in Białystok concerning environment.

The study consists of methodological notes and the tabular part enriched with maps and graphs. Methodological notes include elaboration of scope, resources and methods of classifying data, survey methods and their organization, but also explanation of major terms and interpretation of statistical indices presented in the publication. The tabular part includes characteristics of individual elements of the environment, the scale of their degradation and activities to protect as well as information on pollution. Data are presented for the voivodship in general as well as in the spatial division, mainly into powiats and gminas. Selected information is shown against the background of the country as well as by subregions and urban areas with a high risk to the environment.

Surveys results of the Central Statistical Office are the main source of data introduced in the publication. In order to present issues on environmental protection and forestry in a wider scope, there was used available data of appropriate ministries, the General Directorate of State Forests, the Bureau for Forest Management and Geodesy, information prepared by meteorological, geodesic and environmental protection services as well as results of surveys, controls, assessments and laboratory analyses made by the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok and the Voivodship Sanitary-Epidemiological Station in Białystok.

Compared with the previous edition, the subject matter of the publication was supplemented with the data on septic tanks and independent wastewater treatment facilities.

Presenting the study, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for provided information as well as suggestions and conclusions that contribute to shaping and enriching contents of its subsequent editions.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Tabl. Table	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x	3–4
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	14
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (2000–2016)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection (2000–2016)</i>	I	16
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (2015, 2016)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (2015, 2016)</i>	II	24
SPIS TABLIC			
DZIAŁ I. WARUNKI NATURALNE			
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	27
Powierzchnia i granice w 2016 r.	<i>Area and borders in 2016</i>	2	27
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	3	27
Większe i głębsze jeziora	<i>Principal and deeper lakes</i>	4	28
Temperatury powietrza (1971–2016)	<i>Air temperatures (1971–2016)</i>	5	30
Średnie miesięczne temperatury powietrza (1971–2016)	<i>Average monthly temperatures (1971–2016)</i>	6	30
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie (1971–2016)	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2016)</i>	7	31
Miesięczne sumy opadów atmosferycznych (1971–2016)	<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2016)</i>	8	31
DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY			
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	32
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/9/	35
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2016 r.	<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2016</i>	2/10/	36
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3/11/	38
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrehabilitowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4/12/	38
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według powiatów w 2016 r.	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2016</i>	5/13/	39
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of drained agricultural land by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/14/	39
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)</i>	7/15/	40
Zasobność gleb w przyswajalne makroelementy w latach 2013–2016	<i>Soil resources of absorbable macro-elements in 2013–2016</i>	8/16/	40
Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and wastelands (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9/17/	40
Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów w 2016 r.	<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2016</i>	10/18/	41
LIST OF TABLES			
CHAPTER I. ENVIRONMENT			
<i>Geographic location</i>		1	27
<i>Area and borders in 2016</i>		2	27
<i>Principal rivers</i>		3	27
<i>Principal and deeper lakes</i>		4	28
<i>Air temperatures (1971–2016)</i>		5	30
<i>Average monthly temperatures (1971–2016)</i>		6	30
<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2016)</i>		7	31
<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2016)</i>		8	31
CHAPTER II. USE AND PROTECTION OF LAND SURFACE AND SOIL. MINERALS			
<i>Methodological notes</i>		x	32
<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>		1/9/	35
<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2016</i>		2/10/	36
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2015, 2016)</i>		3/11/	38
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>		4/12/	38
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2016</i>		5/13/	39
<i>Area of drained agricultural land by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>		6/14/	39
<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2014/15, 2015/16)</i>		7/15/	40
<i>Soil resources of absorbable macro-elements in 2013–2016</i>		8/16/	40
<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and wastelands (2005, 2010, 2015, 2016)</i>		9/17/	40
<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2016</i>		10/18/	41

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	CHAPTER III. RESOURCES, CONSUMPTION, POLLUTION AND WATER PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	42
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Exploitable underground water resources (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/19/	45
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2/20/	46
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3/21/	46
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4/22/	47
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w miastach w 2016 r.	<i>Water consumption for needs of the national economy and population in urban areas in 2016</i>	5/23/	47
Zużycie wody w zakładach przemysłowych i ich wyposażenie w zamknięte obiegi wody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water consumption in plants equipped with closed water cycles (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/24/	48
Gospodarowanie wodą w zakładach przemysłowych według sekcji i działów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water management in plants by sections and divisions (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7/25/	48
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych według powiatów i gmin (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds by powiats and gminas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8/26/	49
Melioracje podstawowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Primary melioration (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9/27/	51
Melioracje podstawowe wymagające odbudowy lub modernizacji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Primary melioration requiring rebuilding or modernisation (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10/28/	52
Miasta i ludność w miastach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Urban areas and urban population fitted with water supply and sewage systems (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11/29/	52
Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Urban population using water supply and sewage systems by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i> ...	12/30/	53
Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Water supply and sewage systems by powiats and gminas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13/31/	54
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14/32/	61
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15/33/	61
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in urban areas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16/34/	62
Ścieki przemysłowe odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17/35/	62
Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial wastewater by powiats and gminas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	18/36/	63
Ścieki przemysłowe według sekcji i działów w 2016 r.	<i>Industrial wastewater by sections and divisions in 2016</i>	19/37/	66
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Industrial wastewater treatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20/38/	66
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Wastewater pretreatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	21/39/	67

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Charge of pollutants in industrial wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22/40/ 67
Osady z przemysłowych oczyszczalni i podczyszczalni ścieków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sludge from industrial wastewater treatment and pretreatment plants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23/41/ 67
Ścieki komunalne oczyszczane i nieoczyszczane (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Treated and untreated municipal wastewater (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24/42/ 67
Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Treated municipal wastewater and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	25/43/ 68
Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Municipal wastewater treatment plants by powiats and gminas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	26/44/ 74
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków oraz ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Urban areas served by wastewater treatment plants as well as wastewater discharged through sewage system (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	27/45/ 84
Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód rzek za rok 2016 z dziedziczeniem za lata 2010–2015	<i>Classification of ecological status, ecological potential, chemical status and status of uniform bodies of rivers for 2016 with assessment inherited for the years 2010–2015</i>	28/46/ 85
Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód jezior w 2016 r.	<i>Classification of ecological status, chemical status and status of uniform bodies of lakes in 2016</i>	29/47/ 89
DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA	CHAPTER IV. AIR POLLUTION AND PROTECTION	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 90
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Plants especially noxious to air purity by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/48/ 92
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Plants especially noxious to air purity by amount of pollutants emission (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2/49/ 93
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Plants especially noxious to air purity by degree of reduction of generated pollutants (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3/50/ 93
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016) ..	<i>Air pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2005, 2010, 2015, 2016) ..</i>	4/51/ 94
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emitters in plants especially noxious to air purity by amount of emission (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5/52/ 94
Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emission of air pollutants as well as pollutants retained in pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/53/ 94
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według rodzajów substancji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by kind of substance (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7/54/ 95
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2016 r.	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by powiats in 2016</i>	8/55/ 96
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w miastach w 2016 r.	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious in urban areas in 2016</i>	9/56/ 97
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według sekcji i działów w 2016 r.	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by sections and divisions in 2016</i>	10/57/ 97
Poważne awarie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Major accidents (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11/58/ 98

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
DZIAŁ V. ODPADY	CHAPTER V. WASTE	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 99
Odpady według grup odpadów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Waste by group of waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/59/ 101
Odpady według powiatów w 2016 r.	<i>Waste by powiats in 2016</i>	2/60/ 102
Odpady według sekcji i działów w 2016 r.	<i>Waste by sections and divisions in 2016</i>	3/61/ 103
Odpady w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Waste by urban areas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4/62/ 103
Odpady komunalne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Municipal waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5/63/ 104
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Liquid waste (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/64/ 105
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe według powiatów w 2016 r.	<i>Municipal waste and liquid waste by powiats in 2016</i>	7/65/ 105
DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	CHAPTER VI. PROTECTION OF ENVIRONMENT AND BIODIVERSITY	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 106
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/66/ 110
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of special nature value under legal protection as well as nature monuments by powiats and gminas (2005, 2010, 2015, 2016)</i> ..	2/67/ 110
Parki narodowe w 2016 r.	<i>National parks in 2016</i>	3/68/ 115
Parki narodowe według kategorii gruntów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>National parks by category of land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4/69/ 116
Parki narodowe według kategorii ochronności (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>National parks by category of protection (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5/70/ 116
Parki narodowe według form własności gruntów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>National parks by forms of land ownership (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/71/ 117
Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Animals of major game and protected species in national parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	7/72/ 117
Regulacja populacji zwierząt łownych w parkach narodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Regulation of population of game species in national parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8/73/ 118
Ochrona lasu w parkach narodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest protection in national parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9/74/ 118
Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Removals in national parks by category of cutting (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10/75/ 119
Turystyka w parkach narodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tourism in national parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11/76/ 119
Działalność dydaktyczna parków narodowych w 2016 r.	<i>Didactic activity of national parks in 2016</i>	12/77/ 120
Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w parkach narodowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Pest damage and protection against pest damage in national parks (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13/78/ 120
Rezerwaty przyrody w 2016 r.	<i>Nature reserves in 2016</i>	14/79/ 121
Rezerwaty przyrody (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Nature reserves (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15/80/ 127
Parki krajobrazowe w 2016 r.	<i>Landscape parks in 2016</i>	16/81/ 127
Parki krajobrazowe według kategorii gruntów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Landscape parks by category of land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17/82/ 128
Obszary chronionego krajobrazu w 2016 r.	<i>Protected landscape areas in 2016</i>	18/83/ 129
Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Protected landscape areas by category of land (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19/84/ 130

		Tabl. Table	Str. Page
Obszary Natura 2000 w 2016 r.	<i>Natura 2000 areas in 2016</i>	20/85/	131
Pomniki przyrody według powiatów (2010, 2015, 2016)	<i>Nature monuments by powiats (2010, 2015, 2016)</i>	21/86/	138
Ważniejsze zwierzęta chronione (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Major animals protected (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22/87/	138
Tereny zielone w miastach (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Green belts in urban areas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23/88/	139
Parki i ogrody historyczne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Parks and historical gardens (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	24/89/	139
DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA	CHAPTER VII. INSPECTION AND CONTROL ACTIVITIES AS WELL AS EVALUATION OF EFFECTS OF ENVIRONMENTAL DEGRADATION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	140
Stan sanitarny hoteli (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sanitary condition of hotels (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/90/	140
Stan sanitarny basenów kąpielowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sanitary condition of swimming pools (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2/91/	141
Działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Control activities of the Voivodship Inspectorates for Environmental Protection (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	3/92/	141
Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sanitary condition of food and dietary establishments, manufactures and trade establishments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	4/93/	142
Ocena sanitarna niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Sanitary evaluation of selected foodstuffs and usable items (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5/94/	143
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/95/	144
Zachorowania na choroby zawodowe (2010, 2015, 2016)	<i>Incidence of occupational diseases (2010, 2015, 2016)</i>	7/96/	144
DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	CHAPTER VIII. ECONOMICAL ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	145
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/97/	149
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz kierunków inwestowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as directions of investing (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	2/98/	150
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz powiatów w 2016 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as powiats in 2016</i>	3/99/	152
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania oraz powiatów w 2016 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing as well as powiats in 2016</i>	4/100/	153
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według rodzajów inwestycji (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by kind of investments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	5/101/	154
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według grup inwestorów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by groups of investors (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	6/102/	154

		Tabl. Table	Str. Page
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2016 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2016</i>	7/103/	155
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz źródeł finansowania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as sources of financing (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	8/104/	155
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania oraz powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in water management by sources of financing as well as powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9/105/	156
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz powiatów w 2016 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as powiats in 2016</i>	10/106/	158
Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tangible effects of environmental protection investments by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	11/107/	159
Uzyskane efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tangible effects of water management investments by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12/108/	160
Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Realization of environmental protection and water management investments in rural areas (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13/109/	161
Nakłady na środki trwałe na małą retencję wodną (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Outlays on fixed assets in water low retention (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14/110/	162
Efekty rzeczowe inwestycji małej retencji wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Tangible effects of water low retention investments (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15/111/	163
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund – incomes and expenditure (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	16/112/	163
Gospodarowanie powiatowymi i gminnymi środkami z tytułu ochrony środowiska i gospodarki wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Management of the powiat and the gmina environmental protection and water management funds – incomes and expenditure (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	17/113/	164
Gromadzenie i wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2015, 2016)	<i>Accumulation and use of money on account of the protection of agricultural and forest land (2015, 2016)</i>	18/114/	164
Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja (2015, 2016)	<i>Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management as well as their redistribution (2015, 2016)</i>	19/115/	165
Wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja (2015, 2016)	<i>Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution (2015, 2016)</i>	20/116/	166
Wykorzystanie środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Use of resources of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	21/117/	166
DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO	CHAPTER IX. FORESTRY AND HUNTING		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	167
Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest land and land designated for afforestation (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	1/118/	169
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Forest land and forest cover by powiats and gminas in 2016</i>	2/119/	169
Powierzchnia lasów według wieku drzewostanów	<i>Forest land by age of stand</i>	3/120/	174
Powierzchnia lasów według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Forest land by dominant species in stand</i>	4/121/	174
Zasoby drzewne na pniu według wieku drzewostanów	<i>Growing stock of standing wood by age class of tree stands</i>	5/122/	175
Zasoby drzewne na pniu według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Growing stock of standing wood by dominant species</i>	6/123/	175

		Tabl. Table	Str. Page
Zasobność i przeciętny wiek drzewostanów według gatunków panujących	<i>Resources and average age of tree stand by dominant species</i>	7/124/	175
Powierzchnia lasów według typów siedliskowych lasu	<i>Forest land by forest habitat types</i>	8/125/	176
Powierzchnia Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of the State Forests National Forest Holding – State Forests (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	9/126/	176
Powierzchnia rezerwatów i lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Area of reserves and protective forests managed by State Forests (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	10/127/	177
Wybrane dane o lasach prywatnych i gminnych według powiatów i gmin w 2016 r.	<i>Selected data on private and gmina forests in 2016</i>	11/128/	178
Powierzchnia lasów ochronnych prywatnych i gminnych (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Private and gmina protective forests (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	12/129/	188
Powierzchnia lasów prywatnych i gminnych objęta nadzorem według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Private and gmina forest land under supervision by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	13/130/	188
Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest land in private forests by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	14/131/	189
Odnowienia i zalesienia według form własności gruntów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Renewals and afforestation by forms of land ownership (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	15/132/	189
Odnowienia, zalesienia, inne prace hodowlane i pozyskanie drewna w lasach prywatnych według powiatów w 2016 r.	<i>Renewals, afforestation, other forest breeding work and removals in private forests by powiats in 2016</i>	16/133/	190
Powierzchnia wykonanych zalesień oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia według powiatów w 2016 r.	<i>Area of afforestation made as well as non-forest land designated for afforestation by powiats in 2016</i>	17/134/	191
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Removals (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	18/135/	191
Skup owoców i grzybów leśnych według gatunków (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Procurement of forest fruits and mushrooms by species (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	19/136/	192
Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Selected data on plantings by powiats (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	20/137/	192
Pożary lasów według przyczyn powstania (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Forest fires by causes (2005, 2010, 2015, 2016) ...</i>	21/138/	193
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Clubs and members of the Polish Hunting Association as well as hunting districts (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	22/139/	193
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2015, 2016)	<i>Major game species (2005, 2010, 2015, 2016)</i>	23/140/	194
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Shooting of major game species (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	24/141/	194
Ubytki ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)	<i>Loss of major game species (2005/06, 2010/11, 2015/16, 2016/17)</i>	25/142/	194

SPIS MAP I WYKRESÓW**LIST OF MAPS AND GRAPHS**

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2016 r.	<i>Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2016</i>	26
Podregiony i powiaty w województwie podlaskim w 2016 r.	<i>Subregions and powiats in Podlaskie Voivodship in 2016</i>	27
Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2016 r.	<i>Use of voivodship land in 2016</i>	60
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych (2000/2001–2015/16)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land (2000/2001–2015/16)</i>	60
Struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000–2016)	<i>Structure of water withdrawal for needs of the national economy and population (2000–2016)</i>	61
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi (2000–2016)	<i>Structure of industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground (2000–2016)</i>	61
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000–2016)	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious (2000–2016)</i>	98
Struktura odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2016 r.	<i>Structure of waste (excluding municipal waste) in 2016</i>	98
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Area of special nature value under legal protection by subregions and powiats in 2016</i>	99
Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2016 r.	<i>Structure of area of special nature value under legal protection in 2016</i>	99
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca według powiatów w 2016 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection per capita by powiats in 2016</i>	154
Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2016 r.	<i>Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing in 2016</i>	154
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2016 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management per capita by powiats in 2016</i>	155
Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2016 r.	<i>Structure of outlays on fixed assets in water management by directions of investing in 2016</i>	155
Struktura powierzchni gruntów leśnych w 2016 r.	<i>Structure of forest land area in 2016</i>	168
Lesistość według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Forest cover by subregions and powiats in 2016</i>	168
Struktura powierzchni lasów	<i>Structure of forest area</i>	169

*

* *

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.***In English version: preface and contents.***

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	— zjawisko nie wystąpiło.
Zero:	(0)	— zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
	(0,0)	— zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05;
	(0,00)	— zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,005.
Kropka	(.)	— zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	— wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	Δ	— oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
„W tym”		— oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc	art.	=	artykuł
mln	=	milion	bhp	=	bezpieczeństwo i higiena pracy
			cd.	=	ciąg dalszy
zł	=	złoty	dok.	=	dokończenie
			itp.	=	i tym podobne
szt.	=	sztuka	lp.	=	liczba porządkowa
			M.	=	miasto
g	=	gram	m.in.	=	między innymi
kg	=	kilogram	np.	=	na przykład
t	=	tona	nr (Nr)	=	numer
			ok.	=	około
mm	=	milimetr	poz.	=	pozycja
m	=	metr	str.	=	strona
mb.	=	metr bieżący	tabl.	=	tablica
km	=	kilometr	tj.	=	to jest
			tzn.	=	to znaczy
ha	=	hektar	tzw.	=	tak zwany
km ²	=	kilometr kwadratowy	w.	=	wiek
			Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
m ³	=	metr sześcienny	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności
dam ³	=	dekametr sześcienny	EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
hm ³	=	hektometr sześcienny	EUROSTAT	=	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
			EWG	=	Europejska Wspólnota Gospodarcza
°C	=	stopień Celsjusza	ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych
s	=	sekunda			
h	=	godzina			
r.	=	rok			

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.
3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomom: 2, 3, 4 i 5 **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) z późniejszymi zmianami.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.
4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
5. Informacje w podziałach według **podregionów, powiatów i gmin** oraz na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. **Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r. Taką samą zasadę zastosowano przy prezentacji danych dotyczących stanu i struktury ludności.
8. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.
9. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
10. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

11. W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
	sekcje
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
	działy
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
		woje						
WARUNKI								
1	Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	1210,7	1209,4	1207,7	1205,1	1202,4	1199,7	1196,1
2	miasta: w tysiącach	710,0	710,4	711,3	710,8	710,8	710,0	711,6
3	w % ludności ogółem	58,6	58,7	58,9	59,0	59,1	59,2	59,5
4	wieś: w tysiącach	500,7	499,0	496,4	494,3	491,6	489,7	484,5
5	w % ludności ogółem	41,4	41,3	41,1	41,0	40,9	40,8	40,5
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	60	60	60	60	59	59
Ludność (stan w dniu 31 XII) – w tys. – w wieku:								
7	przedprodukcyjnym	314,9	303,3	291,7	279,7	269,1	259,8	250,6
8	produkcyjnym	702,0	710,6	719,0	727,3	734,3	740,4	744,7
9	poprodukcyjnym	193,8	195,5	197,0	198,1	199,0	199,5	200,8
10	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,6	9,3	8,9	8,9	9,1	9,2
11	Zgony ^a na 1000 ludności	9,7	9,6	9,4	9,7	9,7	9,8	9,9
12	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	6,4	7,2	6,3	7,1	5,6	6,2
13	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,0	-0,1	-0,8	-0,9	-0,7	-0,7
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:								
14	mężczyźni	70,49	70,61	70,68	70,73	71,23	71,04	71,00
15	kobiety	79,14	79,92	80,39	79,94	80,07	80,41	80,53
WYKORZYSTANIE I OCHRONA								
16	Powierzchnia ogólna ^b w tys. ha	2018,0	2018,0	2018,0	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7
w tym:								
17	użytki rolne	x	x	1231,7	1233,4	1242,4	1239,7	1236,5
18	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	x	x	607,4	609,0	609,8	613,1	621,7
19	grunty pod wodami powierzchniowymi	x	x	27,2	26,9	27,4	27,4	26,7
20	użytki kopalne	x	x	2,6	2,6	2,6	2,5	2,4
21	tereny komunikacyjne	x	x	56,9	56,5	55,9	55,3	55,1
22	tereny osiedlowe ^c	x	x	24,7	23,1	14,8	15,3	15,6
23	nieużytki	x	x	60,2	59,2	59,2	59,1	58,2
24	Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne ^d w ha	58	18	17	29	103	43	36
25	grunty rolne	52	11	10	10	41	28	30
26	grunty leśne	6	7	7	19	62	15	6
27	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w ha	2845	2850	2836	2857	2848	2887	2821
28	Grunty zrekultywowane (w ciągu roku) w ha	14	47	16	27	30	58	32
29	Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha	13	74	4	2	30	8	32

^a Łącznie ze zgonami niemowląt. ^b Dane według kierunków wykorzystania powierzchni podano według ewidencji i gleby. Kopaliny” na str. 32. ^c Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacja

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		Lp.
wództwo										Polska	

DEMOGRAFICZNE

1192,7	1191,5	1189,7	1203,4	1201,0	1198,7	1195,0	1191,9	1188,8	1186,6	38433,0	1
710,1	710,1	715,8	724,8	724,0	723,3	721,8	720,9	719,9	719,7	23129,5	2
59,5	59,6	60,2	60,2	60,3	60,3	60,4	60,5	60,6	60,6	60,2	3
482,6	481,4	474,0	478,6	477,0	475,4	473,1	471,0	468,9	467,0	15303,5	4
40,5	40,4	39,8	39,8	39,7	39,7	39,6	39,5	39,4	39,4	39,8	5
59	59	59	60	59	59	59	59	59	59	123	6
242,3	235,1	228,7	229,1	223,3	218,5	214,0	210,5	207,4	206,1	6895,9	7
747,8	751,4	754,1	764,8	764,7	763,3	759,6	755,6	750,4	744,3	23767,6	8
202,6	205,0	206,9	209,5	212,9	217,0	221,3	225,9	231,0	236,3	7769,5	9
9,3	10,0	10,2	9,9	9,3	9,3	8,9	9,2	9,1	9,6	10,0	10
9,8	9,7	10,2	9,8	9,7	9,9	10,2	9,9	10,3	10,3	10,1	11
5,0	5,3	4,7	4,5	4,8	4,1	4,6	4,5	4,5	3,3	4,0	12
-0,5	0,3	0,0	0,1	-0,4	-0,6	-1,3	-0,7	-1,2	-0,8	-0,2	13
71,54	72,02	71,91	72,51	73,25	73,09	73,22	73,97	73,76	74,15	73,94	14
80,88	81,42	81,48	81,90	81,82	82,32	82,26	82,78	82,59	82,77	81,94	15

ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	31268,0	16
1233,4	1225,7	1223,4	1219,9	1217,2	1216,6	1215,9	1215,4	1214,1	1211,5	18620,7	17	
623,8	632,7	635,5	640,0	641,8	642,3	642,9	643,5	643,8	646,1	9714,7	18	
27,2	27,3	27,4	27,6	27,6	27,5	27,5	27,6	27,7	27,9	649,0	19	
2,5	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1	2,0	1,9	1,8	1,7	28,6	20	
55,2	55,1	54,7	54,7	55,0	55,0	55,0	55,7	56,0	56,1	921,4	21	
16,3	15,6	15,9	16,2	16,6	17,0	17,3	17,5	17,8	18,1	728,2	22	
56,7	55,9	55,6	54,5	54,4	54,3	54,2	54,1	54,0	54,0	469,5	23	
138	159	68	60	66	88	60	89	87	110	4424	24	
112	143	56	50	55	65	42	72	67	101	3977	25	
26	16	12	10	11	23	18	17	20	9	447	26	
2803	2864	2825	2855	2828	2807	2764	2759	2632	2660	64651	27	
53	20	41	31	63	33	52	159	89	35	1449	28	
12	10	10	6	35	25	50	105	40	34	587	29	

gruntów obowiązującej od 2002 r.; patrz uwagi metodyczne do działu „Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi cyjno-wypoczynkowe. d W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
		woje						
WYKORZYSTANIE, ZANIE								
1	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	90,2	87,1	89,0	89,0	88,8	92,7	92,8
	na cele:							
2	produkcyjne ^a	15,2	14,0	14,3	14,0	14,3	14,0	13,9
3	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	17,9	18,1	18,0	19,7	22,2	18,6
4	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	56,7	55,2	56,7	57,1	54,8	56,5	60,3
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:							
5	w hektometrach sześciennych	34,3	33,2	34,1	34,9	34,1	35,4	36,6
6	miasta	24,4	23,1	22,8	22,7	21,9	21,7	22,0
7	wieś	9,9	10,1	11,3	12,2	12,2	13,7	14,6
8	na 1 mieszkańca w m ³	28,3	27,4	28,2	28,9	28,3	29,4	30,6
9	miasta	34,3	32,4	32,1	31,9	30,8	30,5	30,9
10	wieś	19,8	20,3	22,6	24,7	24,8	27,9	30,1
11	Miasta ogółem (stan w dniu 31 XII)	36	36	36	36	36	36	36
	z ogółem wyposażone w sieć:							
12	wodociągową	36	36	36	36	36	36	36
13	kanalizacyjną	34	34	35	35	36	36	36
14	obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	33	33	34	35	36	36	36
15	mechaniczne	–	–	–	–	–	–	–
16	biologiczne	27	27	24	23	20	20	18
17	z podwyższonym usuwaniem biogenów	6	6	10	12	16	16	18
18	nieobsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	3	3	2	1	–	–	–
19	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c (stan w dniu 31 XII)	55,4	56,5	57,9	60,2	61,2	62,1	62,8
20	w tym w miastach w % ludności miast	88,5	89,3	90,4	93,3	93,7	94,3	94,5
21	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	40,8	39,1	38,8	40,2	40,4	39,3	39,7
	w tym:							
22	wody chłodnicze (umownie czyste)	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7	0,5	0,7
23	ścieki wymagające oczyszczania	40,1	38,5	38,1	39,3	39,8	38,8	39,0
24	oczyszczane	39,4	38,1	37,7	39,0	39,6	38,5	38,8
25	mechanicznie	0,3	0,3	0,3	0,8	0,7	0,7	0,7
26	chemicznie ^d	–	–	–	–	–	–	–
27	biologicznie	31,3	30,0	13,4	13,7	10,9	9,8	7,7
28	z podwyższonym usuwaniem biogenów	7,9	7,7	24,0	24,5	28,0	28,0	30,4
29	nieoczyszczane	0,6	0,4	0,4	0,3	0,1	0,3	0,2
	odprowadzone:							
30	bezpośrednio z zakładów	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
31	siecią kanalizacyjną	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1	0,2	0,1

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^d Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		Lp.
wództwo										Polska	
CZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD											
91,7	93,8	94,6	92,9	93,9	98,3	96,6	98,5	100,5	100,7	10581,4	1
14,3	13,1	12,7	12,7	12,9	12,3	11,9	12,6	12,7	12,8	7492,8	2
19,0	21,8	23,7	21,2	22,4	26,7	25,6	26,2	26,0	26,6	1042,7	3
58,5	58,9	58,2	59,0	58,7	59,3	59,1	59,8	61,8	61,2	2045,9	4
36,1	36,8	36,9	37,0	37,1	37,0	37,5	38,3	40,2	39,4	1238,1	5
21,6	21,4	21,9	21,6	21,5	21,4	21,2	21,2	21,3	21,1	792,2	6
14,5	15,4	15,0	15,4	15,6	15,5	16,3	17,1	18,9	18,3	445,9	7
30,2	30,9	31,0	31,1	30,9	30,8	31,3	32,1	33,7	33,2	32,2	8
30,3	30,2	30,6	30,1	29,7	29,6	29,3	29,4	29,6	29,3	34,2	9
30,1	31,9	31,6	32,7	32,7	32,6	34,4	36,2	40,1	39,2	29,2	10
36	36	38	39	40	40	40	40	40	40	919	11
36	36	38	39	40	40	40	40	40	40	919	12
36	36	38	39	40	40	40	40	40	40	917	13
36	36	38	38	40	40	40	40	40	40	917	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	15
18	17	19	21	22	22	21	22	22	22	386	16
18	19	19	17	18	18	19	18	18	18	530	17
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	18
62,4	63,7	62,5	62,4	63,6	65,5	66,4	66,8	67,4	67,6	73,5	19
93,5	93,8	92,7	92,0	93,5	95,3	95,9	96,1	96,6	96,6	94,8	20
41,2	40,6	41,0	40,6	40,4	40,3	39,4	39,1	39,1	40,7	8895,2	21
0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	6729,3	22
40,7	40,2	40,5	40,1	40,2	40,0	39,1	38,9	39,0	40,5	2166,0	23
40,0	40,0	39,5	40,1	40,2	40,0	39,1	38,9	39,0	40,5	2061,3	24
0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,6	514,0	25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87,4	26
8,2	8,1	7,7	7,1	7,2	7,8	6,1	6,8	6,8	7,4	342,4	27
31,0	31,1	31,0	32,2	32,2	31,3	32,1	31,2	31,2	32,4	1117,4	28
0,6	0,1	1,0	0,0	-	0,0	-	-	-	0,0	104,7	29
0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	-	-	-	0,0	103,5	30
0,6	0,1	1,0	-	-	0,0	-	-	-	-	1,2	31

własnych. b Pobór wody na ujęciach, przed włączeniem do sieci. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
		woje						
ZANIECZYSZCZENIE								
1	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ogółem (stan w dniu 31 XII)	52	51	48	49	56	57	55
	z ogółem:							
	posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:							
2	pyłowych	42	40	37	38	43	43	43
3	gazowych	5	5	5	6	7	7	5
	nieposiadające:							
4	określonej emisji dopuszczalnej	1	1	1	5	8	7	7
	wyników pomiarów emisji:							
5	pyłów	10	10	6	7	8	10	9
6	gazów	10	10	6	6	7	8	8
7	wyników pomiarów emisji	49	46	44	45	51	52	49
8	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ^a w tys. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,2	2,0	1,7
9	w tym ze spalania paliw	1,7	1,6	1,7	1,6	1,8	1,6	1,4
10	Emisja zanieczyszczeń gazowych ^a w tys. t	1709,0	1901,9	1873,8	1983,5	1874,1	1799,8	1703,9
	w tym:							
11	dwutlenku siarki	6,2	7,4	6,4	6,6	5,5	5,3	4,8
12	tlenków azotu ^b	3,2	3,6	3,3	3,7	3,5	3,6	3,4
13	tlenku węgla	3,4	2,7	2,5	2,7	3,0	3,2	3,3
14	dwutlenku węgla	1694,9	1887,6	1861,1	1970,0	1861,6	1787,3	1692,2
	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń ^a :							
	w tysiącach ton:							
15	pyłowe	102,4	121,0	121,2	137,2	121,8	118,4	116,8
16	gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,7	0,7	0,7	0,8	1,5	1,6	1,1
	w % zanieczyszczeń wytworzonych:							
17	pyłowe	98,1	98,4	98,4	98,6	98,2	98,3	98,5
18	gazowe (bez dwutlenku węgla)	4,8	4,9	5,1	5,6	10,9	11,2	8,8
ODP								
19	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t: wytworzone w ciągu roku	717,8	744,6	807,1	927,5	887,4	927,9	957,4
	w tym:							
20	poddane odzyskowi ^c	531,9	539,3	642,4	778,1	722,3	795,1	853,2
21	unieszkodliwione ^c	133,5	136,4	111,5	106,1	105,2	69,8	58,3
22	w tym składowane ^d	110,4	109,3	88,3	54,4	57,4	47,3	40,9
23	magazynowane czasowo	52,4	68,9	53,2	43,3	59,9	63,0	45,9
24	dotychczas składowane (nagromadzone ^e ; stan w końcu roku)	2331,0	2417,0	2466,7	2415,5	2468,0	2474,8	2423,2
25	Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha	32,5	35,3	35,5	35,7	36,9	36,5	35,4
26	Tereny składowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zreultywowane w ciągu roku w ha	2,7	3,0	1,5	1,5	1,5	1,5	2,2
27	Odpady komunalne zebrane ^f w tys. t	325,8	338,1	342,7	323,1	292,9	268,0	277,6

^a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu. ^c Od 2014 r. – w kach (hałdach, stawach osadowych) własnych. ^f Dane szacunkowe.

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		Lp.
wództwo										Polska	

IOCHRONA POWIETRZA

57	58	56	56	57	56	60	66	66	69	1859	1
41	44	42	42	42	40	40	43	43	45	1187	2
5	6	6	7	8	7	5	5	6	6	252	3
7	6	5	6	7	7	8	11	13	14	316	4
12	13	12	14	15	13	15	19	18	19	621	5
11	12	11	13	14	13	14	17	15	18	537	6
52	55	51	49	53	53	54	61	64	64	1747	7
1,7	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	38,6	8
1,3	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	22,2	9
1716,2	1602,8	1597,6	1616,6	1646,1	1480,0	1975,0	2014,6	1978,2	2208,1	210849,4	10
4,3	3,7	3,4	3,3	3,3	2,8	2,5	2,7	2,9	2,9	260,1	11
3,4	3,0	3,1	3,2	3,2	2,7	3,1	3,2	2,8	2,4	239,5	12
4,6	4,0	2,2	2,4	2,2	2,1	3,1	3,3	3,0	2,8	336,2	13
1703,4	1591,6	1588,5	1607,3	1636,9	1472,0	1965,2	2004,4	1968,6	2199,0	209421,0	14
117,1	83,5	68,9	86,6	99,0	84,9	85,5	84,9	88,0	88,6	19405,0	15
1,5	0,7	0,8	1,4	1,5	1,2	1,3	0,9	0,9	0,8	2415,1	16
98,5	98,4	98,4	98,8	99,0	98,9	99,0	98,9	99,0	99,1	99,8	17
10,3	5,8	8,2	13,4	13,7	12,8	12,1	8,4	8,6	8,3	62,8	18

ADY

1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7	871,1	662,0	128306,9	19
935,3	729,6	665,3	617,0	641,9	1393,3	1514,8	395,7	304,9	267,1	25255,0	20
69,0	50,2	24,7	60,3	24,7	33,6	7,3	4,2	9,1	6,1	26348,8	21
42,3	6,3	5,3	35,6	3,8	29,2	0,7	0,3	2,5	–	22068,6	22
52,9	58,5	47,9	36,2	41,0	40,6	305,4	305,9	183,0	38,5	2317,2	23
2426,9	2383,4	2367,0	2350,2	2333,4	2355,4	2354,3	2327,6	2337,4	2337,0	1710646,1	24
34,1	40,7	31,6	30,5	29,6	29,6	23,8	23,8	28,8	28,8	8374,3	25
2,2	0,3	–	–	–	–	–	–	–	–	27,4	26
262,2	247,0	246,6	242,9	252,1	241,9	251,7	274,9	286,4	290,8	11654,3	27

własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. *e* Na składowis-

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
		woje						
OCHRONA PRZYRODY								
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a (stan w dniu 31 XII):							
1	w tysiącach hektarów	644,0	644,3	644,3	644,7	644,3	645,0	645,0
2	w % powierzchni ogólnej	31,9	31,9	31,9	31,9	31,9	32,0	32,0
3	Parki narodowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	92,2	92,2	92,2	92,2	92,1	92,1	92,1
4	Rezerwaty przyrody ^b (stan w dniu 31 XII)							
	w tys. ha	14,0	14,3	14,3	22,9	22,9	23,6	23,6
5	Parki krajobrazowe (stan w dniu 31 XII)							
	w tys. ha	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1
6	Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7
7	Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2051	2066	2053	2058	2110	2112	2112
EKONOMICZNE ASPEKTY								
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące)							
	– w mln zł – służące:							
8	ochronie środowiska	126,4	118,0	92,6	114,9	86,5	98,9	155,8
9	gospodarce wodnej	36,8	36,1	21,8	31,4	48,6	41,9	67,6
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące)							
	– w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową – służące:							
10	ochronie środowiska	5,5	5,9	4,2	4,6	3,1	3,0	4,2
11	gospodarce wodnej	1,6	1,8	1,0	1,3	1,7	1,3	1,8
LEŚNI								
12	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	605,6	606,1	607,7	609,6	614,2	617,6
13	w tym lasy	595,6	596,7	597,4	598,5	600,2	604,6	607,9
14	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	29,6	29,6	29,7	29,7	30,0	30,1

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody została chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		Lp.
wództwo										Polska	

I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

645,1	645,1	645,5	645,6	645,6	646,0	646,1	645,1	642,3	638,8	10167,0	1
32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	31,8	31,6	32,5	2
92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,2	92,2	92,2	92,2	92,2	315,1	3
23,7	23,7	23,5	23,5	23,5	23,8	23,9	23,6	23,6	23,7	168,3	4
88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	86,6	2604,7	5
462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	461,9	459,2	457,3	7085,9	6
2076	2184	1916	2058	2031	2015	2012	1998	1993	1998	36560	7

OCHRONY ŚRODOWISKA

139,1	174,9	140,6	257,4	246,0	309,6	242,8	374,0	379,7	112,6	6517,0	8
66,9	53,4	34,2	118,0	76,5	45,3	60,6	67,4	36,6	24,5	1690,3	9
3,3	3,6	3,0	5,1	3,8	5,6	4,4	5,4	5,5	2,3	2,7	10
1,6	1,1	0,7	2,3	1,2	0,8	1,1	1,0	0,5	0,5	0,7	11

CTWO

620,8	622,3	624,0	626,2	627,2	628,4	629,0	630,0	630,9	631,5	9434,8	12
611,0	612,4	614,1	616,2	617,3	618,4	619,1	620,1	620,9	621,5	9230,0	13
30,3	30,3	30,4	30,5	30,6	30,6	30,7	30,7	30,8	30,8	29,5	14

wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	2015 2016	20187 20187	5132 5132	8818 8818	6237 6237
WARUNKI DEMOGRAFICZNE					
Ludność (stan w dniu 31 XII)	2015 2016	1188800 1186625	510873 511546	403015 400907	274912 274172
w % – w wieku:					
przedprodukcyjnym	2015 2016	17,4 17,4	17,2 17,2	17,3 17,1	18,1 17,9
produkcyjnym	2015 2016	63,1 62,7	63,5 63,0	62,3 62,0	63,6 63,3
poprodukcyjnym	2015 2016	19,4 19,9	19,3 19,8	20,4 20,9	18,2 18,8
na 1 km ² powierzchni ogólnej	2015 2016	59 59	100 100	46 45	44 44
w miastach w % ogółu ludności	2015 2016	60,6 60,6	74,4 74,4	47,1 47,2	54,5 54,7
Urodzenia żywe:					
w liczbach bezwzględnych	2015 2016	10825 11373	4839 5103	3476 3591	2510 2679
na 1000 ludności	2015 2016	9,1 9,6	9,5 10,0	8,6 8,9	9,1 9,8
Zgony:					
w liczbach bezwzględnych	2015 2016	12302 12271	4958 4894	4677 4633	2667 2744
na 1000 ludności	2015 2016	10,3 10,3	9,7 9,6	11,6 11,5	9,7 10,0
w tym zgony niemowląt:					
w liczbach bezwzględnych	2015 2016	49 38	22 11	16 13	11 14
na 1000 urodzeń żywych	2015 2016	4,5 3,3	4,5 2,2	4,6 3,6	4,4 5,2
Przyrost naturalny:					
w liczbach bezwzględnych	2015 2016	-1477 -898	-119 209	-1201 -1042	-157 -65
na 1000 ludności	2015 2016	-1,2 -0,8	-0,2 0,4	-3,0 -2,6	-0,6 -0,2
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem w hm ³	2015 2016	100,5 100,7	35,3 35,6	32,9 32,7	32,4 32,4
w tym – w % ogółem – na cele:					
produkcyjne ^a	2015 2016	12,6 12,7	8,0 7,3	21,1 22,2	9,1 9,2
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	2015 2016	61,5 60,8	71,2 70,9	66,4 64,9	45,9 45,6

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (cd.)					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowej:					
w kilometrach	2015	13443,3	3620,2	5546,7	4276,4
	2016	13517,3	3654,8	5563,5	4299,0
na 100 km ² w km	2015	66,6	70,5	62,9	68,6
	2016	67,0	71,2	63,1	68,9
kanalizacyjnej ^d :					
w kilometrach	2015	3436,2	1453,1	1069,0	914,1
	2016	3507,4	1471,4	1095,9	940,1
na 100 km ² w km	2015	17,0	28,3	12,1	14,7
	2016	17,4	28,7	12,4	15,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowe	2015	193513	67263	84288	41962
	2016	196183	68312	85115	42756
kanalizacyjne	2015	89956	42212	28625	19119
	2016	93025	43363	29615	20047
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w hm ³	2015	40,2	16,1	14,7	9,4
	2016	39,4	15,8	14,3	9,3
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi ogółem w hm ³	2015	39,0	17,7	13,6	7,6
	2016	40,5	18,1	14,3	8,1
w tym oczyszczane w % ogółem	2015	100,0	100,0	100,0	100,0
	2016	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2015	97,7	98,3	95,6	100,0
	2016	98,4	98,7	97,2	100,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b (stan w dniu 31 XII)	2015	67,4	82,2	53,9	59,9
	2016	67,6	82,0	54,3	60,1
w tym biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2015	67,4	82,2	53,9	59,9
	2016	67,6	82,0	54,3	60,1
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:					
pyłowych	2015	0,9	0,2	0,3	0,4
	2016	0,8	0,2	0,3	0,3
gazowych	2015	1978,2	1176,5	520,4	281,3
	2016	2208,1	1132,3	554,9	520,9
w tym: dwutlenku siarki	2015	2,9	1,3	0,8	0,8
	2016	2,9	1,3	0,8	0,8
tlenków azotu ^c	2015	2,8	1,2	0,6	0,9
	2016	2,4	0,8	0,6	0,9
dwutlenku węgla	2015	1968,6	1172,4	517,7	278,5
	2016	2199,0	1128,9	552,1	518,0

^a Łącznie z kolektorami. ^b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. ^c W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)					
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych ^a :					
pyłowe	2015	99,0	99,4	89,5	99,2
	2016	99,1	99,5	90,5	99,3
gazowe (bez dwutlenku węgla)	2015	8,6	6,9	0,7	17,2
	2016	8,3	13,8	–	8,7
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:					
wytworzone w ciągu roku	2015	871,1	393,3	187,1	290,7
	2016	662,0	260,3	182,9	218,8
w tym:					
poddane odzyskowi ^b	2015	304,9	120,4	10,6	173,9
	2016	267,1	126,9	8,8	131,4
unieszkodliwione ^b	2015	9,1	2,3	6,7	0,1
	2016	6,1	–	6,0	0,1
w tym składowane ^c	2015	2,5	2,3	0,2	–
	2016	–	–	–	–
dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku)	2015	2337,4	2337,4	–	–
	2016	2337,0	2337,0	–	–
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^e (stan w dniu 31 XII):					
w hektarach	2015	642314	154440	190458	297416
	2016	638842	152496	189100	297245
w % powierzchni ogólnej	2015	31,8	30,1	21,6	47,7
	2016	31,6	29,7	21,4	47,7
Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2015	1993	210	1499	284
	2016	1998	224	1491	283
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:					
ochronie środowiska	2015	379,7	234,3	118,6	26,8
	2016	112,6	63,4	32,5	16,7
gospodarce wodnej	2015	36,6	14,2	19,1	3,3
	2016	24,5	18,0	3,6	2,8
LEŚNICTWO					
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w ha	2015	630864	174417	265647	190799
	2016	631519	174676	266072	190770
w tym lasów	2015	620904	171420	262279	187206
	2016	621504	171660	262665	187179
publicznych	2015	427764	128142	155238	144384
	2016	428075	128361	155363	144351
prywatnych	2015	203100	46275	110410	46415
	2016	203444	46316	110709	46420
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	2015	30,8	33,4	29,7	30,0
	2016	30,8	33,4	29,8	30,0

^a W zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b We własnym zakresie przez wytwórcę. ^c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. ^d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. ^e Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

TABL. 3. WIĘKSZE RZEKI (dok.)

RZEKI ^a	Długość ^b w km		Odbiornik ^c	Powierzchnia ^b zlewni w km ²	
	ogółem ^d	w tym w województwie		ogółem ^d	w tym w województwie
Narew (dok.)					
Biebrza (dok.)					
Netta	118,4	115,2	Biebrza	1301,6	1240,7
Blizna	20,3	20,3	Netta	353,0	353,0
Szczeberka	60,1	60,1	Blizna	226,5	226,5
Brzozówka	66,1	66,1	Biebrza	693,7	693,7
Kumiałka	41,5	41,5	Brzozówka	220,6	220,6
Jegrznia	135,7	43,8	Biebrza	1062,4	359,5
Ełk	125,0	29,5	Biebrza	1556,8	352,7
Wissa	57,1	57,1	Biebrza	516,0	470,7
Gać	23,3	23,3	Narew	431,6	431,6
Jabłonka	33,7	33,7	Gać	224,7	224,7
Pisa	150,9	53,0	Narew	4516,6	848,1
Skroda	57,9	57,9	Pisa	406,1	406,1
Ruż	41,1	20,6	Narew	358,7	264,4
Bug	621,1	89,9	Narew	19273,8	3731,8
Leśna	36,4	36,4	Bug	355,8	355,8
Pulwa	13,3	13,3	Bug	201,1	201,1
Nurzec	110,0	110,0	Bug	2081,8	2067,1
Nurczyk	40,4	40,4	Nurzec	279,5	279,5
Leśna	27,3	27,3	Nurzec	320,9	320,9
Mianka	27,9	27,9	Nurzec	210,6	210,6
Brok	89,1	41,1	Bug	811,4	442,3
Czarna Hańcza	131,0	131,0	Niemen	1617,0	1617,0
Marycha	79,5	79,5	Czarna Hańcza	441,4	441,4
Świsłocz	43,5	43,5	Niemen	340,8	340,8
Szeszupa (Szeszupie)	27,6	27,6	Niemen	305,2	305,2

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski. ^c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. ^d Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość w tys. m ³
	dorzecze	zlewnia			
WEDŁUG POWIERZCHNI					
Wigry	Niemen	Czarna Hańcza	2118,3	73,2	336726,7
Rajgrodzkie ^a	Wisła	Jegrznia	1503,2	52,0	142623,2
Gaładus ^b	Niemen	Biała Hańcza	728,6	54,8	92474,7
Sajno	Wisła	Netta	522,5	27,0	52446,8
Dreństwo	Wisła	Jegrznia	504,2	25,0	42734,6
Białe Augustowskie	Wisła	Netta	476,6	30,0	41716,5
Serwy	Niemen	Czarna Hańcza	460,3	41,5	67181,5
Necko	Wisła	Netta	400,0	25,0	40561,4

^a Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 919,4 ha. ^b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 548,6 ha.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA (cd.)

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość w tys. m ³
	dorzecze	zlewnia			
WEDŁUG POWIERZCHNI (dok.)					
Szelment Wielki	Niemen	Szeszupa	356,1	45,0	53492,0
Rospuda Filipowska	Wisła	Netta	341,7	38,9	49731,8
Hańcza	Niemen	Czarna Hańcza	311,4	108,5	120364,1
Pomorze	Niemen	Marycha	295,4	23,5	25280,5
Wiżajny	Pregoła	Węgorapa	293,1	5,3	7746,1
Kolno	Wisła	Netta	264,4	3,3	3303,4
Studzieniczne	Wisła	Netta	250,1	30,5	22073,6
Blizno	Wisła	Blizna	238,5	28,8	24191,1
Tajno	Wisła	Netta	235,6	6,6	6224,5
Pierty	Niemen	Czarna Hańcza	228,2	38,0	23677,2
Mieruńskie Wielkie	Wisła	Netta	189,4	25,5	12717,9
Gremzdy	Niemen	Czarna Hańcza	188,1	14,3	8885,2
Szelment Mały	Niemen	Szeszupa	168,5	28,5	12577,3
Długie Augustowskie (Kalejty)	Wisła	Blizna	159,7	12,0	7492,6
Hołny	Niemen	Biała Hańcza	158,1	15,2	9231,4
Garbas (Garbaś)	Wisła	Netta	152,5	48,0	31809,7
Bolesty	Wisła	Netta	138,8	16,2	9716,4
Krzywe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	138,4	28,5	11867,5
Białe Filipowskie	Pregoła	Węgorapa	132,4	52,0	22662,3
Mikaszewo	Niemen	Czarna Hańcza	126,0	15,0	7087,6
Okmin	Niemen	Czarna Hańcza	111,8	42,4	14310,4
Rospuda Augustowska	Wisła	Netta	104,0	10,5	5383,1
Zelwa	Niemen	Marycha	103,7	12,3	5972,0
Białe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	100,2	34,0	13193,5
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI					
Hańcza	Niemen	Czarna Hańcza	311,4	108,5	120364,1
Wigry	Niemen	Czarna Hańcza	2118,3	73,2	336726,7
Gaładus ^a	Niemen	Biała Hańcza	728,6	54,8	92474,7
Rajgrodzkie ^b	Wisła	Jegrznia	1503,2	52,0	142623,2
Białe Filipowskie	Pregoła	Węgorapa	132,4	52,0	22662,3
Ożewo (Użewo)	Niemen	Czarna Hańcza	53,6	49,6	9326,4
Garbas (Garbaś)	Wisła	Netta	152,5	48,0	31809,7
Busznica	Wisła	Blizna	49,4	48,0	3350,6
Szurpiły	Niemen	Szeszupa	80,9	46,2	8168,0
Szelment Wielki	Niemen	Szeszupa	356,1	45,0	53492,0
Długie Sejneńskie (Długie Krasnopolskie)	Niemen	Czarna Hańcza	102,4	45,0	7669,4
Okmin	Niemen	Czarna Hańcza	111,8	42,4	14310,4
Dmitrowo	Niemen	Marycha	61,2	42,0	6476,6
Serwy	Niemen	Czarna Hańcza	460,3	41,5	67181,5
Rospuda Filipowska	Wisła	Netta	341,7	38,9	49731,8
Pierty	Niemen	Czarna Hańcza	228,2	38,0	23677,2
Białe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	100,2	34,0	13193,5
Boczne koło Przerośli	Pregoła	Węgorapa	58,3	33,5	8891,5
Studzieniczne	Wisła	Netta	250,1	30,5	22073,6
Białe Augustowskie	Wisła	Netta	476,6	30,0	41716,5

^a Jezioro graniczne – na terytorium Polski 548,6 ha. ^b Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 919,4 ha.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA (dok.)

JEZIORA	Położenie		Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m	Objętość w tys. m ³
	dorzecze	zlewnia			
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI (dok.)					
Blizno	Wisła	Blizna	238,5	28,8	24191,1
Szelment Mały	Niemen	Szeszupa	168,5	28,5	12577,3
Krzywe Wigierskie	Niemen	Czarna Hańcza	138,4	28,5	11867,5
Sajno	Wisła	Netta	522,5	27,0	52446,8
Mieruńskie Wielkie	Wisła	Netta	189,4	25,5	12717,9
Dręstwo	Wisła	Jęgrznia	504,2	25,0	42734,6
Necko	Wisła	Netta	400,0	25,0	40561,4

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

TABL. 5. TEMPERATURY POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	148	184
Temperatury w °C:		
średnie ^a : 1971–2000	6,9	6,3
1991–2000	7,2	6,8
2001–2010	7,5	7,1
2005	7,1	6,7
2010	6,8	6,2
2015	8,6	8,2
2016	8,0	7,6
skrajne w latach 1971–2016: maksimum	35,5	35,2
minimum	–35,4	–30,6
amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2016	70,9	65,8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE^a TEMPERATURY POWIETRZA

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w °C											
Białystok												
1971–2000	–3,5	–2,7	1,0	6,8	12,8	15,7	17,2	16,5	11,9	7,0	1,8	–1,6
1991–2000	–2,3	–1,6	1,4	7,7	12,7	16,2	17,7	17,0	12,0	7,1	1,4	–2,1
2001–2010	–3,5	–2,5	1,4	7,8	13,1	15,8	19,2	17,7	12,5	7,3	3,0	–2,0
2005	–0,1	–4,8	–1,9	7,8	12,3	14,8	18,7	15,9	13,6	7,7	2,3	–1,7
2010	–10,2	–3,4	1,8	7,9	13,6	17,0	21,1	19,2	11,5	4,4	4,5	–6,3
2015	0,0	–0,1	4,2	7,2	11,6	15,7	17,9	20,0	14,1	5,9	4,2	2,9
2016	–5,0	2,1	2,7	8,0	14,5	17,5	18,3	16,9	13,5	5,9	1,6	0,0
Suwałki												
1971–2000	–4,0	–3,4	0,1	6,0	12,1	15,1	16,6	16,3	11,5	6,6	1,3	–2,2
1991–2000	–2,7	–2,3	0,5	7,1	12,1	15,6	17,4	17,0	11,8	6,7	0,8	–2,6
2001–2010	–3,9	–3,3	0,5	7,2	12,6	15,4	18,9	17,7	12,6	6,8	2,5	–2,3
2005	–0,3	–5,5	–3,2	7,2	11,6	14,4	18,4	16,1	13,9	7,6	2,4	–2,0
2010	–10,6	–4,0	0,6	7,4	13,3	16,2	21,0	19,0	11,4	4,3	3,7	–7,4
2015	–0,7	–0,6	4,1	6,8	11,1	15,2	17,2	19,7	13,8	5,6	4,3	2,4
2016	–5,9	1,4	1,9	7,2	14,5	17,3	18,1	17,0	13,3	5,3	1,3	0,2

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Roczne sumy ^a opadów w mm:		
1971–2000	577	591
1991–2000	573	575
2001–2010	613	619
2005	546	539
2010	851	729
2015	526	593
2016	790	666
Średnia prędkość wiatru w m/s:		
2005	2,6	3,7
2010	2,6	3,5
2015	2,4	3,5
2016	2,4	3,3
Usłonecznienie w h:		
2005	1836	1810
2010	1734	1766
2015	1962	1697
2016	1722	1469
Średnie zachmurzenie w oktantach ^b :		
2005	5,1	4,9
2010	5,4	5,4
2015	5,1	5,1
2016	5,5	5,5

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 8. MIESIĘCZNE SUMY^a OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	w milimetrach												
Białystok	1971–2000	29	24	31	39	52	72	85	62	57	46	39	
	1991–2000	26	33	38	52	58	64	69	53	60	42	38	
	2001–2010	39	31	31	25	75	64	84	87	53	47	42	36
	2005	34	32	38	7	99	46	60	69	60	12	30	59
	2010	33	29	30	33	110	109	124	126	115	25	81	36
	2015	45	3	41	29	103	26	63	5	34	36	81	61
2016	27	56	58	37	47	44	187	69	22	136	55	53	
Suwałki	1971–2000	33	25	34	37	49	74	83	64	53	49	43	
	1991–2000	32	32	41	45	45	60	73	57	51	45	45	
	2001–2010	42	31	35	23	66	63	92	87	47	57	41	35
	2005	45	19	33	23	74	69	47	104	40	25	22	40
	2010	24	29	30	34	136	80	87	125	51	25	61	48
	2015	60	9	48	49	50	12	82	34	118	12	71	49
2016	27	59	35	39	41	63	80	78	35	95	68	46	

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY

Uwagi metodyczne

Dane o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 542), sporządzonej przez Departament Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. Zgodnie z wyżej wymienioną ewidencją, dane o:

- 1) **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związanymi, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej;
- 2) **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:
 - a) lasów, do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28 IX 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 2100, z późniejszymi zmianami),
 - b) gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, do których zalicza się grunty porośnięte roślinnością leśną, których powierzchnia jest mniejsza od 0,10 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów, tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych, grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu, przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych, jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów, wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami, zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów, skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi;
- 3) **gruntach pod wodami powierzchniowymi** dotyczą:
 - a) gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których cieki biorą początek, a także grunty pod wodami znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których cieki wypływają lub do których wpływają,
 - b) gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż określone powyżej;

4) **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:

- a) terenów mieszkaniowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
- b) terenów przemysłowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.,
- c) innych terenów zabudowanych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowiska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nieujęte w pozycjach dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
- d) zurbanizowanych terenów niezabudowanych, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
- e) terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, do których zalicza się niezajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zielńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
- f) terenów komunikacyjnych, do których zalicza się grunty zajęte pod:
 - drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej, place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich, rzecznych i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wyładowniczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty, budowle i urządzenia górskich kolei linowych, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego,
- g) użytków kopalnych, tj. gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobycie kopalin;

5) **użytkach ekologicznych** dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologiczne mogą być ustanowione w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy) na podstawie przepisów o ochronie przyrody;

6) **nieużytkach** dotyczą:

- a) niezakwalifikowanych do użytków ekologicznych: bagien (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piasków (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalnych utworów fizjograficznych, takich jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
- b) nieprzeznaczonych do rekultywacji wyrobisk po wydobywaniu kopalin;

7) **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą.

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych wyłączonych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty, wyłączonych w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 909).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl wyżej wymienionej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej, a także w drzewostanach, powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej oraz ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntów, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych,
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych niezwiązanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych. Prezentowane dane nie obejmują gruntów, które zostały wyłączone na cele nierolnicze i nieleśne z pominięciem powołanych wyżej przepisów prawnych.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrekultywowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

TABL. 1/9/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016		
	w hektarach				w odsetkach	na 1 mieszkańca ^a w ha
Powierzchnia ogólna	2018620	2018702	2018702	2018702	100,0	1,70
Użytki rolne	1239701	1219915	1214084	1211528	60,0	1,02
grunty orne	792953	772680	770162	769169	38,1	0,65
sady	6047	5535	4419	4777	0,2	0,00
łąki trwałe	208001	207115	207107	206021	10,2	0,17
pastwiska trwałe	193386	192837	192578	192540	9,5	0,16
grunty:						
rolne zabudowane	30240	32483	31089	30207	1,5	0,03
pod stawami	928	1500	1740	1749	0,1	0,00
pod rowami	8146	7765	6991	7065	0,4	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	613075	639978	643803	646082	32,0	0,54
las	601754	624856	630047	630622	31,2	0,53
grunty zadrzewione i zakrzewione	11321	15122	13756	15460	0,8	0,01
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27441	27570	27670	27912	1,4	0,02
płynącymi	24559	24415	25732	25974	1,3	0,02
stojącymi	2882	3155	1939	1938	0,1	0,00
Grunty zabudowane i zurbanizowane	73114	73139	75609	75829	3,8	0,06
tereny:						
mieszkaniowe	7579	7374	8054	8144	0,4	0,00
przemysłowe	1972	2445	2784	2844	0,1	0,01
inne zabudowane	2983	4052	4769	4839	0,2	0,00
zurbanizowane niezabudowane	1193	744	741	866	0,0	0,00
rekreacyjno-wypoczynkowe	1532	1561	1429	1403	0,1	0,00
tereny komunikacyjne:						
drogi	49516	49175	50885	50945	2,5	0,04
kolejowe	5310	5421	5031	5023	0,2	0,00
inne	521	132	107	90	0,0	0,00
użytki kopalne	2508	2236	1810	1676	0,1	0,00
Użytki ekologiczne	635	1825	1920	1912	0,1	0,00
Nie użytki	59066	54457	53992	54016	2,7	0,05
Tereny różne	5588	1818	1623	1423	0,1	0,00

^a Ludność według stanu w dniu 31 XII 2015 r.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

TABL. 2/10/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WEDŁUG
Stan w dniu 1 I

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Użytki rolne			
			razem	w tym		
				grunty orne	sady	łąki i pastwiska trwałe
w hekta						
1	WOJEWÓDZTWO	2018702	1211528	769169	4777	398561
	POWIATY					
2	Augustowski	165939	71456	39376	448	29230
3	Białostocki	297644	151312	85318	936	58309
4	Bielski	138509	102700	62922	359	38659
5	Grajewski	96762	65076	35969	188	26664
6	Hajnowski	162353	63754	37109	40	25375
7	Kolneński	94010	68079	41983	55	23707
8	Łomżyński	135459	96831	64714	309	28207
9	Moniecki	138179	82258	44944	143	35312
10	Sejneński	85517	41146	28498	122	11025
11	Siemiatycki	145946	86863	62491	215	20749
12	Sokólski	205450	137122	87385	1238	44354
13	Suwalski	130700	91241	66136	307	22219
14	Wysokomazowiecki	128891	98183	76326	303	17987
15	Zambrowski	73312	47259	30620	59	14233
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
16	Białystok	10213	2900	1578	22	1158
17	Łomża	3267	1860	914	25	847
18	Suwałki	6551	3488	2886	7	526

a Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

POWIATÓW W 2016 R.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty pod wodami powierz- chniowymi	Grunty zabudowane i zurbanizowane			Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne	Lp.
		tereny		użytki kopalne				
		osiedlowe ^a	komuni- kacyjne					
rach								
646082	27912	18096	56058	1676	1912	54016	1423	1
79251	5783	713	3279	30	37	5377	13	2
122207	4169	3237	8839	349	20	7332	179	3
29165	413	758	4567	141	9	738	18	4
23374	1686	843	2368	56	62	3279	18	5
89226	1117	1195	4522	148	659	1701	31	6
21871	357	442	2319	60	65	814	3	7
31628	1211	690	3657	129	64	1153	97	8
30323	1262	456	3130	23	–	20703	24	9
37161	3723	305	1556	1	–	1620	5	10
52101	1029	703	4275	149	61	734	31	11
56005	452	901	5802	354	99	4126	589	12
24348	5978	541	3182	42	831	4243	294	13
24068	398	768	3879	95	–	1480	20	14
22444	140	619	2316	90	5	434	5	15
1945	83	3714	1454	1	–	59	57	16
33	33	943	324	1	–	47	26	17
932	78	1268	590	7	–	175	13	18

TABL. 3/11/. GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIELEŚNE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	43	60	87	110
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW				
Grunty rolne	28	50	67	101
W tym użytki rolne	17	30	34	48
klasy bonitacyjne:				
I-III	7	11	7	15
IV	6	16	22	27
V-VI	4	3	5	6
Grunty leśne	15	10	20	9
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA				
Na tereny:				
osiedlowe	19	33	38	54
przemysłowe	2	13	15	27
komunikacyjne	5	–	1	5
Pod użytki kopalne	9	8	20	–
Na inne cele	8	6	13	15

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 4/12/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektarach			
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2887	2855	2632	2660
zdewastowane	2772	2746	2528	2556
zdegradowane	115	109	104	104
Grunty zrekultywowane (w ciągu roku)	58	31	89	35
w tym na cele: rolnicze	7	9	68	18
leśne	49	20	6	9
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku)	8	6	40	34
w tym na cele: rolnicze	8	6	25	17
leśne	–	–	4	7

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5/13/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty zdevastowane	Grunty zdegradowane
WOJEWÓDZTWO	2660	2556	104
POWIATY			
Augustowski	57	57	–
Białostocki	319	319	–
Bielski	314	314	–
Grajewski	110	110	–
Hajnowski	276	259	17
Kolneński	84	84	–
Łomżyński	192	192	–
Moniecki	53	53	–
Sejneński	14	14	–
Siemiatycki	181	181	–
Sokólski	514	514	–
Suwalski	261	261	–
Wysokomazowiecki	79	79	–
Zambrowski	119	119	–
MIASTO NA PRAWACH POWIATU			
Suwałki	87	–	87

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

TABL. 6/14/. POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty orne			Łąki i pastwiska			
		razem	w tym		razem	w tym		
			zdrenowane	nawadniane		zdrenowane	nawadniane	
w hektarach								
WOJEWÓDZTWO	2005	359288	184631	180901	77	174657	29253	65508
	2010	350508	185169	181424	90	165339	29670	61124
	2015	350478	185253	181508	89	165225	29679	61086
	2016	350492	185241	181481	89	165251	29676	61092
POWIATY								
Augustowski		28559	11638	11594	–	16921	2427	6461
Białostocki ^a		54233	25904	25559	–	28329	6110	10035
Bielski		40701	24046	22998	1	16655	3871	5518
Grajewski		16104	5651	5472	–	10453	700	5326
Hajnowski		22704	12106	11626	–	10597	2424	3024
Kolneński		11447	871	682	55	10576	546	7257
Łomżyński ^a		15008	6208	5675	21	8801	1208	3430
Moniecki		13955	2811	2731	12	11144	1247	4804
Sejneński		8091	2990	2990	–	5101	606	347
Siemiatycki		25164	17324	17193	–	7840	2273	2045
Sokólski		19700	2425	2387	–	17275	3116	5421
Suwalski ^a		13132	9132	8932	–	4000	1013	99
Wysokomazowiecki		53261	44840	44495	–	8421	2745	1695
Zambrowski		28433	19295	19147	–	9138	1390	5630

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Źródło: dane Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku.

TABL. 7/15/. ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2014/15	2015/16	
				ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W TONACH					
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	95606	112402	93835	104073	101690
azotowe	52492	64738	54177	55384	54098
fosforowe	20541	24148	17430	20322	19869
potasowe	22573	23517	22228	28367	27723
Nawozy wapniowe ^c	65863	15252	21606	18115	16452
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg					
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	87,1	105,0	88,7	95,1	94,7
azotowe	47,8	60,5	51,2	50,6	50,4
fosforowe	18,7	22,5	16,5	18,6	18,5
potasowe	20,6	22,0	21,0	25,9	25,8
Nawozy wapniowe ^c	60,0	14,2	20,4	16,6	15,3

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 8/16/. ZASOBNOŚĆ GLEB W PRZYSWAJALNE MAKROELEMENTY W LATACH 2013–2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przebadanych próbek w szt.	Bardzo niska	Niska	Średnia	Wysoka	Bardzo wysoka
		w % badanych próbek				
Fosfor	45608	14	29	25	15	17
Potas	45608	27	34	25	8	6
Magnez	45608	10	16	29	21	24

Źródło: dane Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

TABL. 9/17/. POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RZYSK I NIEUŻYTKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Liczba pożarów:				
upraw rolnych, łąk, rżysk	275	68	317	70
nieużytków	298	234	632	188
Powierzchnia – w ha – objęta pożarami:				
upraw rolnych, łąk, rżysk	229	41	230	30
nieużytków	232	130	491	69

^a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

TABL. 10/18/ POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwałe użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieużytki rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
WOJEWÓDZTWO	187148	2587,4	1553	15,8	135458	1218	16946	273	34744	62
POWIATY										
Augustowski	25628	387,1	–	–	15228	–	5011	–	5389	–
Białostocki	23134	290,1	–	–	23071	–	–	–	63	–
Bielski	9328	116,5	–	–	9323	–	–	–	5	–
Grajewski	22239	283,4	607	6,8	18442	504	1340	76	2457	27
Hajnowski	7055	75,2	–	–	7055	–	–	–	–	–
Kolneński	8661	73,9	367	3,3	8357	305	189	40	115	22
Łomżyński	5570	68,5	232	1,4	4027	196	1136	35	407	1
Moniecki	39546	501,6	118	1,0	13208	34	6327	72	20011	12
Sejneński	5280	114,7	–	–	3377	–	–	–	1903	–
Siemiatycki	3349	35,2	–	–	3339	–	–	–	10	–
Sokólski	18661	232,5	–	–	17062	–	–	–	1599	–
Suwalski	8002	156,1	–	–	3592	–	1658	–	2752	–
Wysokomazowiecki	2295	23,8	50	0,9	1740	50	540	–	15	–
Zambrowski	8290	227,9	179	2,4	7527	129	745	50	18	–
MIASTO NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	110	0,9	–	–	110	–	–	–	–	–

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków, a także stanu czystości wód powierzchniowych (rzek i jezior).

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studziennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **recyrkulacji wody w przemyśle** dotyczą zakładów przemysłowych wyposażonych w zamknięte obiegi wody oraz ilościowego udziału wody ujętej w obiegach zamkniętych w ogólnym zużyciu wody na cele produkcyjne.

Przez **obieg zamknięty** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzana do odbiornika, lecz zawracana do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu celem powtórnych rotacji i wykorzystania.

Wskaźnik ujęcia pobieranej wody w obiegi zamknięte obliczono dzieląc ilość wody pobieranej w ciągu roku na uzupełnienie obiegów zamkniętych z tytułu strat wody (bezwrotnych i w sieci – np. zrzutów wód zanieczyszczonych dla odświeżenia obiegu zamkniętego) przez ilość wody zużytej w ciągu roku na cele produkcyjne. Wyrażona w procentach wartość tego wskaźnika może być zawarta w granicach od zera (obieg otwarty) do 100 (wartość teoretyczna w warunkach całkowitego zamknięcia obiegów i braku uzupełniającego poboru wody). Z uwagi na to, że część zakładów pobierających wodę i odprowadzających ścieki nie posiadała urządzeń pomiarowych, bądź też nie dokonywała pomiarów z wystarczającą częstotliwością, dane pochodzące z tych zakładów były ustalane pośrednio – na podstawie wydajności pomp, ilości wody zużytej na jednostkę produkcji itp., a zatem są to dane szacunkowe.

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne, a z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zródło uliczne jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzonych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** (umownie czyste) uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- 1) są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczenia;
- 2) ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia;
- 3) temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczonych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Dwustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz przez zbiorczą kanalizację wojewódzkich zakładów usług wodnych, spółdzielnie mieszkaniowe, kółka rolnicze i zakłady pracy (przemysłowe, rolnicze, budowlane itp. obsługujące domy mieszkalne). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Komunalne oczyszczalnie ścieków obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych siecią kanalizacyjną** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) jest to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. W Polsce przyjęto ładunek BZT₅ pochodzący od jednego mieszkańca równy 60 g O₂/dobę.

Biochemiczne zużycie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni (procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni) w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych.

Chemiczne zużycie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszane substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

W procesach oczyszczania ścieków wytwarzają się **osady ściekowe**. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie, biologicznie lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

Podstawą **oceny stanu wód** jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1187). Rozporządzenie określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych. Stan jednolitych części wód naturalnych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. Stan wód sztucznych i silnie zmienionych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji potencjału ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. W zależności od wyników oceny stanu ekologicznego / potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, ocena końcowa klasyfikuje jednolitą część wód do dobrego lub złego stanu wód. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan/potencjał ekologiczny jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny oceniono jako dobry.

Stan ekologiczny jest definiowany jako bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Dla wód sztucznych lub silnie zmienionych (wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że niemożliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego) określa się **potencjał ekologiczny**. Klasyfikuje się go na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Stan chemiczny wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.

TABL. 1/19/ ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektometrach sześciennych			
O G Ó Ł E M	658,7	668,0	687,7	688,3
z utworów geologicznych:				
czwartorzędowych	640,3	649,7	669,4	669,9
trzeciorzędowych	18,0	17,9	17,9	17,9
kredowych	0,3	0,3	0,3	0,3
starszych	0,1	0,1	0,1	0,1
Przyrost zasobów w stosunku do poprzedniego roku	1,5	2,8	4,6	0,5

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 2/20/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	92,7	92,9	100,5	100,7	100,0	100,0	100,0	100,0
na cele:								
Produkcyjne ^a	14,0	12,7	12,7	12,8	15,1	13,7	12,6	12,7
w tym wody: powierzchniowe	1,8	1,1	0,4	0,7	2,0	1,2	0,4	0,7
podziemne	11,5	11,6	12,3	12,1	12,4	12,5	12,3	12,1
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	22,2	21,2	26,0	26,6	24,0	22,8	25,9	26,4
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	56,5	59,0	61,8	61,2	60,9	63,5	61,5	60,8
wody: powierzchniowe	7,6	8,4	8,1	8,7	8,2	9,1	8,1	8,6
podziemne	48,9	50,5	53,6	52,6	52,7	54,4	53,4	52,2

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 3/21/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele							
			produkcyjne ^a			nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^b			
			razem	w tym wody			razem	wody		
	powierzchniowe	podziemne		powierzchniowe	podziemne					
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	w dekametrach sześciennych							
WOJEWÓDZ-TWO										
2005	92729	4,6	13973	1845	11476	22237	56519	7632	48887	
2010	92888	4,6	12706	1091	11615	21224	58958	8430	50527	
2015	100519	5,0	12701	354	12347	26031	61787	8142	53645	
2016	100663	5,0	12827	689	12138	26615	61221	8656	52565	
POWIATY										
Augustowski	3752	2,3	40	–	40	112	3600	–	3600	
Białostocki	30188	10,1	393	–	393	7676	22119	8656	13463	
Bielski	4880	3,5	1547	–	1547	555	2778	–	2778	
Grajewski	5064	5,2	1010	–	1010	1685	2369	–	2369	
Hajnowski	2405	1,5	287	–	287	56	2062	–	2062	
Kolneński	2384	2,5	491	–	491	326	1567	–	1567	
Łomżyński	4105	3,0	700	–	700	657	2748	–	2748	
Moniecki	15641	11,3	403	–	403	12826	2412	–	2412	
Sejneński	1305	1,5	185	–	185	7	1113	–	1113	
Siemiatycki	3034	2,1	696	–	696	30	2308	–	2308	
Sokółski	3877	1,9	650	–	650	108	3119	–	3119	
Suwalski	2281	1,7	51	–	51	–	2230	–	2230	
Wysokomazowiecki	6332	4,9	1737	–	1737	–	4595	–	4595	
Zambrowski	5721	7,8	400	–	400	2577	2744	–	2744	
MIASTA NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	1556	15,3	1556	–	1556	–	–	–	–	
Łomża	3815	115,6	1406	689	717	–	2409	–	2409	
Suwałki	4322	65,5	1275	–	1275	–	3047	–	3047	

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4/22/. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	80,6	79,4	87,4	87,6	100,0	100,0	100,0	100,0
Przemysł	14,5	12,8	13,0	13,2	18,0	16,1	14,8	15,1
Rolnictwo i leśnictwo ^a	22,2	21,2	26,0	26,6	27,6	26,7	29,8	30,4
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	43,9	45,4	48,4	47,8	54,4	57,2	55,4	54,6

a Woda zużyta do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. *b* Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 5/23/. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W MIASTACH W 2016 R.

MIASTA	Ogółem	Na cele							na 1 miesz- kańca w m ³
		przemysłowe ^a					eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
		razem	z liczby razem			razem	w tym gospodarstwa domowe		
			do produkcji		z zakupu				
			z ujęć własnych zakładu ^c	z sieci wodociąg- owej					
w dekametrach sześciennych									
O G Ó Ł E M	38832,5	11230,0	9630,0	55,0	444,0	27602,5	21094,1	29,3	
w tym o decydują- cym zużyciu wody:									
Białystok	14561,2	1702,0	1408,0	8,0	152,0	12859,2	9773,5	33,0	
Suwałki	3683,6	1244,0	1019,0	4,0	46,0	2439,6	1881,5	27,1	
Łomża	2564,2	1407,0	1316,0	2,0	4,0	2157,2	1673,1	26,7	
Wysokie Mazowieckie	2131,1	1540,0	1394,0	–	142,0	591,1	255,1	27,1	
Bielsk Podlaski	1990,4	1137,0	1102,0	–	–	853,4	673,2	26,0	
Grajewo	1494,7	813,0	699,0	–	1,0	681,7	539,0	24,3	
Siemiatycze	1197,4	666,0	574,0	3,0	3,0	531,4	445,5	30,4	
Zambrów	1149,7	387,0	376,0	–	–	762,7	648,4	29,2	
Augustów	1119,9	84,0	2,0	22,0	59,0	1035,9	726,3	23,9	
Sokółka	1063,4	202,0	175,0	–	–	861,4	479,9	25,9	
Hajnówka	1025,1	276,0	183,0	–	–	749,1	582,1	27,5	
Kolno	774,5	478,0	449,0	–	–	296,5	225,6	21,6	
Mońki	668,0	368,0	339,0	–	13,0	300,0	197,6	19,5	
Łapy	511,3	111,0	67,0	–	1,0	400,3	368,5	23,3	

a Poza rolnictwem i leśnictwem. *b* Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych. *c* Włącznie z zakupem wody od innych jednostek.

TABL. 6/24/. ZUŻYCIE WODY W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH I ICH WYPOSAŻENIE W ZAMKNIĘTE OBIEGI WODY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Zużycie wody na cele produkcyjne w hm ³	12,6	11,0	11,5	11,6
w tym w obiegach zamkniętych w %	11,1	9,5	11,9	8,4
Zakłady wyposażone w obiegi zamknięte: według wskaźnika ujęcia w obiegi zużywanej wody:				
10,0% i mniej	27	25	24	24
10,1–50,0	7	7	6	6
50,1–90,0	4	4	–	1
90,1–99,0	1	–	1	–
99,1% i więcej	–	–	1	1
w % zakładów ogółem ^a	49,4	56,9	41,0	39,5

^a Zużywających wodę do produkcji.

TABL. 7/25/. GOSPODAROWANIE WODĄ W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody						Rozchód wody				
	ogółem	z ujęć własnych				z zakupu	zużycie na potrzeby własne			sprzedaż	
		razem	po-wierz-chniowych	pod-ziemnych	z od-wadnia-nia za-kładów górni-czych oraz obiektów bu-dowlanych		razem	w tym do produkcji			
								razem	w tym z sieci wodociągowej		
w hektometrach sześciennych											
OGÓŁEM	2005	15,5	14,0	1,8	11,5	0,7	1,5	14,5	12,6	0,8	0,9
	2010	13,4	12,7	1,1	11,6	–	0,7	12,8	11,0	0,5	0,5
	2015	13,3	12,7	0,4	12,3	–	0,6	13,0	11,5	0,2	0,3
	2016	13,5	12,8	0,7	12,1	–	0,7	13,2	11,6	0,3	0,3
Górnictwo i wydobywanie		0,4	0,4	–	0,4	–	–	0,4	0,4	–	–
Przetwórstwo przemysłowe		11,6	11,1	0,7	10,4	–	0,5	11,4	10,3	0,3	0,3
w tym:											
produkcja artykułów spożywczych		8,8	8,4	0,7	7,7	–	0,4	8,7	8,0	0,3	0,1
produkcja napojów		1,4	1,3	–	1,3	–	0,0	1,3	1,3	0,0	0,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		0,3	0,2	–	0,2	–	0,0	0,3	0,2	–	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		0,8	0,7	–	0,7	–	0,1	0,8	0,7	–	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		0,4	0,3	–	0,3	–	0,1	0,4	–	–	0,0
Pozostałe sekcje		0,3	0,3	–	0,3	–	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0

TABL. 8/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych ^a		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
WOJEWÓDZTWO							
2005	15463	1417	22237	4138	0,3	18099	12,8
2010	11821	1471	21224	1062	0,1	20162	13,7
2015	11755	1535	26175	1410	0,1	24765	16,1
2016	13893	1576	26759	1670	0,1	25089	15,9
miasta	27	–	3	3	0,1	–	–
wieś	13866	1576	26756	1667	0,1	25089	15,9
POWIAT AUGUSTOWSKI	948	–	112	112	0,1	–	–
Gmina miejska							
Augustów	27	–	3	3	0,1	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	93	–	11	11	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Augustów.....	182	–	21	21	0,1	–	–
Bargłów Kościelny	193	–	23	23	0,1	–	–
Nowinka	221	–	26	26	0,1	–	–
Płaska	54	–	6	6	0,1	–	–
Sztabin.....	178	–	22	22	0,1	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3372	510	7676	405	0,1	7271	14,3
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	139	–	17	17	0,1	–	–
Łapy	59	–	7	7	0,1	–	–
Michałowó	348	55	542	42	0,1	500	9,1
Supraśl	106	136	2133	13	0,1	2120	15,6
Suraż	92	–	11	11	0,1	–	–
Tykocin	1013	–	122	122	0,1	–	–
Zabłudów	152	–	18	18	0,1	–	–
Zawady	48	–	6	6	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	1067	–	127	127	0,1	–	–
Gródek	51	102	2491	6	0,1	2485	24,4
Juchnowiec Kościelny	101	–	12	12	0,1	–	–
Poświętne	196	186	1956	24	0,1	1932	10,4
Turośń Kościelna	–	31	234	–	–	234	7,5
POWIAT BIELSKI	2231	37	555	270	0,1	285	7,7
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	759	–	93	93	0,1	–	–
Boćki	560	37	353	68	0,1	285	7,7
Brańsk	450	–	53	53	0,1	–	–
Orla	246	–	30	30	0,1	–	–
Rudka	173	–	21	21	0,1	–	–
Wyszki	43	–	5	5	0,1	–	–

^a Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.

TABL. 8/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody				
	nawad- nianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napeł- nianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych ^a		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
			w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³	
POWIAT GRAJEWSKI	935	90	1685	113	0,1	1572	17,5
Gmina miejsko-wiejska							
Rajgród	520	65	804	64	0,1	740	11,4
Gminy wiejskie							
Grajewo	355	–	42	42	0,1	–	–
Wąsosz	60	25	839	7	0,1	832	33,3
POWIAT HAJNOWSKI	468	–	56	56	0,1	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczelce	251	–	30	30	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Czyże	58	–	7	7	0,1	–	–
Dubicze Cerkiewne	90	–	11	11	0,1	–	–
Narewka	69	–	8	8	0,1	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	2700	–	326	326	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Kolno	635	–	77	77	0,1	–	–
Mały Płock	95	–	12	12	0,1	–	–
Turośl	1970	–	237	237	0,1	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	1200	51	801	144	0,1	657	12,9
Gmina miejsko-wiejska							
Nowogród	265	–	32	32	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Łomża	880	–	105	105	0,1	–	–
Piątnica	55	–	7	7	0,1	–	–
Przytuły	–	51	657	–	–	657	12,9
POWIAT MONIECKI	827	764	12826	99	0,1	12727	16,7
Gminy miejsko-wiejskie							
Knyszyn	118	569	8152	15	0,1	8137	14,3
Mońki	60	–	7	7	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Jasionówka	94	–	11	11	0,1	–	–
Jaświły	48	–	6	6	0,1	–	–
Krypno	480	195	4647	57	0,1	4590	23,5
Trzcianne	27	–	3	3	0,1	–	–

^a Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.

TABL. 8/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEN W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napełnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych ^a		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
POWIAT SEJNEŃSKI	62	–	7	7	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Giby	20	–	2	2	0,1	–	–
Krasnopol	22	–	3	3	0,1	–	–
Sejny	20	–	2	2	0,1	–	–
POWIAT SIEMIATYCKI	250	–	30	30	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Milejczyce	152	–	18	18	0,1	–	–
Nurzec-Stacja	98	–	12	12	0,1	–	–
POWIAT SOKÓLSKI	900	–	108	108	0,1	–	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Sokółka	306	–	38	38	0,1	–	–
Suchowola	480	–	57	57	0,1	–	–
Gmina wiejska							
Janów	52	–	6	6	0,1	–	–
Korycin	28	–	3	3	0,1	–	–
Szudziałowo	34	–	4	4	0,1	–	–
POWIAT ZAMBROWSKI	–	124	2577	–	–	2577	20,8
Gmina wiejska							
Zambrów	–	124	2577	–	–	2577	20,8

^a Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.

TABL. 9/27/. MELIORACJE PODSTAWOWE
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Rzeki i kanały – długość w km	4206	4243	4368	4368
w tym rzeki uregulowane	3010	3017	3039	3039
Wały:				
długość w km	31	31	31	31
obszar chroniony w tys. ha	7,7	7,7	7,7	7,7
Pojemność użytkowa zbiorników wodnych w dam ³ ...	79085	59509	59973	60008
Stacje pomp odwadniających:				
w sztukach	14	14	14	14
obszar oddziaływania w tys. ha	18,8	18,8	18,8	18,8

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**TABL. 10/28/ MELIORACJE PODSTAWOWE WYMAGAJĄCE ODBUDOWY
LUB MODERNIZACJI**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Melioracje podstawowe:				
rzeki w km	546	862	847	847
wały w km	2	18	18	9
stacje pomp:				
w sztukach	1	5	5	3
wydajność w l/s	8338	8338	6950
Powierzchnia użytków rolnych z urządzeniami wymagającymi odbudowy lub modernizacji w tys. ha	67,7	85,3	85,3	85,3
grunty orne	8,5	12,2	12,2	12,2
użytki zielone	59,2	73,2	73,1	73,1

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**TABL. 11/29/ MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH WYPOSAŻONYCH W SIEĆ WODOCIĄGOWĄ
I KANALIZACYJNĄ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem – miasta wyposażone w sieć		
		wodociągową	kanalizacyjną	
Miasta	2005	36	36	
	2010	39	39	
	2015	40	40	
	2016	40	40	
Ludność w miastach:				
	w tysiącach	2005	710,8	710,8
		2010	724,8	724,8
		2015	719,9	719,9
		2016	719,7	719,7
w % ogółu ludności miast	2005	100,0	100,0	
	2010	100,0	100,0	
	2015	100,0	100,0	
	2016	100,0	100,0	

TABL. 12/30/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem – ludność korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach		w % ogółu ludności miast		
WOJEWÓDZTWO 2005	710,0	680,0	620,8	95,8	87,4
2010	724,8	695,3	645,3	95,9	89,1
2015	719,9	695,9	657,4	96,7	91,3
2016	719,7	696,1	658,5	96,7	91,5
POWIAT AUGUSTOWSKI					
Augustów	30,4	28,3	27,5	93,2	90,6
Lipsk	2,4	2,3	2,0	95,2	81,1
POWIAT BIAŁOSTOCKI					
Choroszcz	5,8	5,3	4,5	91,1	77,0
Czarna Białostocka	9,5	9,3	7,6	98,0	80,5
Łapy	15,8	15,6	14,7	98,7	93,5
Michałowó	3,1	3,1	3,1	99,7	99,7
Supraśl	4,7	4,6	4,4	97,9	93,5
Suraż	1,0	1,0	0,7	100,0	70,2
Tykocin	2,0	2,0	1,4	99,9	68,8
Wasilków	10,9	10,9	10,5	99,9	96,1
Zabłudów	2,5	2,0	1,9	82,1	76,5
POWIAT BIELSKI					
Bielsk Podlaski	25,8	24,8	20,9	96,2	80,8
Brańsk	3,8	3,8	3,5	99,5	92,2
POWIAT GRAJEWSKI					
Grajewo	22,1	21,6	18,8	97,5	84,8
Rajgród	1,6	1,2	1,1	73,6	71,8
Szczuczyn	3,4	3,2	1,5	93,1	44,4
POWIAT HAJNOWSKI					
Hajnówka	21,1	20,5	18,4	96,8	87,2
Kleszczele	1,3	1,3	0,8	97,1	62,5
POWIAT KOLNEŃSKI					
Kolno	10,5	10,4	9,1	99,9	87,5
Stawiski	2,3	2,0	2,0	88,2	86,3
POWIAT ŁOMŻYŃSKI					
Jedwabne	1,6	1,3	1,2	80,8	71,1
Nowogród	2,2	2,0	1,8	93,7	83,6
POWIAT MONIECKI					
Goniądz	1,8	1,7	1,4	91,5	74,5
Knyszyn	2,8	2,8	2,5	99,5	89,1
Mońki	10,1	9,7	9,2	95,8	91,2
POWIAT SEJNEŃSKI					
Sejny	5,6	5,5	4,2	98,8	76,0

TABL. 12/30/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem – ludność korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach		w % ogółu ludności miast		
POWIAT SIEMIATYCKI					
Drohiczyn	2,0	1,9	1,3	93,0	62,7
Siemiatycze	14,6	13,8	12,0	94,5	82,1
POWIAT SOKÓLSKI					
Dąbrowa Białostocka	5,7	5,5	4,9	96,9	87,0
Krynki	2,4	2,1	1,7	85,4	68,5
Sokółka	18,4	17,9	15,5	97,2	83,9
Suchowola	2,2	2,2	1,7	97,9	78,4
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI					
Ciechanowiec	4,8	4,1	3,1	86,9	64,3
Czyżew	2,6	2,5	2,1	94,2	78,4
Szepietowo	2,2	2,0	1,7	89,9	74,5
Wysokie Mazowieckie	9,4	9,2	9,0	98,0	96,1
POWIAT ZAMBROWSKI					
Zambrów	22,2	21,8	20,7	98,3	93,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	296,6	289,0	285,3	97,4	96,2
Łomża	62,8	61,1	59,1	97,3	94,0
Suwałki	69,6	67,0	65,9	96,3	94,6

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
WOJEWÓDZTWO 2005	11006,4	2030,3	164313	56415	177	35359,3	29,4
2010	12321,5	2556,9	179019	74479	131	37020,1	30,7
2015	13443,3	3436,2	193513	89956	97	40154,2	33,7
2016	13517,3	3507,4	196183	93025	99	39444,4	33,2
miasta	1989,4	1794,9	75452	64664	55	21094,1	29,3
wieś	11527,9	1712,5	120731	28361	44	18350,3	39,2
POWIAT AUGUSTOWSKI	1053,2	259,5	10748	5654	5	2124,7	36,0
miasta	96,9	99,3	4765	4491	1	780,0	46,2
wieś	956,3	160,2	5983	1163	4	1344,7	80,7
Gmina miejska							
Augustów	81,3	89,5	4324	4222	1	726,3	23,9

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT AUGUSTOWSKI (dok.)							
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	143,5	9,8	951	269	–	130,4	24,4
miasto	15,6	9,8	441	269	–	53,7	22,3
wieś	127,9	–	510	–	–	76,7	26,2
Gminy wiejskie							
Augustów	225,9	43,2	1292	222	–	467,9	68,5
Bargłów Kościelny	224,1	9,4	1254	152	4	400,0	70,4
Nowinka	113,0	99,7	890	540	–	70,2	24,0
Płaska	73,9	–	979	–	–	61,7	23,4
Sztabin	191,5	7,9	1058	249	–	268,2	51,7
POWIAT BIAŁOSTOCKI	1655,2	813,8	33204	18750	11	4038,1	27,7
miasta	247,0	244,9	9357	8275	3	1556,5	293,8
wieś	1408,2	568,9	23847	10475	8	2481,6	308,1
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	167,0	52,7	3062	1248	–	414,8	28,0
miasto	35,6	27,7	884	664	–	177,7	30,5
wieś	131,4	25,0	2178	584	–	237,1	26,4
Czarna Białostocka	97,5	53,5	1776	1211	–	263,7	22,8
miasto	40,4	40,6	1155	987	–	216,9	22,8
wieś	57,1	12,9	621	224	–	46,8	22,5
Łapy	116,1	120,8	4315	3369	–	558,6	25,2
miasto	50,1	59,6	2317	2219	–	368,5	23,3
wieś	66,0	61,2	1998	1150	–	190,1	29,7
Michałowó	199,5	39,8	2399	900	1	197,5	28,9
miasto	29,2	18,6	686	686	1	124,1	39,9
wieś	170,3	21,2	1713	214	–	73,4	19,7
Supraśl	88,5	96,0	3778	3187	–	332,0	22,6
miasto	22,9	24,1	1093	1030	–	113,9	24,5
wieś	65,6	71,9	2685	2157	–	218,1	21,8
Suraż	38,7	16,0	701	239	–	85,7	42,6
miasto	12,2	16,0	334	239	–	35,0	35,4
wieś	26,5	–	367	–	–	50,7	49,6
Tykocin	103,7	10,9	1422	290	2	381,0	60,1
miasto	9,9	9,9	482	282	2	101,0	50,4
wieś	93,8	1,0	940	8	–	280,0	64,6
Wasilków	77,5	72,3	3123	2891	–	455,2	28,9
miasto	28,6	33,3	1885	1679	–	328,0	30,4
wieś	48,9	39,0	1238	1212	–	127,2	25,5
Zabłudów	162,2	19,6	1913	546	4	240,4	26,1
miasto	18,1	15,1	521	489	–	91,4	36,6
wieś	144,1	4,5	1392	57	4	149,0	22,2

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	134,0	67,3	2616	1200	–	242,9	27,1
Gródek	56,7	26,9	1212	666	4	87,3	16,3
Juchnowiec Kościelny	186,3	118,5	3786	2060	–	358,8	22,8
Poświętne	77,1	66,3	832	448	–	167,9	47,7
Turośń Kościelna	119,1	53,2	1885	495	–	204,5	33,7
Zawady	31,3	–	384	–	–	47,8	17,0
POWIAT BIELSKI	773,9	203,7	14934	5500	5	1874,1	33,3
miasta	110,8	107,3	4968	3761	1	784,3	26,4
wieś	663,1	96,4	9966	1739	4	1089,8	41,1
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	91,6	87,2	4048	2881	1	673,2	26,0
Brańsk	19,2	20,1	920	880	–	111,1	29,2
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	192,3	29,6	3312	500	–	218,0	31,8
Boćki	134,8	10,3	1440	368	–	195,3	43,5
Brańsk	136,0	2,2	1798	43	–	326,0	55,1
Orla	42,1	10,2	1566	276	1	72,1	25,5
Rudka	30,0	33,9	484	438	–	48,1	25,0
Wyszki	127,9	10,2	1366	114	3	230,3	51,1
POWIAT GRAJEWSKI	632,4	104,6	7145	3091	7	1549,2	32,1
miasta	91,9	66,0	2828	2238	6	683,0	86,3
wieś	540,5	38,6	4317	853	1	866,2	122,8
Gmina miejska							
Grajewo	49,8	43,4	1991	1635	6	539,0	24,3
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	131,8	12,6	906	410	–	172,0	32,3
miasto	28,8	12,0	382	384	–	61,0	37,9
wieś	103,0	0,6	524	26	–	111,0	29,8
Szczuczyn	83,0	11,3	1056	226	1	221,2	35,8
miasto	13,3	10,6	455	219	–	83,0	24,1
wieś	69,7	0,7	601	7	1	138,2	50,5
Gminy wiejskie							
Grajewo	203,2	1,0	1272	5	–	296,9	50,1
Radziłów	102,3	25,1	1107	438	–	213,5	44,1
Wąsosz	62,3	11,2	813	377	–	106,6	28,3

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT HAJNOWSKI	738,6	293,3	14750	7569	5	1178,3	26,6
miasta	101,8	92,3	4644	3814	3	613,6	51,6
wieś	636,8	201,0	10106	3755	2	564,7	40,0
Gmina miejska							
Hajnówka	88,0	80,0	4143	3580	3	582,1	27,5
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	59,7	16,5	1266	269	–	49,0	18,7
miasto	13,8	12,3	501	234	–	31,5	24,1
wieś	45,9	4,2	765	35	–	17,5	13,3
Gminy wiejskie							
Białowieża	31,2	38,9	966	724	–	62,7	27,9
Czeremcha	73,5	31,7	1327	630	2	55,8	16,9
Czyże	69,3	9,1	934	122	–	59,4	28,4
Dubicze Cerkiewne	71,8	15,4	926	209	–	42,3	26,7
Hajnówka	104,5	21,7	1623	658	–	66,0	16,9
Narew	120,1	19,8	1610	353	–	108,2	29,9
Narewka	120,5	60,2	1955	1024	–	152,8	40,6
POWIAT KOLNEŃSKI	588,1	59,4	6185	1695	7	1045,7	26,8
miasta	38,4	47,0	1583	1411	6	269,5	40,7
wieś	549,7	12,4	4602	284	1	776,2	81,4
Gmina miejska							
Kolno	26,9	37,0	1196	1024	2	225,6	21,6
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	95,9	10,0	1137	387	4	270,7	43,0
miasto	11,5	10,0	387	387	4	43,9	19,1
wieś	84,4	–	750	–	–	226,8	56,8
Gminy wiejskie							
Grabowo	82,4	5,3	670	85	–	135,6	38,1
Kolno	207,6	–	1753	–	1	247,5	28,4
Mały Płock	103,2	1,2	978	29	–	103,3	21,2
Turośl	72,1	5,9	451	170	–	63,0	12,3
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	915,3	86,9	12243	2391	1	1734,6	33,8
miasta	29,3	14,6	905	481	–	101,9	52,0
wieś	886,0	72,3	11338	1910	1	1632,7	100,3
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	80,2	8,1	780	340	–	89,1	16,5
miasto	15,1	8,1	382	340	–	34,8	21,1
wieś	65,1	–	398	–	–	54,3	14,5
Nowogród	56,1	6,5	1097	141	–	162,8	40,0
miasto	14,2	6,5	523	141	–	67,1	30,9
wieś	41,9	–	574	–	–	95,7	50,4

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 mieszk- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	152,9	24,5	3269	675	–	426,5	39,2
Miastkowo	89,4	–	1011	–	–	142,9	33,2
Piątnica	161,6	27,3	2619	682	–	318,9	29,8
Przytuły	60,9	–	475	–	–	82,6	38,2
Śniadowo	128,3	6,0	1361	262	1	280,9	51,5
Wizna	72,3	14,5	809	291	–	158,2	38,2
Zbójna	113,6	–	822	–	–	72,7	17,2
POWIAT MONIECKI	732,7	185,7	8160	3562	11	1474,5	35,6
miasta	62,7	77,6	2360	2005	6	370,1	96,2
wieś	670,0	108,1	5800	1557	5	1104,4	162,0
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	70,3	18,2	1140	413	4	210,2	41,6
miasto	12,0	15,8	486	407	2	86,5	46,5
wieś	58,3	2,4	654	6	2	123,7	38,8
Knyszyn	74,2	20,9	1281	793	7	152,0	31,1
miasto	15,5	20,1	816	763	4	86,0	30,2
wieś	58,7	0,8	465	30	3	66,0	32,2
Mońki	176,4	41,7	1935	835	–	448,4	29,6
miasto	35,2	41,7	1058	835	–	197,6	19,5
wieś	141,2	–	877	–	–	250,8	50,4
Gminy wiejskie							
Jasionówka	87,7	4,9	636	189	–	78,6	27,7
Jaświły	144,4	32,0	1219	448	–	228,8	45,3
Krypno	101,1	44,8	1069	594	–	220,7	54,3
Trzcianne	78,6	23,2	880	290	–	135,8	30,7
POWIAT SEJNEŃSKI	480,7	21,4	3656	853	11	760,6	37,0
miasta	14,0	11,4	774	486	6	133,6	24,1
wieś	466,7	10,0	2882	367	5	627,0	41,9
Gmina miejska							
Sejny	14,0	11,4	774	486	6	133,6	24,1
Gminy wiejskie							
Giby	68,3	–	539	–	–	112,4	40,0
Krasnopol	55,9	–	419	–	3	60,6	15,7
Puńsk	168,0	10,0	1043	367	2	302,2	71,7
Sejny	174,5	–	881	–	–	151,8	37,2
POWIAT SIEMIATYCKI	863,8	128,6	11673	2994	3	1650,2	36,0
miasta	76,3	75,9	2823	2007	–	504,5	59,1
wieś	787,5	52,7	8850	987	3	1145,7	96,4
Gmina miejska							
Siemiatycze	51,9	57,3	2179	1603	–	445,5	30,4
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	139,9	19,4	1861	414	–	330,3	50,7
miasto	24,4	18,6	644	404	–	59,0	28,7
wieś	115,5	0,8	1217	10	–	271,3	60,9

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	80,2	7,1	708	136	–	127,3	44,5
Grodzisk	113,3	8,2	1169	212	–	206,6	47,8
Mielnik	83,0	17,7	1141	301	2	58,9	24,0
Milejczyce	83,9	–	875	–	–	55,0	29,4
Nurzec-Stacja	95,8	10,2	1244	244	1	64,9	15,9
Perlejewo	92,9	–	831	–	–	179,6	61,3
Siemiatycze	122,9	8,7	1665	84	–	182,1	29,6
POWIAT SOKÓLSKI	1451,7	191,2	14285	5151	6	1960,3	28,4
miasta	159,8	126,8	4701	3879	6	809,0	128,2
wieś	1291,9	64,4	9584	1272	–	1151,3	123,9
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	252,6	24,6	2215	781	–	355,0	29,9
miasto	24,1	22,8	791	756	–	155,1	27,2
wieś	228,5	1,8	1424	25	–	199,9	32,3
Krynki	67,6	20,7	1029	463	–	73,0	22,9
miasto	33,4	20,7	590	463	–	70,0	28,3
wieś	34,2	–	439	–	–	3,0	4,1
Sokolka	198,8	58,2	4010	2150	6	578,8	22,3
miasto	63,3	56,3	2615	2108	6	479,9	25,9
wieś	135,5	1,9	1395	42	–	98,9	13,2
Suchowola	240,2	31,7	1963	617	–	314,0	44,7
miasto	39,0	27,0	705	552	–	104,0	46,8
wieś	201,2	4,7	1258	65	–	210,0	43,7
Gminy wiejskie							
Janów	110,5	8,2	925	207	–	171,7	40,9
Korycin	117,4	7,7	806	132	–	153,5	46,0
Kuźnica	128,1	14,8	997	360	–	85,2	20,7
Nowy Dwór	109,7	11,0	726	155	–	95,4	35,1
Sidra	132,9	9,9	900	172	–	79,0	22,2
Szudziałowo	93,9	4,4	714	114	–	54,7	18,3
POWIAT SUWAŁSKI	1260,2	249,6	8202	2709	5	1522,5	42,4
wieś	1260,2	249,6	8202	2709	5	1522,5	42,4
Gminy wiejskie							
Bakałarzewo	123,9	57,6	809	514	–	136,0	43,6
Filipów	144,4	18,6	877	296	2	174,7	39,6
Jeleniewo	150,6	31,1	818	169	–	134,1	42,7
Przerośl	115,7	8,0	652	133	–	128,0	42,8
Raczki	160,0	18,2	1118	505	1	270,0	45,0
Rutka-Tartak	81,1	10,8	558	145	–	106,9	45,0
Suwałki	238,7	83,5	1923	681	–	208,6	27,9
Szypłiszki	102,9	10,3	930	136	–	248,2	62,6
Wiżajny	142,9	11,5	517	130	2	116,0	48,6

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 13/31/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	1028,8	114,1	13920	3732	9	3352,8	57,8
miasta	95,5	78,5	3989	3217	4	511,6	107,3
wieś	933,3	35,6	9931	515	5	2841,2	292,1
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	30,3	29,0	1440	1224	–	255,1	27,1
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	134,1	18,9	2527	891	5	350,1	39,5
miasto	28,6	18,9	1292	891	4	128,3	27,0
wieś	105,5	–	1235	–	1	221,8	54,0
Czyżew	140,1	24,4	1722	669	–	363,5	56,0
miasto	23,1	20,0	715	616	–	57,2	21,7
wieś	117,0	4,4	1007	53	–	306,3	79,6
Szepietowo	118,0	13,7	1733	515	–	489,4	68,7
miasto	13,5	10,6	542	486	–	71,0	31,5
wieś	104,5	3,1	1191	29	–	418,4	85,9
Gminy wiejskie							
Klukowo	93,0	2,8	1114	63	–	264,9	59,2
Kobylin-Borzymy	80,8	–	818	–	4	267,8	81,0
Kulesze Kościelne	70,8	–	758	–	–	321,0	102,1
Nowe Piekuty	66,1	–	882	–	–	281,5	70,7
Sokoły	116,2	25,3	1572	370	–	354,4	61,1
Wysokie Mazowieckie	179,4	–	1354	–	–	405,1	75,1
POWIAT ZAMBROWSKI	531,3	98,0	6719	2045	–	1850,7	41,8
miasta	53,6	55,7	1396	1270	–	648,4	29,2
wieś	477,7	42,3	5323	775	–	1202,3	54,6
Gmina miejska							
Zambrów	53,6	55,7	1396	1270	–	648,4	29,2
Gminy wiejskie							
Kołaki Kościelne	54,3	–	635	–	–	115,5	48,7
Rutki	124,2	18,8	1153	399	–	155,1	27,1
Szumowo	101,0	–	1270	–	–	352,3	71,2
Zambrów	198,2	23,5	2265	376	–	579,4	64,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	547,9	466,4	20823	19462	–	9773,5	33,0
Łomża	123,7	111,9	4691	3689	1	1673,1	26,7
Suwałki	139,8	119,3	4845	4178	12	1881,5	27,1

^a Łącznie z kolektorami.

TABL. 14/32/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM	39,3	40,6	39,1	40,7	100,0	100,0	100,0	100,0
odprowadzone:								
bezpośrednio z zakładów ^a	6,8	7,1	7,0	7,5	17,2	17,4	18,0	18,5
w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	0,5	0,5	0,1	0,2	1,3	1,3	0,3	0,5
siecią kanalizacyjną	32,5	33,5	32,0	33,1	82,8	82,6	82,0	81,5
W tym ścieki wymagające oczyszczania	38,8	40,1	39,0	40,5	98,7	98,7	99,7	99,5
oczyszczane	38,5	40,1	39,0	40,5	98,0	98,7	99,7	99,5
mechanicznie	0,7	0,8	0,9	0,6	1,8	1,9	2,3	1,5
biologicznie	9,8	7,1	6,8	7,4	24,9	17,4	17,5	18,2
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	28,0	32,2	31,2	32,4	71,2	79,3	79,9	79,7
nieoczyszczane	0,3	0,0	–	0,0	0,7	0,0	–	0,0
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,2	–	–	–	0,6	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/33/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE^a I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym oczyszczane			
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
w dekametrach sześciennych					
WOJEWÓDZ-TWO					
2005	38773	38481	719	9795	27967
2010	40109	40082	783	7085	32214
2015	38951	38951	900	6837	31214
2016	40459	40453	624	7414	32415
POWIATY					
Augustowski	1153	1153	–	33	1120
Białostocki	3575	3575	–	1349	2226
Bielski	1617	1617	300	389	928
Grajewski	1796	1796	–	319	1477
Hajnowski	1836	1836	–	252	1584
Kolneński	756	756	–	470	286
Łomżyński	1089	1089	–	116	973
Moniecki	954	954	–	495	459
Sejneński	394	394	–	207	187
Siemiatycki	1178	1178	61	92	1025
Sokółski	1457	1457	–	1125	332
Suwalski	331	331	–	151	180
Wysokomazowiecki	3374	3374	–	686	2688
Zambrowski	1309	1303	–	894	409
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	13068	13068	235	–	12833
Łomża	3086	3086	28	836	2222
Suwałki	3486	3486	–	–	3486

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

**TABL. 16/34/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE^a I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W MIASTACH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym oczyszczone				
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w dekametrach sześciennych						
O G Ó Ł E M	2005	35523	35316	657	8019	26640
	2010	36166	36139	711	5251	30177
	2015	34838	34838	869	5297	28672
	2016	35767	35761	563	5633	29565
w tym miasta o dużej skali zagrożenia ściekami:						
Białystok		13068	13068	235	–	12833
Suwałki		3486	3486	–	–	3486
Łomża		3086	3086	28	836	2222
Wysokie Mazowieckie		2621	2621	–	–	2621
Grajewo		1584	1584	–	107	1477
Hajnówka		1421	1421	–	–	1421
Bielsk Podlaski		1382	1382	300	199	883
Zambrów		1127	1121	–	712	409
Augustów		1007	1007	–	–	1007
Siemiatycze		968	968	–	–	968
Piątek		864	864	–	9	855
Sokolka		854	854	–	854	–
Mońki		720	720	–	292	428
Kolno		663	663	–	377	286
Juchnowiec Kościelny		517	517	–	72	445

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 17/35/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w dekametrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	6772	7072	7030	7514	100,0	100,0	100,0	100,0
Wody chłodnicze (umownie czyste)	506	511	101	196	7,5	7,2	1,4	2,6
Ścieki wymagające oczyszczenia ...	6266	6561	6929	7318	92,5	92,8	98,6	97,4
oczyszczone	6223	6534	6929	7312	91,9	92,4	98,6	97,3
mechanicznie	693	755	900	624	10,2	10,7	12,8	8,3
biologicznie	4603	2412	2082	2455	68,0	34,1	29,6	32,7
z podwyższonym usuwaniem biogenów	927	3367	3947	4233	13,7	47,6	56,2	56,3
nieoczyszczone	43	27	–	6	0,6	0,4	–	0,1

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 18/36/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi					
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczone				
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
	w dekametrach sześciennych									
WOJEWÓDZTWO	2005	10934	6772	506	4162	6266	6223	693	4603	927
	2010	10817	7072	511	3745	6561	6534	755	2412	3367
	2015	10722	7030	101	3692	6929	6929	900	2082	3947
	2016	11233	7514	196	3719	7318	7312	624	2455	4233
miasta		10172	6495	196	3677	6299	6293	563	2270	3460
wieś		1061	1019	–	42	1019	1019	61	185	773
POWIAT AUGUSTOWSKI		34	–	–	34	–	–	–	–	–
miasta		34	–	–	34	–	–	–	–	–
Gmina miejska										
Augustów		34	–	–	34	–	–	–	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI		288	30	29	258	1	1	–	1	–
miasta		275	29	29	246	–	–	–	–	–
wieś		13	1	–	12	1	1	–	1	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Choroszcz		76	–	–	76	–	–	–	–	–
miasto		70	–	–	70	–	–	–	–	–
wieś		6	–	–	6	–	–	–	–	–
Łapy – miasto		104	29	29	75	–	–	–	–	–
Michałow – wieś		1	1	–	–	1	1	–	1	–
Tykocin – miasto		45	–	–	45	–	–	–	–	–
Wasilków – miasto		56	–	–	56	–	–	–	–	–
Gmina wiejska										
Juchnowiec Kościelny		6	–	–	6	–	–	–	–	–
POWIAT BIELSKI		742	501	–	241	501	501	300	201	–
miasta		740	499	–	241	499	499	300	199	–
wieś		2	2	–	–	2	2	–	2	–
Gmina miejska										
Bielsk Podlaski		740	499	–	241	499	499	300	199	–
Gmina wiejska										
Orla		2	2	–	–	2	2	–	2	–
POWIAT GRAJEWSKI		991	966	–	25	966	966	–	107	859
miasta		990	966	–	24	966	966	–	107	859
wieś		1	–	–	1	–	–	–	–	–
Gmina miejska										
Grajewo		984	966	–	18	966	966	–	107	859
Gmina miejsko-wiejska										
Rajgród		7	–	–	7	–	–	–	–	–
miasto		6	–	–	6	–	–	–	–	–
wieś		1	–	–	1	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 18/36/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczone			
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
	w dekametrach sześciennych								
POWIAT HAJNOWSKI	205	–	–	205	–	–	–	–	–
miasta	203	–	–	203	–	–	–	–	–
wieś	2	–	–	2	–	–	–	–	–
Gmina miejska									
Hajnówka	203	–	–	203	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie									
Narewka	2	–	–	2	–	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	377	377	–	–	377	377	–	377	–
miasta	377	377	–	–	377	377	–	377	–
Gmina miejska									
Kolno	377	377	–	–	377	377	–	377	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	795	784	–	11	784	784	–	19	765
wieś	795	784	–	11	784	784	–	19	765
Gminy wiejskie									
Łomża	25	18	–	7	18	18	–	18	–
Piątnica	769	765	–	4	765	765	–	–	765
Śniadowo	1	1	–	–	1	1	–	1	–
POWIAT MONIECKI	327	325	25	2	300	300	–	292	8
miasta	319	317	25	2	292	292	–	292	–
wieś	8	8	–	–	8	8	–	–	8
Gminy miejsko-wiejskie									
Goniądz – wieś	8	8	–	–	8	8	–	–	8
Knyszyn – miasto	2	–	–	2	–	–	–	–	–
Mońki – miasto	317	317	25	–	292	292	–	292	–
POWIAT SEJNEŃSKI	172	158	16	14	142	142	–	142	–
miasta	172	158	16	14	142	142	–	142	–
Gmina miejska									
Sejny	172	158	16	14	142	142	–	142	–
POWIAT SIEMIATYCKI	616	61	–	555	61	61	61	–	–
miasta	555	–	–	555	–	–	–	–	–
wieś	61	61	–	–	61	61	61	–	–
Gmina miejska									
Siemiatycze	555	–	–	555	–	–	–	–	–
Gmina wiejska									
Mielnik	61	61	–	–	61	61	61	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 18/36/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczone			
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogennów
w dekametrach sześciennych									
POWIAT SOKÓLSKI	168	57	–	111	57	57	–	57	–
miasta	168	57	–	111	57	57	–	57	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Dąbrowa Białostocka – miasto	60	–	–	60	–	–	–	–	–
Krynki – miasto	13	–	–	13	–	–	–	–	–
Sokolka – miasto	95	57	–	38	57	57	–	57	–
POWIAT SUWALSKI	38	38	–	–	38	38	–	38	–
wieś	38	38	–	–	38	38	–	38	–
Gmina wiejska									
Filipów	38	38	–	–	38	38	–	38	–
POWIAT WYSOKO- MAZOWIECKI	2615	2577	–	38	2577	2577	–	385	2192
miasta	2490	2452	–	38	2452	2452	–	260	2192
wieś	125	125	–	–	125	125	–	125	–
Gmina miejska									
Wysokie Mazowieckie	2192	2192	–	–	2192	2192	–	–	2192
Gminy miejsko-wiejskie									
Ciechanowiec	49	11	–	38	11	11	–	11	–
miasto	38	–	–	38	–	–	–	–	–
wieś	11	11	–	–	11	11	–	11	–
Czyżew – miasto	260	260	–	–	260	260	–	260	–
Gmina wiejska									
Klukowo	114	114	–	–	114	114	–	114	–
POWIAT ZAMBROWSKI	437	415	–	22	415	409	–	–	409
miasta	421	415	–	6	415	409	–	–	409
wieś	16	–	–	16	–	–	–	–	–
Gmina miejska									
Zambrów	421	415	–	6	415	409	–	–	409
Gmina wiejska									
Rutki	16	–	–	16	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	1045	235	–	810	235	235	235	–	–
Łomża	1221	990	126	231	864	864	28	836	–
Suwałki	1162	–	–	1162	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 19/37/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2016 R.

SEKCJE I DZIAŁY	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi			
	ogółem	bezpośrednio do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczane		
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
	w hektometrach sześciennych							
OGÓŁEM	11,2	7,5	0,2	3,7	7,3^b	0,6	2,5	4,2
Przetwórstwo przemysłowe	10,3	7,2	0,2	3,1	7,0 ^b	0,3	2,4	4,2
w tym:								
produkcja artykułów spożywczych	9,0	6,8	0,2	2,2	6,6 ^b	0,0	2,3	4,2
produkcja napojów	0,7	0,3	–	0,4	0,3	0,3	–	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,2	–	0,2	0,2	0,2	–	–
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	0,0	–	–	0,0	–	–	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	–	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,4	0,0	–	0,4	0,0	–	0,0	–
Pozostałe sekcje	0,2	0,1	–	0,1	0,1	0,1	0,0	–

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłownicze w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin. ^b W tym 6 dam³ ścieków nieoczyszczanych.

TABL. 20/38/. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
OGÓŁEM	28	29	26	26
Mechaniczne	4	5	3	3
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	115087	117351	18422	18422
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	1803	1967	1061	1673
Biologiczne	22	19	18	18
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	33523	27976	29074	29476
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	20299	15112	9160	10412
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	2	5	5	5
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	3450	11050	17150	17150
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	2479	10803	11655	11655

TABL. 21/39/. PODCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
O G Ó Ł E M	16	17	18	19
Mechaniczne	8	11	10	10
ścieki podczyszczane w m ³ /dobę	23808	20381	22309	26006
Chemiczne	5	5	7	8
ścieki podczyszczane w m ³ /dobę	1286	1813	2839	3140
Biologiczne	3	1	1	1
ścieki podczyszczane w m ³ /dobę	742	658	667	540

TABL. 22/40/. ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PRZEMYSŁOWYCH
ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

RODZAJ ŁADUNKU	2005	2010	2015	2016
	w tonach na rok			
BZT ₅	55	61	25	29
ChZT	270	302	230	211
Zawiesina ogólna	101	156	67	77

TABL. 23/41/. OSADY Z PRZEMYSŁOWYCH OCZYSZCZALNI I PODCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tonach suchej masy			
Osady wytworzone w ciągu roku	7485	6948	3325	4291
w tym:				
stosowane: w rolnictwie	2767	1328	2500	2385
do rekultywacji terenów, w tym				
na cele rolne	2	2210	–	–
przekształcone termicznie	48	1197	698	1359
składowane	146	28	10	12
magazynowane czasowo	4511	2174	79	76
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a	14808	9	–	–

^a Na terenach własnych zakładów – na składowiskach, poletkach, lagunach i stawach osadowych; stan w końcu roku.

TABL. 24/42/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
O G Ó Ł E M w dam³	32507	33548	32022	33141
oczyszczane	32258	33548	32022	33141
mechanicznie	26	28	–	–
biologicznie	5192	4673	4755	4959
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	27040	28847	27267	28182
nieoczyszczane	249	–	–	–
W % ogółem:				
oczyszczane	99,2	100,0	100,0	100,0
mechanicznie	0,1	0,1	–	–
biologicznie	16,0	13,9	14,8	15,0
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	83,2	86,0	85,2	85,0
nieoczyszczane	0,8	–	–	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
WOJEWÓDZTWO 2005	32258	5192	27040	744848	62,1	145889	598459
2010	33548	4673	28847	751695	62,4	139336	610859
2015	32022	4755	27267	801552	67,4	166796	634756
2016	33141	4959	28182	802085	67,6	157309	644776
miasta	29468	3363	26105	695464	96,6	98237	597227
wieś	3673	1596	2077	106621	22,8	59072	47549
POWIAT AUGUSTOWSKI	1153	33	1120	35281	59,9	1152	34129
miasta	1059	–	1059	30590	93,3	–	30590
wieś	94	33	61	4691	18,0	1152	3539
Gmina miejska							
Augustów	1007	–	1007	28590	94,1	–	28590
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	52	–	52	2000	37,6	–	2000
miasto	52	–	52	2000	83,1	–	2000
Gminy wiejskie							
Augustów	20	–	20	944	13,8	–	944
Bargłów Kościelny	18	18	–	720	12,7	720	–
Nowinka	33	15	18	1437	49,2	432	1005
Sztabin	23	–	23	1590	30,7	–	1590
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3574	1348	2226	91654	62,7	42096	49558
miasta	1894	1000	894	51138	92,7	28076	23062
wieś	1680	348	1332	40516	44,5	14020	26496
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	260	213	47	6000	40,5	4699	1301
miasto	213	213	–	4699	80,8	4699	–
wieś	47	–	47	1301	14,4	–	1301
Czarna Białostocka	239	–	239	9976	86,2	–	9976
miasto	219	–	219	9242	97,5	–	9242
wieś	20	–	20	734	35,1	–	734
Łapy	560	560	–	20270	91,5	20270	–
miasto	460	460	–	15301	97,1	15301	–
wieś	100	100	–	4969	77,6	4969	–
Michałowó	107	107	–	3386	49,9	3386	–
miasto	93	93	–	2886	93,0	2886	–
wieś	14	14	–	500	13,6	500	–
Supraśl	773	–	773	12768	86,1	–	12768
miasto	284	–	284	4643	99,6	–	4643
wieś	489	–	489	8125	80,0	–	8125
Suraż	18	18	–	983	49,5	983	–
miasto	18	18	–	983	100,0	983	–
Tykocin	137	137	–	1979	31,4	1979	–
miasto	133	133	–	1806	90,5	1806	–
wieś	4	4	–	173	4,0	173	–
Wasilków	480	–	480	11346	71,0	–	11346
miasto	391	–	391	9177	84,2	–	9177
wieś	89	–	89	2169	42,7	–	2169
Zabłudów	95	95	–	2871	31,1	2871	–
miasto	83	83	–	2401	96,9	2401	–
wieś	12	12	–	470	7,0	470	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczone ^a w dm ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	188	–	188	4618	51,2	–	4618
Gródek	91	91	–	3221	60,5	3221	–
Juchnowiec Kościelny	517	72	445	9976	63,0	2037	7939
Poświętne	55	55	–	2650	76,0	2650	–
Turośń Kościelna	54	–	54	1610	26,2	–	1610
POWIAT BIELSKI	1116	188	928	33109	59,0	7686	25423
miasta	990	107	883	28060	94,8	3796	24264
wieś	126	81	45	5049	19,1	3890	1159
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	883	–	883	24264	94,0	–	24264
Brańsk	107	107	–	3796	100,0	3796	–
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	36	8	28	941	13,7	398	543
Boćki	26	26	–	1110	25,0	1110	–
Brańsk	2	2	–	122	2,1	122	–
Orla	17	–	17	616	21,9	–	616
Rudka	33	33	–	1700	88,2	1700	–
Wyszki	12	12	–	560	12,4	560	–
POWIAT GRAJEWSKI	830	212	618	27652	57,6	6347	21305
miasta	753	135	618	24454	90,0	3149	21305
wieś	77	77	–	3198	15,3	3198	–
Gmina miejska							
Grajewo	618	–	618	21305	96,3	–	21305
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	92	92	–	1630	30,6	1630	–
miasto	84	84	–	1380	86,4	1380	–
wieś	8	8	–	250	6,7	250	–
Szczuczyn	56	56	–	1929	31,4	1929	–
miasto	51	51	–	1769	51,5	1769	–
wieś	5	5	–	160	5,9	160	–
Gminy wiejskie							
Grajewo	4	4	–	143	2,4	143	–
Radziłów	35	35	–	1320	27,4	1320	–
Wąsosz	25	25	–	1325	35,2	1325	–

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT HAJNOWSKI	1836	252	1584	32498	73,6	9163	23335
miasta	1441	20	1421	20867	92,9	1132	19735
wieś	395	232	163	11631	53,6	8031	3600
Gmina miejska							
Hajnówka	1421	–	1421	19735	93,4	–	19735
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczelce	22	22	–	1198	45,5	1198	–
miasto	20	20	–	1132	85,4	1132	–
wieś	2	2	–	66	5,1	66	–
Gminy wiejskie							
Białowieża	109	1	108	2192	99,4	42	2150
Czeremcha	42	42	–	2480	75,4	2480	–
Czyże	7	7	–	668	32,4	668	–
Dubicze Cerkiewne	7	7	–	240	15,3	240	–
Hajnówka	108	53	55	2670	68,0	1220	1450
Narew	50	50	–	790	22,0	790	–
Narewka	70	70	–	2525	67,5	2525	–
POWIAT KOLNEŃSKI	379	93	286	13841	35,5	3760	10081
miasta	330	44	286	12349	97,1	2268	10081
wieś	49	49	–	1492	5,7	1492	–
Gmina miejska							
Kolno	286	–	286	10081	96,5	–	10081
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	44	44	–	2268	36,2	2268	–
miasto	44	44	–	2268	96,5	2268	–
Gminy wiejskie							
Grabowo	25	25	–	800	22,6	800	–
Mały Płock	6	6	–	115	2,4	115	–
Turośl	18	18	–	577	11,2	577	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	305	97	208	10767	21,0	5009	5758
miasta	61	61	–	2909	76,4	2909	–
wieś	244	36	208	7858	16,5	2100	5758
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	35	35	–	1638	30,4	1638	–
miasto	35	35	–	1638	100,0	1638	–
Nowogród	26	26	–	1271	31,2	1271	–
miasto	26	26	–	1271	58,5	1271	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczone ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	94	–	94	2180	20,0	–	2180
Piątnica	99	9	90	2930	27,4	400	2530
Śniadowo	24	–	24	1048	19,2	–	1048
Wizna	27	27	–	1700	41,2	1700	–
POWIAT MONIECKI	654	203	451	19441	47,1	10151	9290
miasta	512	84	428	13169	89,3	4592	8577
wieś	142	119	23	6272	23,7	5559	713
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	19	17	2	2032	40,6	1809	223
miasto	17	17	–	1809	99,2	1809	–
wieś	2	–	2	223	7,0	–	223
Knyszyn	70	70	–	3084	63,7	3084	–
miasto	67	67	–	2783	98,6	2783	–
wieś	3	3	–	301	14,9	301	–
Mońki	428	–	428	8577	56,9	–	8577
miasto	428	–	428	8577	84,9	–	8577
Gminy wiejskie							
Jasionówka	12	12	–	550	19,4	550	–
Jaświły	37	16	21	1188	23,6	698	490
Krypno	55	55	–	2469	60,8	2469	–
Trzcianne	33	33	–	1541	35,0	1541	–
POWIAT SEJNEŃSKI	252	65	187	6133	30,0	1213	4920
miasta	187	–	187	4920	88,8	–	4920
wieś	65	65	–	1213	8,2	1213	–
Gmina miejska							
Sejny	187	–	187	4920	88,8	–	4920
Gmina wiejska							
Puńsk	65	65	–	1213	29,0	1213	–
POWIAT SIEMIATYCKI	1117	92	1025	19067	41,9	2788	16279
miasta	1005	37	968	16331	98,0	1700	14631
wieś	112	55	57	2736	9,5	1088	1648
Gmina miejska							
Siemiatycze	968	–	968	14631	100,0	–	14631
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	40	40	–	1783	27,6	1783	–
miasto	37	37	–	1700	83,7	1700	–
wieś	3	3	–	83	1,9	83	–

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dm ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	10	10	–	620	21,9	620	–
Grodzisk	16	–	16	648	15,1	–	648
Mielnik	42	42	–	385	15,8	385	–
Nurzec-Stacja	27	–	27	850	21,2	–	850
Siemiatycze	14	–	14	150	2,4	–	150
POWIAT SOKÓLSKI	1400	1068	332	33931	49,4	28274	5657
miasta	1249	917	332	28400	98,9	22743	5657
wieś	151	151	–	5531	13,8	5531	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	343	11	332	5997	50,9	340	5657
miasto	332	–	332	5657	100,0	–	5657
wieś	11	11	–	340	5,6	340	–
Krynki	64	64	–	2340	74,1	2340	–
miasto	64	64	–	2340	95,9	2340	–
Sokółka	800	800	–	18562	71,8	18562	–
miasto	797	797	–	18403	100,0	18403	–
wieś	3	3	–	159	2,1	159	–
Suchowola	59	59	–	2200	31,4	2200	–
miasto	56	56	–	2000	90,4	2000	–
wieś	3	3	–	200	4,2	200	–
Gminy wiejskie							
Janów	28	28	–	860	20,5	860	–
Korycin	14	14	–	470	14,2	470	–
Kuźnica	52	52	–	1392	33,8	1392	–
Nowy Dwór	14	14	–	770	28,2	770	–
Sidra	13	13	–	540	15,2	540	–
Szudziałowo	13	13	–	800	26,8	800	–
POWIAT SUWAŁSKI	293	113	180	9353	26,0	5044	4309
wieś	293	113	180	9353	26,0	5044	4309
Gminy wiejskie							
Bakałarzewo	29	–	29	500	16,0	–	500
Filipów	34	34	–	1368	31,1	1368	–
Jeleniewo	20	–	20	532	16,9	–	532
Przerośl	3	3	–	812	27,3	812	–
Raczki	70	70	–	2600	43,3	2600	–
Rutka-Tartak	11	–	11	390	16,4	–	390
Suwałki	93	–	93	1652	21,9	–	1652
Szypliszki	18	6	12	864	21,8	264	600
Wizajny	15	–	15	635	26,5	–	635

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 25/43/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane ^a w dam ³			Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^c	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	797	301	496	19744	34,1	7952	11792
miasta	734	246	488	17416	91,5	5951	11465
wieś	63	55	8	2328	6,0	2001	327
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	429	–	429	9335	99,2	–	9335
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	126	126	–	3551	40,1	3551	–
miasto	126	126	–	3551	74,8	3551	–
Czyżew	125	125	–	2670	41,3	2670	–
miasto	120	120	–	2400	91,0	2400	–
wieś	5	5	–	270	7,0	270	–
Szepietowo	67	–	67	2457	34,7	–	2457
miasto	59	–	59	2130	95,6	–	2130
wieś	8	–	8	327	6,7	–	327
Gminy wiejskie							
Klukowo	5	5	–	296	6,6	296	–
Sokoły	45	45	–	1435	24,8	1435	–
POWIAT ZAMBROWSKI	894	894	–	26674	60,4	26674	–
miasta	712	712	–	21921	98,8	21921	–
wieś	182	182	–	4753	21,7	4753	–
Gmina miejska							
Zambrów	712	712	–	21921	98,8	21921	–
Gminy wiejskie							
Rutki	76	76	–	2439	43,1	2439	–
Zambrów	106	106	–	2314	25,8	2314	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	12833	–	12833	293801	99,0	–	293801
Łomża	2222	–	2222	62130	98,9	–	62130
Suwałki	3486	–	3486	67009	96,2	–	67009

^a Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe; stan w dniu 31 XII. ^c Na podstawie bilansów.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
1	WOJEWÓDZTWO 2005	106	74	31	38737 ^e	194264
2	2010	111	79	31	38826 ^e	195669
3	2015	122	93	29	42163	195800
4	2016	122	92	30	41227	197144
5	miasta	37	22	15	25759	191169
6	wieś	85	70	15	15468	5975
7	POWIAT AUGUSTOWSKI	6	2	4	300	10886
8	miasta	2	–	2	–	10530
9	wieś	4	2	2	300	356
	Gmina miejska					
10	Augustów	1	–	1	–	10000
	Gmina miejsko-wiejska					
11	Lipsk – miasto	1	–	1	–	530
	Gminy wiejskie					
12	Bargłów Kościelny	1	1	–	200	–
13	Nowinka	2	1	1	100	194
14	Sztabin	1	–	1	–	162
15	POWIAT BIAŁOSTOCKI	18	16	2	14374	2690
16	miasta	7	6	1	12885	2500
17	wieś	11	10	1	1489	190
	Gminy miejsko-wiejskie					
18	Choroszcz – miasto	1	1	–	1500	–
19	Czarna Białostocka – miasto	1	–	1	–	2500
20	Łapy – miasto	1	1	–	10000	–
21	Michałowó	3	3	–	700	–
22	miasto	2	2	–	485	–
23	wieś	1	1	–	215	–
24	Tykocin	2	2	–	530	–
25	miasto	1	1	–	500	–
26	wieś	1	1	–	30	–
27	Zabłudów	3	3	–	490	–
28	miasto	1	1	–	400	–
29	wieś	2	2	–	90	–
	Gminy wiejskie					
30	Gródek	3	3	–	850	–
31	Juchnowiec Kościelny	3	3	–	304	–
32	Turośń Kościelna	1	–	1	–	190

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków logicznego oczyszczania.

Ścieki oczyszczane ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym		składowane			
			stosowane					
		w rolnictwie		do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne				
w tonach suchej masy								
49417	274	15846	3629	2204	9293	28967	737548	1
54208	495	16623	3630	2467	6802	18128	741462	2
43855	517	14453	4066	724	–	19959	799882	3
49804	506	14342	3149	610	–	19959	800396	4
46497	350	13633	3035	570	–	19959	711292	5
3307	156	709	114	40	–	–	89104	6
2518	17	648	6	536	–	–	35281	7
2422	16	616	6	536	–	–	31534	8
96	1	32	–	–	–	–	3747	9
2368	14	609	–	536	–	–	29534	10
54	2	7	6	–	–	–	2000	11
19	1	28	–	–	–	–	720	12
43	–	–	–	–	–	–	1437	13
34	–	4	–	–	–	–	1590	14
2946	63	500	396	–	–	–	54242	15
2648	59	470	391	–	–	–	46231	16
298	4	30	5	–	–	–	8011	17
374	47	53	–	–	–	–	4699	18
259	3	46	46	–	–	–	9976	19
1678	1	345	345	–	–	–	24463	20
118	1	11	–	–	–	–	3386	21
113	–	4	–	–	–	–	2886	22
15	1	7	–	–	–	–	500	23
144	7	9	–	–	–	–	1979	24
140	7	9	–	–	–	–	1806	25
4	–	–	–	–	–	–	173	26
101	1	16	–	–	–	–	2871	27
84	1	13	–	–	–	–	2401	28
17	–	3	–	–	–	–	470	29
122	3	9	5	–	–	–	3221	30
85	–	9	–	–	–	–	2037	31
55	–	2	–	–	–	–	1610	32

komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe. c Dane dotyczą urządzeń do bio-

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
1	POWIAT BIELSKI	9	6	3	997	6055
2	miasta	2	1	1	383	6000
3	wieś	7	5	2	614	55
	Gminy miejskie					
4	Bielsk Podlaski	1	–	1	–	6000
5	Brańsk	1	1	–	383	–
	Gminy wiejskie					
6	Bielsk Podlaski	1	1	–	75	–
7	Boćki	1	1	–	270	–
8	Brańsk	2	2	–	19	–
9	Orla	2	–	2	–	55
10	Rudka	1	1	–	250	–
11	POWIAT GRAJEWSKI	9	8	1	1560	6000
12	miasta	3	2	1	900	6000
13	wieś	6	6	–	660	–
	Gmina miejska					
14	Grajewo	1	–	1	–	6000
	Gminy miejsko-wiejskie					
15	Rajgród	2	2	–	477	–
16	miasto	1	1	–	400	–
17	wieś	1	1	–	77	–
18	Szczuczyn – miasto	1	1	–	500	–
	Gminy wiejskie					
19	Grajewo	1	1	–	60	–
20	Radziłów	3	3	–	320	–
21	Wąsosz	1	1	–	203	–
22	POWIAT HAJNOWSKI	15	13	2	1871	7080
23	miasta	3	2	1	150	6000
24	wieś	12	11	1	1721	1080
	Gmina miejska					
25	Hajnówka	1	–	1	–	6000
	Gmina miejsko-wiejska					
26	Kleszczel – miasto	2	2	–	150	–

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków

Ścieki oczyszczane ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym					
			stosowane		składowane			
		w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne			w tonach suchej masy		
2267	15	802	332	–	–	–	32549	1
2155	15	789	328	–	–	–	28603	2
112	–	13	4	–	–	–	3946	3
2047	14	740	328	–	–	–	24807	4
108	1	49	–	–	–	–	3796	5
24	–	–	–	–	–	–	398	6
26	–	6	–	–	–	–	1110	7
2	–	–	–	–	–	–	122	8
21	–	4	4	–	–	–	616	9
39	–	3	–	–	–	–	1700	10
1310	25	407	7	–	–	–	26262	11
1226	23	391	7	–	–	–	23224	12
84	2	16	–	–	–	–	3038	13
1062	9	355	7	–	–	–	20075	14
98	6	14	–	–	–	–	1630	15
90	6	14	–	–	–	–	1380	16
8	–	–	–	–	–	–	250	17
74	8	22	–	–	–	–	1769	18
4	–	–	–	–	–	–	143	19
37	2	4	–	–	–	–	1320	20
35	–	12	–	–	–	–	1325	21
1923	22	195	161	–	–	–	32498	22
1507	3	147	146	–	–	–	22383	23
416	19	48	15	–	–	–	10115	24
1479	3	146	146	–	–	–	21185	25
28	–	1	–	–	–	–	1198	26

komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
	POWIAT HAJNOWSKI (dok.)					
	Gminy wiejskie					
1	Białowieża	2	1	1	8	1080
2	Czeremcha	2	2	–	536	–
3	Czyże	1	1	–	150	–
4	Dubicze Cerkiewne	1	1	–	54	–
5	Hajnówka	1	1	–	120	–
6	Narew	2	2	–	323	–
7	Narewka	3	3	–	530	–
8	POWIAT KOLNEŃSKI	5	4	1	1000	1650
9	miasta	2	1	1	500	1650
10	wieś	3	3	–	500	–
	Gmina miejska					
11	Kolno	1	–	1	–	1650
	Gmina miejsko-wiejska					
12	Stawiski – miasto	1	1	–	500	–
	Gminy wiejskie					
13	Grabowo	1	1	–	300	–
14	Mały Płock	1	1	–	100	–
15	Turośl	1	1	–	100	–
16	POWIAT ŁOMŻYŃSKI	5	4	1	1056	200
17	miasta	2	2	–	800	–
18	wieś	3	2	1	256	200
	Gminy miejsko-wiejskie					
19	Jedwabne – miasto	1	1	–	500	–
20	Nowogród – miasto	1	1	–	300	–
	Gminy wiejskie					
21	Piątnica	1	1	–	56	–
22	Śniadowo	1	–	1	–	200
23	Wizna	1	1	–	200	–
24	POWIAT MONIECKI	9	7	2	1885	2779
25	miasta	3	2	1	850	2600
26	wieś	6	5	1	1035	179
	Gminy miejsko-wiejskie					
27	Goniądz – miasto	1	1	–	400	–
28	Knyszyn – miasto	1	1	–	450	–
29	Mońki – miasto	1	–	1	–	2600
	Gminy wiejskie					
30	Jasionówka	1	1	–	160	–
31	Jaświły	2	1	1	160	179
32	Krypno	2	2	–	575	–
33	Trzcianne	1	1	–	140	–

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków

Ścieki oczyszczone ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym		składowane			
			stosowane					
		w rolnictwie		do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne				
w tonach suchej masy								
141	2	22	–	–	–	–	2192	1
44	2	6	–	–	–	–	2480	2
19	–	–	–	–	–	–	668	3
7	–	–	–	–	–	–	240	4
53	–	1	1	–	–	–	1220	5
64	13	14	14	–	–	–	790	6
88	2	5	–	–	–	–	2525	7
418	13	178	–	–	–	–	13841	8
362	6	160	–	–	–	–	12349	9
56	7	18	–	–	–	–	1492	10
289	3	121	–	–	–	–	10081	11
73	3	39	–	–	–	–	2268	12
27	2	9	–	–	–	–	800	13
10	4	4	–	–	–	–	115	14
19	1	5	–	–	–	–	577	15
150	12	46	12	2	–	–	6057	16
71	10	20	–	–	–	–	2909	17
79	2	26	12	2	–	–	3148	18
39	4	5	–	–	–	–	1638	19
32	6	15	–	–	–	–	1271	20
9	–	2	–	2	–	–	400	21
35	1	12	–	–	–	–	1048	22
35	1	12	12	–	–	–	1700	23
795	10	316	282	–	–	–	19218	24
633	8	295	282	–	–	–	13470	25
162	2	21	–	–	–	–	5748	26
19	1	10	–	–	–	–	1809	27
88	1	29	26	–	–	–	3084	28
526	6	256	256	–	–	–	8577	29
18	–	–	–	–	–	–	550	30
50	–	–	–	–	–	–	1188	31
60	1	13	–	–	–	–	2469	32
34	1	8	–	–	–	–	1541	33

komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
1	POWIAT SEJNEŃSKI	2	1	1	300	2650
2	wieś	2	1	1	300	2650
	Gminy wiejskie					
3	Puńsk	1	1	–	300	–
4	Sejny	1	–	1	–	2650
5	POWIAT SIEMIATYCKI	7	4	3	662	7065
6	miasta	2	1	1	330	6595
7	wieś	5	3	2	332	470
	Gmina miejska					
8	Siemiatycze	1	–	1	–	6595
	Gmina miejsko-wiejska					
9	Drohiczyn	2	2	–	355	–
10	miasto	1	1	–	330	–
11	wieś	1	1	–	25	–
	Gminy wiejskie					
12	Dziadkowice.....	1	1	–	77	–
13	Grodzisk	1	–	1	–	150
14	Mielnik	1	1	–	230	–
15	Nurzec-Stacja	1	–	1	–	320
16	POWIAT SOKÓLSKI	12	11	1	8647	2000
17	miasta	4	3	1	7530	2000
18	wieś	8	8	–	1117	–
	Gminy miejsko-wiejskie					
19	Dąbrowa Białostocka	2	1	1	100	2000
20	miasto	1	–	1	–	2000
21	wieś	1	1	–	100	–
22	Krynki – miasto.....	1	1	–	1000	–
23	Sokółka – miasto	1	1	–	6000	–
24	Suchowola	2	2	–	555	–
25	miasto	1	1	–	530	–
26	wieś	1	1	–	25	–
	Gminy wiejskie					
27	Janów	1	1	–	157	–
28	Korycin	1	1	–	160	–
29	Kuźnica	1	1	–	350	–
30	Nowy Dwór	1	1	–	150	–
31	Sidra	1	1	–	100	–
32	Szudziałowo	1	1	–	75	–

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków

Ścieki oczyszczone ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym					
			stosowane		składowane			
		w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy								
302	25	113	33	–	–	–	6133	1
302	25	113	33	–	–	–	6133	2
70	–	68	–	–	–	–	1213	3
232	25	45	33	–	–	–	4920	4
1412	15	874	779	1	–	–	18991	5
1294	13	865	779	–	–	–	16481	6
118	2	9	–	1	–	–	2510	7
1226	12	838	758	–	–	–	14781	8
71	1	27	21	–	–	–	1783	9
68	1	27	21	–	–	–	1700	10
3	–	–	–	–	–	–	83	11
10	–	1	–	1	–	–	620	12
24	–	–	–	–	–	–	648	13
41	2	7	–	–	–	–	309	14
40	–	1	–	–	–	–	850	15
1638	22	384	93	14	–	–	33931	16
1437	7	338	76	–	–	–	28559	17
201	15	46	17	14	–	–	5372	18
345	2	93	81	–	–	–	5997	19
334	2	88	76	–	–	–	5657	20
11	–	5	5	–	–	–	340	21
68	1	–	–	–	–	–	2340	22
976	1	239	–	–	–	–	18562	23
63	4	14	–	–	–	–	2200	24
59	3	11	–	–	–	–	2000	25
4	1	3	–	–	–	–	200	26
29	1	1	–	–	–	–	860	27
38	4	2	–	–	–	–	470	28
54	2	11	4	–	–	–	1392	29
29	5	14	–	14	–	–	770	30
21	–	8	8	–	–	–	540	31
15	2	2	–	–	–	–	800	32

komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

TABL. 26/44/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu	
		ogółem	w tym		biologicz- nych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów		
1	POWIAT SUWAŁSKI	9	5	4	976	795
2	wieś	9	5	4	976	795
	Gminy wiejskie					
3	Bakałarzewo	1	–	1	–	200
4	Filipów	2	2	–	283	–
5	Przerośl	1	1	–	156	–
6	Raczki	1	1	–	500	–
7	Rutka-Tartak	1	–	1	–	195
8	Szypliszki	2	1	1	37	195
9	Wiżajny	1	–	1	–	205
10	POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI ...	8	6	2	1990	1694
11	miasta	4	2	2	1431	1694
12	wieś	4	4	–	559	–
	Gmina miejska					
13	Wysokie Mazowieckie	1	–	1	–	1344
	Gminy miejsko-wiejskie					
14	Ciechanowiec – miasto	1	1	–	915	–
15	Czyżew	2	2	–	554	–
16	miasto	1	1	–	516	–
17	wieś	1	1	–	38	–
18	Szepietowo – miasto	1	–	1	–	350
	Gminy wiejskie					
19	Klukowo	2	2	–	50	–
20	Sokoły	1	1	–	471	–
21	POWIAT ZAMBROWSKI	5	5	–	5609	–
22	wieś	5	5	–	5609	–
	Gminy wiejskie					
23	Rutki	2	2	–	650	–
24	Zambrów	3	3	–	4959	–
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
25	Białystok	1	–	1	–	100000
26	Łomża	1	–	1	–	20000
27	Suwałki	1	–	1	–	25600

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi; bez ścieków

Ścieki oczyszczane ^a w dam ³		Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Lp.
ogółem	w tym dowożone do oczyszczalni	ogółem	w tym					
			stosowane		składowane			
		w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy								
200	3	50	28	–	–	–	7169	1
200	3	50	28	–	–	–	7169	2
29	–	2	–	–	–	–	500	3
34	–	11	10	–	–	–	1368	4
12	–	11	–	–	–	–	812	5
71	1	18	18	–	–	–	2600	6
13	–	5	–	–	–	–	390	7
20	2	2	–	–	–	–	864	8
21	–	1	–	–	–	–	635	9
933	18	192	50	57	–	–	19744	10
847	16	167	50	34	–	–	17743	11
86	2	25	–	23	–	–	2001	12
430	1	86	50	–	–	–	9335	13
198	13	29	–	–	–	–	3551	14
136	1	37	–	37	–	–	2670	15
131	1	34	–	34	–	–	2400	16
5	–	3	–	3	–	–	270	17
88	1	18	–	–	–	–	2457	18
5	–	–	–	–	–	–	296	19
76	2	22	–	20	–	–	1435	20
1097	72	262	–	–	–	–	26674	21
1097	72	262	–	–	–	–	26674	22
89	6	51	–	–	–	–	2439	23
1008	66	211	–	–	–	–	24235	24
24313	147	6809	–	–	–	19959	331773	25
3609	27	1133	–	–	–	–	66840	26
3973	–	1433	970	–	–	–	69193	27

komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe. b Dane szacunkowe.

**TABL. 27/45/. MIASTA OBSŁUGIWANE PRZEZ OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ORAZ ŚCIEKI
ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miasta o liczbie ludności							
		poniżej 2000	2000– –4999	5000– –9999	10000– –19999	20000– –49999	50000– –99999	100000 i więcej	
Miasta	2005	36	6	11	6	5	5	2	1
	2010	39	6	14	6	5	5	2	1
	2015	40	6	15	5	6	5	2	1
	2016	40	6	15	5	6	5	2	1
Obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków		40	6	15	5	6	5	2	1
biologiczne		22	6	12	1	2	1	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		18	–	3	4	4	4	2	1
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta	2005	33	5	10	5	5	5	2	1
	2010	37	6	12	6	5	5	2	1
	2015	38	6	15	4	5	5	2	1
	2016	38	6	15	4	5	5	2	1
Biologiczne		22	6	13	1	2	–	–	–
Z podwyższonym usuwaniem biogenów		16	–	2	3	3	5	2	1
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną^a w hm³	2005	30,1	0,2	0,8	1,6	3,2	4,8	5,5	14,0
	2010	30,7	0,2	1,1	2,0	3,0	5,2	5,8	13,5
	2015	28,8	0,3	1,2	1,1	3,1	4,6	5,7	12,8
	2016	29,5	0,3	1,3	1,4	3,3	4,6	5,7	12,8
Oczyszczane		29,5	0,3	1,3	1,4	3,3	4,6	5,7	12,8
biologicznie		3,4	0,3	0,9	0,2	1,3	0,7	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		26,1	–	0,4	1,2	2,1	3,9	5,7	12,8
Ludność w miastach korzystająca z oczyszczalni ścieków^b	2005	669821	7105	27056	39469	57846	115090	131755	291500
	2010	667364	7548	27909	41535	59147	114375	131731	285119
	2015	695538	8773	37783	33850	76682	116231	128714	293505
	2016	695464	8748	37938	33853	76170	115815	129139	293801
biologicznych		98237	8748	29165	4699	33704	21921	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		597227	–	8773	29154	42466	93894	129139	293801
W % ludności miast ogółem ^c		96,6	93,4	87,3	94,3	94,9	95,2	97,5	99,0

^a W ciągu roku. ^b Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne; dane szacunkowe. ^c Na podstawie bilansów.

Uwaga do tablic 28/46/ i 29/47/

STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY		
stan ekologiczny	potencjał ekologiczny (jednolite części wód – sztuczne)	potencjał ekologiczny (jednolite części wód – silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY
DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY	MAKSYMALNY lub DOBRY
UMIARKOWANY	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SLABY	SLABY	SLABY
ZLY	ZLY	ZLY
STAN CHEMICZNY		
DOBRY	stan dobry	
PSD	stan poniżej dobrego	
STAN JEDNOLITEJ CZĘŚCI WÓD		
DOBRY	stan dobry	
ZLY	stan zły	

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK ZA ROK 2016 Z DZIEDZICZENIEM ZA LATA 2010–2015

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Kamianka z dopływami	Kamianka – ujście Turna Mała	UMIARKOWANY	PSD	ZLY
Leśna do Przewłoki	Leśna – profil graniczny Topiło	UMIARKOWANY	DOBRY	ZLY
Narew od granicy państwa do wpływu do zbiornika Siemianówka	Narew – profil graniczny Babia Góra	UMIARKOWANY	PSD	ZLY
Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki	Narew – powyżej ujścia Narewki	ZLY	PSD	ZLY
Narew od Narewki do Orlanki	Narew – Ploski	SLABY	DOBRY	ZLY
Narew od Orlanki do Lizy	Narew – Suraż	SLABY	PSD	ZLY
Świsłocz od Istoczanki wzdłuż granicy państwa	Świsłocz – profil graniczny Bobrowniki	UMIARKOWANY	DOBRY	ZLY
Krynka	Krynka – profil graniczny Krynki	UMIARKOWANY	PSD	ZLY
Łosośna od źródeł do granicy państwa	Łosośna – Kowale	UMIARKOWANY^a	DOBRY^a	ZLY^a
Biała	Biała – ujście Hryniewiczze Duże	ZLY	PSD	ZLY
Horodnianka	Horodnianka – ujście poniżej Choroszczy	ZLY	PSD	ZLY
Supraśl od Pilnicy do ujścia	Supraśl – ujście Dzikie	UMIARKOWANY	PSD	ZLY
Kamienna	Kamienna – ujście Stara Kamienna	SLABY	PSD	ZLY
Biała	Biała – ujście Nowe Aleksandrowo	ZLY	PSD	ZLY
Prosty Rów	Prosty Rów – Siemianówka	UMIARKOWANY	DOBRY	ZLY
Cisówka	Cisówka – Cisówka	UMIARKOWANY	DOBRY	ZLY
Łuplanka	Łuplanka – Bachury	UMIARKOWANY	PSD	ZLY
Czarna	Czarna – ujście Sochonie	UMIARKOWANY	PSD	ZLY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2015).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK ZA ROK 2016 Z DZIEDZICZENIEM ZA LATA 2010–2015 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Sokołda od źródeł do Jałówek, z Jałówką	Sokołda – Straż (powyżej ujścia Kamionki)	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Sokołda od Jałówki do ujścia	Sokołda – Surazkowo	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Supraśl od Dziemiakówki do Grzybówki	Supraśl – poniżej Gródka	SLABY	DOBRY	ZŁY
Supraśl od źródeł do Dziemiakówki	Supraśl – powyżej Gródka	SLABY	PSD	ZŁY
Supraśl od Grzybówki do Pilnicy	Supraśl – powyżej Supraśla	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Słoja od Starzynki do ujścia	Słoja – ujście Kondycja	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Narew – zbiornik Siemianówka	Zbiornik Siemianówka – basen główny	SLABY	DOBRY	ZŁY
Płoska	Płoska – ujście Kołodno	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Nereśl od Rumejki do ujścia	Nereśl – Łaziuki	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Jaskrzanka	Jaskrzanka – Góra Ruda	SLABY	PSD	ZŁY
Awissa	Awissa – Płonka Kościelna	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Kropiwna	Kropiwna – ujście Ostrowo	SLABY	PSD	ZŁY
Czaplinianka	Czaplinianka – ujście	SLABY	PSD	ZŁY
Liza	Liza – ujście	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Strabelka	Strabelka – ujście	ZŁY	PSD	ZŁY
Turośnianka	Turośnianka – ujście	SLABY	PSD	ZŁY
Orlanka od Orlej do ujścia	Orlanka – Chraboły	SLABY	PSD	ZŁY
Brzozówka od Popiołówki do Olszanki bez Olszanki, z Kumiałką od Kamionki	Brzozówka – Karpowicze	SLABY	PSD	ZŁY
Nereśl od źródeł do Rumejki	Nereśl – do Rumejki (most)	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Hwoźna	Hwoźna – profil graniczny	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Nurzec od źródeł do Nurczyka	Nurzec – powyżej Nurca	DOBRY	PSD	ZŁY
Lutownia	Lutownia – ujście	SLABY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Narewka od Jelonki do ujścia	Narewka – ujście	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Narew od Lizy do Biebrzy	Narew – Strękowa Góra	SLABY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Bobrówka	Bobrówka – ujście do Narewki	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Bronka	Bronka – ujście do Nurca	DOBRY	.	.
Brzozówka od źródeł do Popiołówki	Brzozówka – poniżej miejscowości Jasionówka	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Dopływ z Rudki	Dopływ z Rudki – ujście do Nurca	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Kurówka	Kurówka – ujście do Narwi	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Leśna	Leśna – ujście do Nurca	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki	Narewka – powyżej miejscowości Narewka	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Nurczyk do ujścia	Nurczyk – ujście do Nurca	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Orlanka od źródeł do Orlej	Orlanka – poniżej miejscowości Dubicze Cerkiewne	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Słoja od źródeł do Starzynki, ze Starzynką	Słoja – poniżej Starzynki	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Biebla	Biebla – Krzecze	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Biebrza od Elku do ujścia	Biebrza – Burzyn Rutkowskie	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2015).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK ZA ROK 2016 Z DZIEDZICZENIEM ZA LATA 2010–2015 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Biebrza od Horodnianki do Ełku bez Ełku	Biebrza – Osowiec	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Boberka	Boberka – Klewianka	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Brok do Siennicy	Brok – Oldaki	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Czarna Struga	Czarna Struga – Goniądz	SLABY	PSD	ZŁY
Dopływ z Rzadkowa	Dopływ z Rzadkowa – Piątница	SLABY	PSD	ZŁY
Dopływ z Tarnowa	Dopływ z Tarnowa – Podosie	MAKSYMALNY LUB DOBRY ^a	.	.
Dopływ w miejscowości Łoje – Awissa	Dopływ w miejscowości Łoje – Awissa – Łoje Awissa	ZŁY	PSD	ZŁY
Ełk od wypływu z jeziora Ełckiego do ujścia	Ełk – Osowiec	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Gać od źródła do Jabłonki bez Jabłonki	Gać – powyżej Jabłonki	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Gać od Jabłonki do ujścia	Gać – ujście	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Jabłonka	Jabłonka – Konopki Koziki	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Jedwabianka	Jedwabianka – Kramkowo	UMIARKOWANY	DOBRY ^a	ZŁY
Jegrznia od wypływu z jeziora Dręstwo do rozdzielania się w Kuligach na stare koryto i Kanał Woźnawiejski	Jegrznia – Kuligi	SLABY	DOBRY	ZŁY
Kanał Kuwasy	Kanał Kuwasy – Wykowo	ZŁY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Klimaszewnica	Klimaszewnica – Klimaszewnica	UMIARKOWANY ^a	DOBRY	ZŁY
Kosódka	Kosódka – Dobarz	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Krzywa Noga	Krzywa Noga – Jankowo Młodzianowo	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Lepacka Struga	Lepacka Struga – Szablak	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Łabna	Łabna – Pastorczyk	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Łojewek od dopływu w Olszynchach do ujścia	Łojewek – Bronowo	UMIARKOWANY ^a	DOBRY	ZŁY
Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynchach	Łojewek – Kownaty	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Łomżyczka	Łomżyczka – ujście	SLABY	PSD	ZŁY
Matlak	Matlak – Radziłów	SLABY	PSD	ZŁY
Mianka od źródeł do Dzieży	Mianka – Rzepki Nowe	UMIARKOWANY ^a	.	ZŁY ^a
Narew od Biebrzy do Pisy	Narew – Nowogród (powyżej ujścia Pisy)	SLABY ^a	DOBRY	ZŁY
Nurzec od Siennicy do ujścia	Nurzec – Tworkowice	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Nurzec od Nurczyka do Siennicy	Nurzec – Wyszonki-Błonie	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi	Pisa – Morgowniki (ujście)	SLABY	PSD	ZŁY
Pisa od wypływu z jeziora Roś do Turośli	Pisa – Wincenta	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Pełchówka	Pełchówka – Wojtkowice Stare	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia	Ruż – ujście	SLABY ^a	DOBRY	ZŁY
Siennica	Siennica – Koce Piskuły	UMIARKOWANY	.	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2015).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK ZA ROK 2016 Z DZIEDZICZENIEM ZA LATA 2010–2015 (cd.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Ślina od źródeł do Rokietnicy	Ślina – Stypułki-Święchy	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Ślina od Rokietnicy do ujścia	Ślina – Wity	SLABY	PSD	ZŁY
Pisa od wypływu z jeziora Roś do Turośli	Turośl – Potasie	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Turośl od źródeł do Zimnej z Zimną	Turośl – Leman do Turośli	ZŁY	PSD	ZŁY
Wincenta	Wincenta – Wincenta	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Wissa od dopływu w Wąsoszu do ujścia	Wissa – Czachy	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Wissa od źródeł do dopływu w Wąsoszu z dopływem w Wąsoszu	Wissa – Wąsosz	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Biebrza od źródeł do Kropiwej	Biebrza – Stary Rogożyn	SLABY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Biebrza od Kropiwej do Horodnianski	Biebrza – Ostrowie Biebrzańskie	UMIARKOWANY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Lebiedzianka	Lebiedzianka – Krasnybór	SLABY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty	Netta (Rospuda) – Kotowina	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Czerwonka	Czerwonka – Stara Kamionka	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Bolesty do wypływu z jeziora Necko ze Szczeberką od Blizny	Netta (Rospuda) – uroczysko Kozia Szyja	SLABY ^a	DOBRY	ZŁY ^a
Szczeberka od źródeł do Blizny bez Blizny	Szczeberka – Szczebra	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Blizna z jeziora Blizno i Długie Augustowskie	Blizna – Szczebra cementarz	DOBRY	.	.
Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego do jeziora Necko z jeziorem Studzienicznym i Białym Augustowskim	Kanał Augustowski – Klonownica	SLABY	DOBRY	ZŁY ^a
Zelwianka	Zalwianka – Mazurki	DOBRY ^a	.	.
Turówka	Turówka – Białobrzegi	SLABY	.	ZŁY
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jeziora Sajno	Netta – Jaziewo	SLABY	DOBRY ^a	ZŁY
Bargłówka	Bargłówka – Kolonia Tajenko	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Jegrznia (Lega) od wpływu do jeziora Selmęt Wielki do wypływu z jeziora Dręstwo	Jegrznia – Rybczyzna (dopływ A21 do jeziora Dręstwo)	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Wigra	Wigra – Poszeszupie	SLABY ^a	.	ZŁY ^a
Szeszupa od Potopki do granicy państwa	Szeszupa – wodowskaz Poszeszupie	UMIARKOWANY	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Szelmentka do granicy państwa	Szelmentka – Kupowo (Smolnica)	DOBRY ^a	DOBRY ^a	DOBRY ^a
Hołnianka do granicy państwa	Hołnianka – Hołny Wolmera	UMIARKOWANY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a
Marycha od Marychny do dopływu z jeziora Zelwa	Marycha – wodowskaz Zelwa	UMIARKOWANY ^a	DOBRY ^a	ZŁY ^a

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2015).

TABL. 28/46/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK ZA ROK 2016 Z DZIEDZICZENIEM ZA LATA 2010–2015 (dok.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan jednolitej części wód
Marycha od dopływu z jeziora Zelwy do granicy państwa	Marycha – Stanowisko	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry	Czarna Hańcza – Bród Stary	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Piertanka z jeziorem Krzywe Wigierskie, Pierty	Piertanka – Tartak (dopływ B22 do jeziora Wigry z jeziora Pietry)	SLABY^a	DOBRY^a	ZŁY^a
Czarna Hańcza od jeziora Wigry do Gremzdówki włącznie	Czarna Hańcza – Wysoki Most	UMIARKOWANY^a	DOBRY^a	ZŁY^a
Czarna Hańcza od Gremzdówki do granicy państwa	Czarna Hańcza – śluza Kudrynki	ZŁY	DOBRY^a	ZŁY^a
Wierśnianka	Wierśnianka	ZŁY^a	.	ZŁY^a
Szlamica do wypływu z jeziora Szlamy	Szlamica – Muły	UMIARKOWANY^a	DOBRY^a	ZŁY^a
Wołkuszanka	Wołkuszanka – Wołkusz	DOBRY^a	DOBRY^a	DOBRY^a
Kanał Augustowski od stanowiska szczytowego i Serwianki do połączenia z Czarną Hańczą z jeziorem Mikaszewo	Kanał Augustowski – śluza Sosnowka	ZŁY	PSD	ZŁY

^a Ocena dziedziczona z lat poprzednich (2010–2015).

U w a g a. Niniejsza ocena stanu wód w jednolitych częściach wód powierzchniowych województwa podlaskiego została sporządzona na podstawie klasyfikacji wyników badań wykonanych w 2016 r. (ocena wstępna) i uzupełniona ocenami z lat 2010–2015, które należy traktować jako aktualne do czasu powtórzonego wykonania badań (zgodnie z zasadami dziedziczenia ocen).

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku – klasyfikacja na podstawie wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska.

TABL. 29/47/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR W 2016 R.

Nazwa jeziora	Rodzaj monitoringu ^a	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan jednolitej części wód
Długie Wigierskie	MR	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Gremzdel	MR	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Garbaś	MD	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Hańcza	MD	DOBRY	PSD	ZŁY
Rospuda Filipowska	MD	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Sumowo Bakalarzewskie	MD/MO	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Szurpiły	MD	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Bolesty	MO	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Boczne koło Przerośli	MO	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Jemieliście	MO	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Krzywe Filipowskie	MO	UMIARKOWANY	.	ZŁY
Wiżajny	MO	UMIARKOWANY	.	ZŁY

^a MR oznacza monitoring diagnostyczny w punktach reperowych, MD – monitoring diagnostyczny w punktach reprezentatywnych, MO – monitoring operacyjny w punktach reprezentatywnych.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku – klasyfikacja na podstawie wyników badań Państwowego Monitoringu Środowiska.

DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji urządzeń do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona w wyniku pomiarów lub obliczeń wykonanych na podstawie bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Zbiorowość źródeł zanieczyszczeń, objętą statystyczną charakterystyką w oparciu o coroczną sprawozdawczość GUS, stanowią tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których od 1986 r. zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez byłego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników jednoosobnego badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji. W niniejszej publikacji dla zbiorowości tej przyjęto określenie „**zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**”.

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. poz. 1875).

Należy podkreślić, że mimo nałożonych odpowiednimi przepisami prawnymi obowiązków dotyczących wykonywania pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza, szereg zakładów pomiarów takich w charakteryzowanym zakresie nie realizowało wcale, bądź wykonywało je w ograniczonym stopniu i w odniesieniu tylko do niektórych spośród emitowanych zanieczyszczeń. Jednakże wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, a także dwutlenku siarki określana była dość powszechnie metodami pomiarowymi, a nawet w przypadku braku urządzeń pomiarowych nie było trudności w oszacowaniu wielkości emisji tych rodzajów zanieczyszczeń. Stąd dane statystyczne dotyczące tych rodzajów zanieczyszczeń odzwierciedlają przebieg zjawisk w stopniu zbliżonym do rzeczywistego obrazu oddziaływania zakładów na czystość powietrza.

Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych, przy czym znaczna grupa zakładów nie była w stanie dokonać oszacowania wszystkich emitowanych do powietrza i objętych badaniem statystycznym rodzajów zanieczyszczeń. Dane te mają zatem charakter orientacyjny i niepełny, a w połączeniu z wyżej omówionymi rodzajami zanieczyszczeń (pyły i dwutlenek siarki) dają obraz w pewnym stopniu zaniżony w stosunku do rzeczywistych rozmiarów sumarycznej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Mimo powyższych zastrzeżeń, jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i stosunkowo stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Poważna awaria – to zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 IV 2001 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 672, z późniejszymi zmianami) – zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach **poważnych awarii** jest tworzenie warunków mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu poważnych awarii oraz usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Ustawowym obowiązkiem Inspekcji Ochrony Środowiska jest prowadzenie **rejstru potencjalnych sprawców poważnych awarii**. Przepisy dotyczące poważnych awarii zawarte są w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1688), a także w ustawie Prawo ochrony środowiska i uwzględniają postanowienia Dyrektywy Rady 96/82/WE z 9 XII 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi, zwanej dyrektywą o przeciwdziałaniu poważnym awariom lub Dyrektywą Seveso II.

TABL. 1/48/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem					
		posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń		nieposiadające			określonej emisji dopuszczalnej
		pyłowych	gazowych	wyników pomiarów		emisji	
				pyłów	gazów		
WOJEWÓDZTWO							
2005	57	43	7	10	8	52	7
2010	56	42	7	14	13	49	6
2015	66	43	6	18	15	64	13
2016	69	45	6	19	18	64	14
miasta	58	40	6	16	16	55	13
wieś	11	5	–	3	2	9	1
POWIATY							
Augustowski	3	3	1	–	–	3	–
Białostocki	9	5	–	3	2	7	2
Bielski	6	5	–	1	1	6	1
Grajewski	4	4	2	–	–	4	–
Hajnowski	7	5	–	1	1	6	1
Kolneński	2	2	–	–	–	2	–
Łomżyński	2	1	–	–	–	2	–
Moniecki	2	2	–	–	–	2	–
Sejneński	3	–	–	3	3	3	3
Siemiatycki	4	1	–	2	2	3	2
Sokólski	4	3	1	3	2	4	1
Wysokomazowiecki	3	1	–	1	1	3	1
Zambrowski	4	2	–	1	1	4	1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	6	5	2	2	2	6	1
Łomża	3	3	–	–	–	3	–
Suwałki	7	3	–	2	3	6	1

**TABL. 2/49/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zakłady emitujące zanieczyszczenia														
	pyłowe					gazowe									
						bez dwutlenku węgla				z dwutlenkiem węgla					
	2005	2010	2015	2016		2005	2010	2015	2016		2005	2010	2015	2016	
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		w liczbach bezwzględnych			w odsetkach	
OGÓŁEM ..	53	48	52	55	100,0	57	56	65	68	100,0	57	56	66	69	100,0
emisja zanieczyszczeń w t/rok:															
25 i mniej	31	36	45	50	90,9	12	19	26	28	41,2	2	7	5	8	11,6
26-100	20	11	6	3	5,5	19	17	21	23	33,8	4	1	4	4	5,8
101-500	2	1	1	2	3,6	23	16	13	12	17,6	4	1	3	3	4,4
501-1000	-	-	-	-	-	1	3	4	4	5,9	1	-	1	1	1,5
1001-2000	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	5	6	7	10,1
2001-5000	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1,5	8	10	14	11	15,9
5001-10000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	7	6	10	14,5
10001-20000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	10	13	11	15,9
20001-50000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	9	8	6	8,7
50001 i więcej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	6	8	11,6

**TABL. 3/50/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG STOPNIA REDUKCJI WYTWORZONYCH ZANIECZYSZCZEŃ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Emitujące zanieczyszczenia pyłowe	53	48	52	55
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	43	42	43	45
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
30,0% i mniej	2	-	-	3
30,1-50,0	9	9	11	12
50,1-70,0	1	2	-	1
70,1-90,0	13	14	12	10
90,1% i więcej	18	17	20	19
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	10	6	9	10
Emitujące zanieczyszczenia gazowe	57	56	66	69
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	7	7	5	6
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
10,0% i mniej	1	-	1	2
10,1-30,0	2	2	-	2
30,1-50,0	2	3	3	-
50,1-70,0	-	1	1	1
70,1-90,0%	2	1	-	1
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	50	49	61	63

TABL. 4/51/. URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Cyklony		Multicyklony		Filtry tkaninowe		Elektrofiltry		Urządzenia mokre		Inne	
	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h
OGÓŁEM												
2005	150	2418	43	1045	63	1761	6	1133	11	119	11	347
2010	151	2970	39	933	78	2025	8	883	12	194	11	381
2015	143	3776	29	383	87	1621	12	1370	6	270	27	1026
2016	144	3917	33	421	94	1967	10	1265	6	262	31	1102
Skuteczność:												
niska	1	1	3	51	3	9	–	–	1	4	x	x
średnia	22	443	12	139	38	421	–	–	2	39	x	x
wysoka	121	3473	18	231	53	1537	10	1265	3	219	x	x
Średnia dyspozycyjność w %	97	x	99	x	98	x	98	x	100	x	99	x

TABL. 5/52/. EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Liczba emitorów^a	348	369	438	486
o wysokości:				
Do 50 m	324	346	418	462
51–99	18	18	16	16
Od 100 m	6	5	4	8
Emisja zanieczyszczeń w tys. t				
Pyłowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	0,9	0,5	0,5	0,5
51–99	0,6	0,4	0,2	0,1
od 100 m	0,5	0,2	0,2	0,2
Gazowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	249,9	280,6	680,3	844,9
51–99	486,6	404,7	233,7	309,8
od 100 m	1048,2	931,3	1064,0	1053,1

^a Stan w dniu 31 XII.

TABL. 6/53/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ORAZ ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t	2004	1096	921	815
W tym ze spalania paliw	1620	819	665	549
Emisja zanieczyszczeń gazowych w t	1799787	1616560	1978194	2208086
W tym: dwutlenku siarki	5251	3304	2937	2905
tlenków azotu ^a	3627	3150	2770	2364
tlenku węgla	3159	2408	2993	2779
dwutlenku węgla	1787286	1607331	1968592	2199008

^a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 6/53/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ORAZ ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń				
Pyłowe:				
w tonach	118417	86589	88011	88588
w % zanieczyszczeń wytworzonych	98,3	98,8	99,0	99,1
Gazowe (bez dwutlenku węgla):				
w tonach	1574	1427	902	826
w % zanieczyszczeń wytworzonych	11,2	13,4	8,6	8,3
dwutlenek siarki:				
w tonach	1137	930	240	25
w % zanieczyszczeń wytworzonych	17,8	22,0	7,6	0,9
tlenki azotu ^a :				
w tonach	212	138	274	595
w % zanieczyszczeń wytworzonych	5,5	4,2	9,0	20,1
tlenek węgla:				
w tonach	225	188	234	128
w % zanieczyszczeń wytworzonych	6,6	7,2	7,3	4,4
węglowodory:				
w tonach	–	–	–	6
w % zanieczyszczeń wytworzonych	–	–	–	3,0
inne:				
w tonach	–	171	154	72
w % zanieczyszczeń wytworzonych	–	37,9	16,5	7,9

^a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 7/54/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tonach			
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	39	97	84	81
Aldehydy pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	0	0	0	0
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	187	106	31	28
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	1	1	1	1
Aminy i ich pochodne	–	0	0	1
Amoniak	19	23	37	37
Benzo(a)piren	0	0	0	0
Dwutlenek siarki	5251	3304	2937	2905
ze spalania paliw	5247	3298	2931	2898
z procesów technologicznych	4	6	6	7
Dwutlenek węgla	1787286	1607331	1968592	2199008
Etery i ich pochodne	4	5	1	1
Ketony i ich pochodne	12	6	8	40
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	0	0	49	21
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^a	94	7	16	17
Metan	–	–	530	605
Oleje (mgła olejowa)	0	0	–	–
Pierwiastki metaliczne i ich związki ^b	–	5	0	–
Pierwiastki niemetaliczne	–	0	0	–

^a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach. ^b Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach, w przeliczeniu na masę pierwiastka metalicznego występującego w związku.

TABL. 7/54/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tonach			
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	18	17	13	27
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	25	15	5	3
Pyły ze spalania paliw	1620	819	665	549
Pyły z przemysłu cementowo-wapiennego i materiałów ogniotrwałych	–	–	3	–
Pyły pozostałe	341	245	235	236
Tlenek węgla	3159	2408	2993	2779
Tlenki azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu)	3627	3150	2770	2364
ze spalania paliw	3609	3126	2586	2170
z procesów technologicznych	18	24	184	194
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^a	44	5	6	51
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^a	65	108	105	115
Związki azowe, azoksy, nitrowe i nitrozowe	0	–	–	–

^a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach.

TABL. 8/55/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym				pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	tlenku węgla	dwutlenku węgla		
w tonach									
WOJEWÓDZTWO	815	549	2208086	2905	2364	2779	2199008	99,1	8,3
miasta	776	519	1763563	2848	2005	1971	1756383	99,1	10,3
wieś	39	30	444523	57	359	808	442625	26,2	–
POWIATY									
Augustowski	23	8	41744	86	62	31	41512	98,3	2,5
Białostocki	35	33	243613	56	237	500	242399	72,0	–
Bielski	45	36	33027	56	56	95	32795	82,3	–
Grajewski	214	22	293420	269	609	503	291902	99,5	15,0
Hajnowski	74	70	66785	81	73	149	66450	58,9	–
Kolneński	10	10	20190	46	28	60	20056	65,5	–
Łomżyński	9	9	19676	23	21	4	19628	89,9	–
Moniecki	15	14	29290	33	23	221	29013	82,6	–
Sejneński	42	42	5047	14	3	106	4924	–	–
Siemiatycki	18	18	15933	12	14	112	15789	37,9	–
Sokólski	17	14	19074	19	12	59	18927	56,4	1,3
Wysokomazowiecki	14	14	66903	140	95	53	66615	87,7	–
Zambrowski	17	16	236186	81	208	434	235213	96,8	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	130	128	869633	1180	548	317	867555	99,6	20,9
Łomża	105	73	96191	401	136	63	95591	94,3	–
Suwałki	47	42	151374	408	239	72	150639	99,1	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 9/56/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH W MIASTACH W 2016 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych				na 1 km ² w tonach		
	w tonach	na 1 km ² w tonach	ogółem	w tym					
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	dwutlenku węgla	pyłowe	gazowe ^a	
w tonach									
Białystok	130	1,3	869633	1180	548	867555	8525,8	99,6	20,9
Grajewo	214	11,3	293420	269	609	291902	15443,2	99,5	15,0
Suwałki	47	0,7	151374	408	239	150639	2293,5	99,1	–
Łomża	105	3,2	96191	401	136	95591	2914,9	94,3	–
Wysokie Mazowieckie	14	0,9	61506	139	89	61229	4100,4	87,7	–
Hajnówka	60	2,9	51914	59	60	51702	2472,1	62,0	–
Augustów	23	0,3	41744	86	62	41512	515,4	98,3	2,5
Zambrów	16	0,8	36224	81	54	35979	1906,5	97,0	–
Bielsk Podlaski	36	1,3	33002	56	56	32795	1222,3	84,0	–
Mońki	15	1,9	29290	33	23	29013	3661,3	82,6	–
Kolno	10	0,4	20190	46	28	20056	807,6	65,5	–
Łapy	21	1,8	19953	44	53	19751	1662,8	79,4	–
Sokółka	17	0,9	19074	19	12	18927	1003,9	56,4	1,3
Siemiatycze	18	0,5	15933	12	14	15789	442,6	37,9	–
Czarna Białostocka	8	0,6	13667	–	13	13633	976,2	46,7	–
Sejny	42	10,5	5047	14	3	4924	1261,8	–	–
Czyżew	–	–	4982	–	5	4973	996,4	–	–
Ciechanowiec	–	–	415	1	1	413	20,8	–	–
Wasilków	–	–	4	–	–	–	0,1	–	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 10/57/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2016 R.

SEKCJE I DZIAŁY	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowych		gazowych				pyłowe		gazowe ^a	
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tysiącach ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych
				dwutlenku siarki	tlenku węgla	dwutlenku węgla				
w tysiącach ton										
OGÓŁEM	0,8	0,5	2208,1	2,9	2,8	2199,0	88,6	99,1	0,8	8,3
Przetwórstwo przemysłowe	0,4	0,2	531,6	0,6	0,8	528,8	49,2	99,2	0,3	9,1
w tym:										
produkcja artykułów spożywczych	0,1	0,1	239,8	0,5	0,2	238,7	1,4	92,3	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,0	241,1	0,1	0,5	239,7	43,3	99,5	0,3	17,0

^a Bez dwutlenku węgla.

TABL. 10/57/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2016 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowych		gazowych				pyłowe		gazowe ^a	
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w ty-sięcach ton	w % zanie-czysz-czeń wytwo-rzonych	w ty-sięcach ton	w % zanie-czysz-czeń wytwo-rzonych
				dwu-tlenku siarki	tlenku węgla	dwu-tlenku węgla				
w tysiącach ton										
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,4	1263,8	2,3	1,1	1259,3	39,3	99,1	0,6	10,9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,0	0,0	7,3	0,0	0,1	7,2	0,0	9,1	–	–
Budownictwo	0,0	–	0,3	0,0	0,0	0,2	0,0	60,3	–	–
Pozostałe sekcje	0,0	0,0	405,1	0,0	0,7	403,5	–	–	–	–

^a Bez dwutlenku węgla.

TABL. 11/58/. POWAŻNE AWARIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Potencjalni sprawcy poważnych awarii (stan w dniu 31 XII)	46	48	46	90
zakłady:				
dużego ryzyka	9	9	8	8
zwiększonego ryzyka	5	5	5	6
pozostali	32	34	33	31
Przypadki wystąpienia poważnych awarii ^a	1	4	2	1

^a Odpowiadające definicji zawartej w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 IV 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 672, z późniejszymi zmianami).

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

DZIAŁ V. ODPADY

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Informacje o odpadach od 2013 r. opracowano w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21) z późniejszymi zmianami, zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Prezentowane rodzaje odpadów do 2014 r. są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) z późniejszymi zmianami, natomiast dane od 2015 r. są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923).

Dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych od 2014 r. obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Zawarte w dziale informacje o odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotyczą ilości i rodzajów:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych).

Ponadto podano informacje o powierzchni składowisk (wysypisk, hałd, stawów osadowych) niezrehabilitowanej i zrehabilitowanej w ciągu roku.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakiegokolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Przez **recykling** rozumie się odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się spalanie odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy termicznego przetwarzania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane.

Składowisko odpadów to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się następujące typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- a) wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- b) tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- c) magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Za **odpady komunalne** uznaje się odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości. Informacje o odpadach komunalnych podaje się do 2014 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) z późniejszymi zmianami, natomiast od 2015 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923).

Przedstawione informacje obejmują:

- odpady zebrane ogółem w skali roku, w tym z gospodarstw domowych,
- zmieszane odpady komunalne zebrane, w tym z gospodarstw domowych,
- rodzaje wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych,
- liczbę i powierzchnię kontrolowanych składowisk (wysypisk) czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz o zakończonej eksploatacji,
- nieczystości ciekłe wywiezione do oczyszczalni ścieków, w tym z gospodarstw domowych.

Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

Zbiornik bezodpływowy to instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

Indywidualna przydomowa oczyszczalnia ścieków jest to zespół urządzeń służący do neutralizacji ścieków wytwarzanych w jednym lub kilku gospodarstwach domowych.

TABL. 1/59/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG GRUP ODPADÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Liczba zakładów wytwarzających odpady ^b	
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo			
			razem	w tym						
				termiczne	składowane ^d					
w tysiącach ton										
OGÓŁEM	2005	927,9	795,1	69,8	–	47,3	.	63,0	2474,8	56
	2010	713,5	617,0	60,3	9,8	35,6	.	36,2	2350,2	58
	2015	871,1	304,9	9,1	6,2	2,5	374,1	183,0	2337,4	60
	2016	662,0	267,1	6,1	5,7	–	350,3	38,5	2337,0	53
w tym:										
Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin		114,5	114,2	–	–	–	0,3	–	–	3
Odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności ..		245,7	129,7	0,2	–	–	115,8	–	–	17
Odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury		113,1	13,4	–	–	–	96,3	3,4	–	11
Odpady z procesów termicznych		95,5	3,6	–	–	–	83,0	8,9	2185,3	21
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej ^e		5,9	–	–	–	–	5,9	–	–	5
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych		69,2	6,2	5,9	5,7	–	30,9	26,2	151,7	11

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Od 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. *e* Włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych.

TABL. 2/60/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c		przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym termicznie				
w tysiącach ton								
WOJEWÓDZTWO	662,0	267,1	6,1	5,7	350,3	38,5	2337,0	28,8
miasta	436,0	149,2	6,1	5,7	242,3	38,4	2337	28,8
wieś	226,0	117,9	–	–	108,0	0,1	–	–
POWIATY								
Augustowski – miasta	10,2	–	–	–	9,7	0,5	–	–
Białostocki	13,2	–	–	–	13,2	–	–	–
miasta	11,1	–	–	–	11,1	–	–	–
wieś	2,1	–	–	–	2,1	–	–	–
Bielski	47,2	–	–	–	43,9	3,3	–	–
miasta	21,9	–	–	–	18,6	3,3	–	–
wieś	25,3	–	–	–	25,3	–	–	–
Grajewski – miasta	29,7	1,3	–	–	28,4	–	–	–
Hajnowski	23,8	2,3	–	–	20,8	0,7	–	–
miasta	14,8	–	–	–	14,1	0,7	–	–
wieś	9,0	2,3	–	–	6,7	–	–	–
Kolneński – miasta	11,0	2,0	–	–	9,0	–	–	–
Łomżyński – wieś	54,5	–	–	–	54,5	–	–	–
Moniecki – miasta	126,1	125,2	0,1	–	0,8	–	–	–
Sejneński – miasta	1,6	–	–	–	1,6	–	–	–
Siemiatycki – miasta	11,7	–	–	–	10,7	1,0	–	–
Sokółski	135,7	115,6	–	–	20,0	0,1	–	–
miasta	6,0	–	–	–	6,0	–	–	–
wieś	129,7	115,6	–	–	14,0	0,1	–	–
Suwalski – wieś	2,4	–	–	–	2,4	–	–	–
Wysokomazowiecki	10,8	1,1	0,1	–	9,3	0,3	–	–
miasta	7,8	1,1	0,1	–	6,3	0,3	–	–
wieś	3,0	–	–	–	3,0	–	–	–
Zambrowski – miasta	5,0	3,4	0,2	–	1,4	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	111,4	11,3	–	–	70,3	29,8	2337,0	28,8
Łomża	18,9	–	5,7	5,7	12,7	0,5	–	–
Suwałki	48,8	4,9	–	–	41,6	2,3	–	–

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* We własnym zakresie przez wytwórcę.

TABL. 3/61/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2016 R.

SEKCJE I DZIAŁY	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c		przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym termicznie				
w tysiącach ton								
OGÓŁEM	662,0	267,1	6,1	5,7	350,3	38,5	2337,0	28,8
Górnictwo i wydobywanie.....	114,2	114,2	–	–	–	–	–	–
Przetwórstwo przemysłowe	405,9	145,4	0,2	–	256,6	3,7	–	–
w tym:								
produkcja artykułów spożywczych	265,3	129,7	0,2	–	135,1	0,3	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	86,5	13,4	–	–	69,7	3,4	–	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	79,6	2,6	0,2	–	67,9	8,9	2185,3	23,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	60,7	4,9	5,7	5,7	24,2	25,9	151,7	5,8
Budownictwo	1,6	–	–	–	1,6	–	–	–

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* We własnym zakresie przez wytwórcę.

TABL. 4/62/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) W MIASTACH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane ^b w ha	
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom			magazynowane czasowo
			razem	w tym					
				termicznie	składowane ^d				
w tysiącach ton									
OGÓŁEM									
2005	802,0	676,2	69,8	–	47,3	.	56,0	2474,8	36,5
2010	549,5	462,7	58,7	8,3	35,6	.	28,1	2350,2	30,5
2015	504,9	181,9	9,1	6,2	2,5	270,3	43,6	2337,4	28,8
2016	436,0	149,2	6,1	5,7	–	242,3	38,4	2337,0	28,8
miasta o liczbie ludności:									
2000–4999									
Czyżew	1,5	1,1	0,1	–	–	0,3	–	–	–
5000–9999									
Czarna Białostocka	8,2	–	–	–	–	8,2	–	–	–
Dąbrowa Białostocka	1,3	–	–	–	–	1,3	–	–	–
Sejny	1,6	–	–	–	–	1,6	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	6,3	–	–	–	–	6,0	0,3	–	–

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Od 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4/62/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) W MIASTACH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi ^c	unieszkodliwione ^c			przekazane innym odbiorcom	magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	składowane ^d				
w tysiącach ton									
miasta o liczbie ludności (dok.):									
10000–19999									
Kolno	11,0	2,0	–	–	–	9,0	–	–	–
Łapy	2,9	–	–	–	–	2,9	–	–	–
Mońki	126,1	125,2	0,1	–	–	0,8	–	–	–
Siemiatycze	11,7	–	–	–	–	10,7	1,0	–	–
Sokolka	4,7	–	–	–	–	4,7	–	–	–
20000–49999									
Augustów	10,2	–	–	–	–	9,7	0,5	–	–
Bielsk Podlaski	21,9	–	–	–	–	18,6	3,3	–	–
Grajewo	29,7	1,3	–	–	–	28,4	–	–	–
Hajnówka	14,8	–	–	–	–	14,1	0,7	–	–
Zambrów	5,0	3,4	0,2	–	–	1,4	–	–	–
50000–99999									
Łomża	18,9	–	5,7	5,7	–	12,7	0,5	–	–
Suwałki	48,8	4,9	–	–	–	41,6	2,3	–	–
100000 i więcej									
Białystok	111,4	11,3	–	–	–	70,3	29,8	2337,0	28,8

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Od 2014 r. – we własnym zakresie przez wytwórcę. *d* Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 5/63/. ODPADY KOMUNALNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Odpady komunalne zebrane^a w t	267991	242937	286428	290847
w tym z gospodarstw domowych	195124	182088	238520	243209
Zmieszane	263205	232576	233303	235138
w tym z gospodarstw domowych	192235	175203	189152	189874
Wyselekcjonowane	4786	10361	53125	55709
w tym:				
papier i tektura	1887	2384	3581	5318
szkło	924	1953	10525	10893
tworzywa sztuczne	518	2236	4884	6436
metale	126	126	410	1241
odzież i tekstylia	647	815	36	32
wielkogabarytowe	684	940	6373	8732
Czynne kontrolowane składowiska odpadów komunalnych^b:				
Liczba	80	42	13	14
Powierzchnia w ha	143,7	92,4	50,7	73,3
Powierzchnia zrehabilitowana w ciągu roku w ha ..	–	2,4	–	13,6

a Dane szacunkowe. *b* Stan w dniu 31 XII.

TABL. 5/63/. ODPADY KOMUNALNE (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Kontrolowane składowiska odpadów komunalnych o zakończonej eksploatacji^b:				
Liczba	4	29	3	2
Powierzchnia w ha	7,0	47,4	9,4	1,6
Powierzchnia zrehabilitowana w ciągu roku w ha ..	–	35,7	4,8	–

^b Stan w dniu 31 XII.

TABL. 6/64/. NIECZYSTOŚCI CIEKŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Nieczystości ciekłe wywiezione w dam ³	332	524	357	373
w tym z gospodarstw domowych	177	331	181	192
Zbiorniki bezodpływowe (stan w dniu 31 XII)	77256	74327	74197
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 XII)	5083	13785	14247

TABL. 7/65/. ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zebrane odpady komunalne zmieszane ^a		Czynne składowiska kontrolowane ^b		Nieczystości ciekłe wywiezione		Zbiorniki bezodpływowe ^b	Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków ^b
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	liczba	powierzchnia w ha	ogółem	w tym z gospodarstw domowych		
	w tonach				w dam ³			
WOJEWÓDZTWO	235137,8	189874,2	14	73,3	373,3	192,5	74197	14247
POWIATY								
Augustowski	15613,8	14736,8	–	–	14,9	5,1	3241	2027
Białostocki	25123,6	21621,0	3	27,9	69,8	44,3	11545	1413
Bielski	8548,2	6935,1	1	1,3	20,7	7,1	4558	955
Grajewski	7606,9	7163,4	1	4,7	25,0	17,6	3576	892
Hajnowski	8406,4	6062,5	2	3,6	10,4	6,4	3025	497
Kolneński	6313,4	5502,7	–	–	12,1	7,5	4238	120
Łomżyński	8091,6	7337,7	3	16,2	24,4	18,7	8152	915
Moniecki	6443,9	5286,2	1	12,0	12,9	9,2	3152	616
Sejneński	1937,6	1313,5	–	–	25,6	13,5	3238	605
Siemiatycki	4710,1	3396,3	1	2,8	12,2	9,9	6984	194
Sokółski	11218,4	8394,2	–	–	25,2	21,5	4839	1319
Suwalski	3447,2	2832,8	–	–	6,4	3,2	3725	2030
Wysokomazowiecki	6819,8	5440,1	–	–	25,0	11,4	7362	1714
Zambrowski	9121,3	8472,2	1	2,0	36,9	4,3	3566	909
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	74836,6	59920,2	–	–	44,2	10,2	2095	6
Łomża	17678,7	13180,6	–	–	1,6	1,3	250	4
Suwałki	19220,3	12278,9	1	2,8	6,0	1,3	651	31

^a Bez wyselekcjonowanych; dane szacunkowe. ^b Stan w dniu 31 XII.

DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Uwagi metodyczne

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Cele ochrony przyrody to:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1651, z późniejszymi zmianami).

Park narodowy to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na terenie którego ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Celem tworzenia parków narodowych jest zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, a także siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne oraz kulturowe, a także walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody lub na mocy uchwały rady gminy).

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty to projektowane specjalnie obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, które w regionie biogeograficznym, do którego należą, w znaczący sposób przyczyniają się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także mogą znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty są obszary w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujące się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Mogą nimi być naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalone strefy ochrony.

Ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów wprowadza się w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Rozporządzenie to określa listę gatunków objętych ochroną, sposoby wykonywania ochrony oraz stosowne ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane odpowiednimi przepisami. Decyzje dotyczące ochrony gatunkowej mogą być podjęte także w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona czynna oznacza stosowanie, w razie potrzeby, zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

Tereny zieleni to tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy).

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) oraz elementy nasadzeń drzew i krzewów.

Zieleń uliczna rozumiana jest jako zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Dane dotyczące **parków i ogrodów historycznych** pochodzą z badań zabytkowych założeń zieleni Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1446, z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. 2011 Nr 113, poz. 661), krajowa ewidencja zabytków obejmuje tylko obiekty, dla których wykonano karty ewidencyjne. Obiekty nierozpoznane, zachowane częściowo itp., dla których jeszcze nie opracowano właściwej dokumentacji, pozostają aktualnie poza krajową ewidencją i mogą być ewentualnie zarejestrowane w postaci kart adresowych poza krajową ewidencją w gminnej ewidencji zabytków.

TABL. 1/66/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016			
	w hektarach				liczba obiektów	w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m ²
O G Ó Ł E M	644999,7	645561,4	642314,0	638841,5	393	31,6	5383,7
Parki narodowe	92089,8	92071,6	92180,1	92180,1	4	4,6	776,8
Rezerваты przyrody	23599,4	23531,9	23585,8	23674,6	93	1,2	199,5
Parki krajobrazowe ^b	83531,9	83531,9	83478,3	81851,7	3	4,1	689,8
Obszary chronionego krajobrazu ^b ..	444021,0	444173,1	440748,1	438810,1	13	21,7	3698,0
Stanowiska dokumentacyjne	0,5	0,2	0,5	0,5	2	0,0	0,0
Użytki ekologiczne	1697,5	2108,4	2182,1	2185,4	273	0,1	18,4
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	59,6	144,3	139,1	139,1	5	0,0	1,2

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody	
	ogółem		z liczby ogółem – w ha						
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerваты przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b		
WOJEWÓDZ-TWO	2005	644999,7	32,0	92089,8	23599,4	88084,5	462717,3	1697,5	2112
	2010	645561,4	32,0	92071,6	23531,9	88084,5	462717,3	2108,4	2058
	2015	642314,0	31,8	92180,1	23585,8	88138,2	459223,2	2182,1	1993
	2016	638841,5	31,6	92180,1	23674,6	86566,1	457304,2	2185,4	1998
POWIAT AUGUSTOWSKI		106365,5	64,1	9510,1	3570,0	–	96738,9	37,2	59
Gmina miejska									
Augustów		6312,4	78,0	–	47,6	–	6229,3	4,5	11
Gmina miejsko-wiejska									
Lipsk		11011,3	59,8	1756,0	–	–	9255,3	–	2
Gminy wiejskie									
Augustów		14362,8	53,9	–	269,3	–	14362,1	21,7	6
Bargłów Kościelny		7299,8	38,9	281,0	–	–	7014,8	6,7	3
Nowinka		17218,0	84,4	1914,1	715,3	–	15278,5	–	7
Płaska		23891,2	64,1	–	1460,8	–	23887,7	–	22
Sztabin		26269,9	72,3	5559,0	1077,1	–	20711,2	4,3	8

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwachach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerwaty przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT BIAŁOSTOCKI	101337,4	34,0	6298,0	3445,9	52487,7	41613,8	106,3	144
Gminy miejsko-wiejskie								
Choroszcz	3429,0	20,9	1619,0	–	–	1810,0	–	8
Czarna Białostocka	15386,2	74,6	–	965,8	15384,2	–	–	35
Łapy	2451,0	19,2	2451,0	–	–	–	–	2
Michałowice	11163,6	27,2	–	222,7	2520,8	8420,0	–	–
Supraśl	12586,0	66,7	–	878,3	12586,0	–	–	36
Suraz	3009,0	39,3	489,0	–	–	2520,0	–	–
Tykocin	7829,2	37,8	159,0	62,0	–	7670,2	84,7	7
Wasilków	3922,3	30,9	–	1,7	3900,7	–	21,6	1
Zabłudów	4710,0	13,9	–	–	–	4710,0	–	5
Gminy wiejskie								
Dobrzyniewo Duże	6431,2	39,9	–	159,7	3552,1	2869,0	–	1
Gródek	27139,8	63,2	–	1155,8	14543,9	11914,6	–	23
Juchnowiec Kościelny ...	1700,0	9,9	–	–	–	1700,0	–	3
Poświętne	–	–	–	–	–	–	–	7
Turośń Kościelna	1580,0	11,3	1580,0	–	–	–	–	2
Zawady	–	–	–	–	–	–	–	14
POWIAT BIELSKI	4209,0	3,0	–	–	–	4200,0	9,0	44
Gmina miejska								
Bielsk Podlaski	–	–	–	–	–	–	–	11
Gminy wiejskie								
Bielsk Podlaski	3150,0	7,3	–	–	–	3150,0	–	19
Boćki	9,0	0,0	–	–	–	–	9,0	6
Brańsk	–	–	–	–	–	–	–	3
Orla	–	–	–	–	–	–	–	2
Wyszki	1050,0	5,1	–	–	–	1050,0	–	3
POWIAT GRAJEWSKI	17768,5	18,4	6615,0	195,9	–	10969,1	62,0	16
Gminy miejsko-wiejskie								
Rajgród	12435,2	60,0	1466,0	11,6	–	10969,1	62,0	–
Szczuczyn	–	–	–	–	–	–	–	14
Gminy wiejskie								
Grajewo	972,0	3,2	972,0	–	–	–	–	1
Radziłów	4177,0	20,9	4177,0	–	–	–	–	–
Wąsosz	184,3	1,6	–	184,3	–	–	–	1

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerваты przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT HAJNOWSKI	93213,7	57,4	10517,3	12305,7	–	82255,9	705,2	1234
Gmina miejska								
Hajnówka	22,6	1,1	–	–	–	–	22,6	58
Gmina miejsko-wiejska								
Kleszczewo	3042,4	21,3	–	227,0	–	3042,4	–	1
Gminy wiejskie								
Białowieża	20283,7	99,9	6055,7	4305,2	–	14202,6	54,3	523
Czeremcha	403,0	4,2	–	–	–	403,0	–	–
Czyże	60,0	0,4	–	–	–	60,0	–	–
Dubicze Cerkiewne	10440,3	68,9	–	155,1	–	10384,6	55,7	14
Hajnówka	19850,2	67,8	–	5667,5	–	19517,6	524,9	520
Narew	5673,6	23,5	–	–	–	5669,0	4,6	2
Narewka	33437,9	98,6	4461,6	1950,8	–	28976,8	43,1	116
POWIAT KOLNEŃSKI ..	21079,4	22,4	–	197,8	–	20879,0	66,3	38
Gmina miejska								
Kolno	–	–	–	–	–	–	–	1
Gmina miejsko-wiejska								
Stawiski	74,1	0,4	–	71,9	–	–	2,2	5
Gminy wiejskie								
Grabowo	–	–	–	–	–	–	–	2
Kolno	6631,9	23,5	–	–	–	6631,9	38,3	2
Mały Płock	1583,1	11,3	–	–	–	1582,7	0,4	28
Turośl	12790,4	64,3	–	126,0	–	12664,4	25,4	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	35154,8	26,0	351,0	596,1	7344,7	27439,6	84,1	54
Gminy miejsko-wiejskie								
Jedwabne	326,0	2,0	326,0	–	–	–	–	–
Nowogród	4142,6	40,9	–	–	–	4142,6	8,3	3
Gminy wiejskie								
Łomża	5412,1	26,2	–	217,0	4102,5	1304,5	21,3	5
Miastkowo	2180,5	19,0	–	–	–	2169,7	10,8	4
Piątnica	4136,0	18,9	–	69,8	2888,4	1245,8	14,6	19
Przytuły	–	–	–	–	–	–	–	4
Wizna	378,8	2,8	25,0	–	353,8	–	–	19
Zbójna	18578,8	100,0	–	309,3	–	18577,0	29,1	–

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerwaty przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT MONIECKI	43662,1	31,6	39515,0	129,3	2645,6	1501,6	–	15
Gminy miejsko-wiejskie								
Goniądz	22988,6	61,0	21787,0	–	–	1201,6	–	3
Knyszyn	2645,6	20,8	–	129,3	2645,6	–	–	5
Mońki	–	–	–	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Jaświły	1189,0	6,8	1189,0	–	–	–	–	–
Krypno	300,0	2,7	–	–	–	300,0	–	2
Trzcianne	16539,0	49,8	16539,0	–	–	–	–	3
POWIAT SEJNEŃSKI	50504,4	59,1	5194,3	557,1	–	45320,3	109,9	74
Gmina miejska								
Sejny	96,7	21,5	–	–	–	96,7	–	–
Gminy wiejskie								
Giby	18501,5	57,2	3768,5	24,5	–	14737,7	–	27
Krasnopol	13459,0	78,5	1425,9	56,1	–	12029,6	109,9	9
Puńsk	4008,5	28,9	–	0,9	–	4008,4	–	11
Sejny	14438,6	66,4	–	475,6	–	14447,9	–	27
POWIAT SIEMIATYCKI	31290,7	21,4	–	249,7	–	30963,8	68,1	41
Gmina miejska								
Siemiatycze	250,0	6,9	–	–	–	250,0	–	2
Gmina miejsko-wiejska								
Drohiczyn	7290,0	35,1	–	–	–	7290,0	2,6	3
Gminy wiejskie								
Dziadkowice	14,2	0,1	–	–	–	–	14,2	8
Grodzisk	87,7	0,4	–	87,7	–	–	–	4
Mielnik	17882,9	91,1	–	36,5	–	17832,0	2,7	7
Milejczyce	19,8	0,1	–	–	–	–	19,8	1
Nurzec-Stacja	1727,7	8,0	–	125,5	–	1580,0	22,2	9
Perlejewo	801,8	7,5	–	–	–	801,8	–	2
Siemiatycze	3216,6	14,2	–	–	–	3210,0	6,6	5
POWIAT SOKÓLSKI	51055,0	24,9	5146,0	1667,9	17726,9	28003,2	99,2	63
Gminy miejsko-wiejskie								
Dąbrowa Białostocka	1843,0	7,0	1843,0	–	–	–	–	4
Krynki	12562,3	75,7	–	273,7	694,0	11868,3	–	14
Sokółka	7572,6	24,2	–	160,6	3037,5	4535,1	–	7
Suchowola	3132,0	12,2	3132,0	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Janów	1309,8	6,3	–	79,7	1230,1	–	–	2
Korycin	–	–	–	–	–	–	–	2
Kuźnica	4566,3	34,2	–	–	–	4566,3	–	8
Nowy Dwór	171,0	1,4	171,0	–	–	–	–	–
Sidra	–	–	–	–	–	–	–	13
Szudziałowo	19898,0	66,0	–	1153,9	12765,4	7033,5	99,2	11

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 2/67/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a							Pomniki przyrody
	ogółem		z liczby ogółem – w ha					
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej	parki narodowe	rezerваты przyrody ^b	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne ^b	
POWIAT SUWALSKI	77784,9	59,5	7981,4	374,5	6337,7	63469,0	833,9	96
Gminy wiejskie								
Bakałarzewo	3330,0	27,2	–	3,4	–	3330,1	–	13
Filipów	8285,7	54,9	–	–	–	8285,3	609,3	5
Jeleniewo	11449,8	87,2	–	65,9	3901,2	7552,1	109,6	18
Przerośl	7328,9	59,3	–	305,2	802,4	6526,6	63,9	9
Raczki	6193,4	43,5	–	–	–	6193,4	–	2
Rutka-Tartak	7617,4	73,6	–	–	832,1	6785,3	42,8	11
Suwałki	18819,8	71,1	7981,4	–	–	10838,5	–	7
Szypłiszki	4964,5	31,7	–	–	–	4964,5	–	12
Wiżajny	9795,3	87,5	–	–	802,0	8993,3	8,4	19
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	3172,8	2,5	1052,0	–	–	2115,8	–	64
Gminy miejsko-wiejskie								
Ciechanowiec	2115,8	10,5	–	–	–	2115,8	–	34
Czyżew	2,1	0,0	–	–	–	–	–	–
Szepietowo	2,9	0,0	–	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie								
Klukowo	–	–	–	–	–	–	–	1
Kobylin-Borzymy	322,0	2,7	322,0	–	–	–	–	21
Kulesze Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	1
Nowe Piekuty	–	–	–	–	–	–	–	3
Sokoły	730,0	4,7	730,0	–	–	–	–	1
Wysokie Mazowieckie ...	–	–	–	–	–	–	–	3
POWIAT ZAMBROWSKI	280,8	0,4	–	276,6	–	–	4,2	4
Gminy wiejskie								
Kołaki Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	2
Rutki	116,1	0,6	–	116,1	–	–	–	–
Szumowo	2,5	0,0	–	–	–	–	2,5	–
Zambrów	162,2	0,5	–	160,5	–	–	1,7	2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	103,9	1,0	–	103,9	–	–	–	17
Łomża	699,1	21,4	–	–	23,6	675,5	–	12
Suwałki	1159,6	17,7	–	4,1	–	1158,6	–	23

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Część powierzchni rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwachach przyrody / użytkach ekologicznych, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

U w a g a. Oprócz prezentowanych form ochrony przyrody i krajobrazu na powierzchnię ogółem składają się zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 139,1 ha (położone na terenie gmin: Mielnik – 50,9 ha, Szepietowo – 2,9 ha, miejskiej Augustów – 83,2 ha i Czyżew – 2,1 ha) oraz stanowiska dokumentacyjne o łącznej powierzchni 0,5 ha (położone na terenie gminy wiejskiej Sejny – 0,3 ha i miasta Suwałki – 0,2 ha).

TABL. 3/68/ PARKI NARODOWE W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Białowiecki	1921, 1932, 1947	10517,3	<p>Jest najstarszym polskim parkiem narodowym – jego historia sięga 1921 r. Utworzono wtedy leśnictwo „Rezerwat”, które w 1932 r. przemianowano na jednostkę specjalną „Park Narodowy w Białowieży”. W 1947 r. obiekt ten reaktywowano jako Białowiecki Park Narodowy. Chroni on ostatnie na Niżu Europejskim lasy naturalne o charakterze pierwotnym w strefie lasów mieszanych i liściastych. Dzięki wysiłkom naukowców i pracowników Parku w 1929 r. rozpoczęła się zakończona sukcesem restytucja żubra, którego liczebność na koniec 2016 r. w polskiej części Puszczy Białowieckiej wynosiła 596 osobników. W skład Białowieckiego Parku Narodowego wchodziły obiekty: Obręb Ochronny Rezerwat (w większości objęty ochroną ścisłą) z wyodrębnionym terytorialnie Parkiem Pałacowym oraz Ośrodek Hodowli Żubrów z Rezerwatem Pokazowym Żubrów. Na terenie Parku Pałacowego, wpisanego w rejestr zabytków, znajduje się Muzeum Przyrodniczo-Leśne. Białowiecki Park Narodowy od 1977 r. jest Rezerwatem Biosfery UNESCO, a od 2005 r. cała polska część Puszczy Białowieckiej została objęta tym statusem. W 1979 r. UNESCO wpisało BPN, jako jedyny przyrodniczy obiekt w Polsce, na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości, a w 1992 r. UNESCO nadało ten status Państwowemu Parkowi Narodowemu „Bielowieżska Puszcza” na Białorusi, tworząc polsko-białoruski obiekt transgraniczny. 23 VI 2014 r. Komitet Światowego Dziedzictwa przyjął zgłoszony wspólnie przez Polskę i Białoruś wniosek o powiększenie Obiektu Światowego Dziedzictwa „Białowieża Forest” o znaczną część Puszczy Białowieckiej znajdującej się po polskiej stronie granicy. Obecnie cały transgraniczny obiekt zajmuje powierzchnię około 141,9 tys. ha.</p>
Biebrzański	1993	59223,0	<p>Obejmuje znaczną część Kotliny Biebrzańskiej, która jest jednym z największych i najbardziej naturalnych kompleksów torfowisk niskich w Europie Środkowej i Zachodniej. Kotlinę tę charakteryzuje wyjątkowo dobrze zachowana dwukierunkowa strefowość ekologiczna (roślinno-glebowo-hydrologiczna). Dolina Biebrzy została uznana przez BirdLife International za ostoję ptaków o randze światowej. Biebrzański Park Narodowy znajduje się od 1995 r. na liście siedlisk Konwencji RAMSAR, tj. obszarów mokradłowych o międzynarodowym znaczeniu, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodno-błotnego, a od 2004 r. został włączony wraz z otuliną do sieci obszarów Natura 2000.</p>
Narwiański	1996	7350,0	<p>Chroni zabagniony, naturalny fragment doliny Górnej Narwi od Suraza do Rzędzian. O wartości przyrodniczej Parku decyduje niespotykany w Europie i bardzo rzadki na świecie charakter rzeki wielokorytowej (anastomozującej), a także ornitofauna związana z terenami mokradłowymi. Liczne rozgałęzienia nurtu oraz naturalna dolina Narwi decydują o wyjątkowej wartości turystycznej Parku.</p>

TABL. 3/68/. PARKI NARODOWE W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Wigierski	1989	15089,8	Położony jest na północnym skraju Puszczy Augustowskiej. Swoim zasięgiem obejmuje zespół 42 jezior (z największym jeziorem Wigry) z otaczającymi je lasami i torfowiskami. Park uznany został za obszar wodno-błotny o znaczeniu międzynarodowym – obiekt międzynarodowej Konwencji Ramsarskiej. Ma również rangę europejskiej ostoju ptaków IBA (Important Bird Area) „Puszcza Augustowska” (kod PL043). Ponadto, wchodzi w skład sieci Natura 2000 – Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska” (kod PLB200002) oraz Obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Ostoja Wigierska” (kod PLH200004).

Źródło: dane Białowieskiego Parku Narodowego, Biebrzańskiego Parku Narodowego, Narwiańskiego Parku Narodowego i Wigierskiego Parku Narodowego.

TABL. 4/69/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia								
	ogółem		grunty				wody	tereny pozostałe	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej województwa	leśne		rolne	zadrzewione i zakrzewione			
			razem	w tym niezależne					
w hektarach									
OGÓŁEM	2005	92089,8	4,6	35012,9	509,5	17035,5	686,1	4447,4	34907,9
	2010	92071,6	4,6	35160,6	446,5	17123,7	680,4	4447,1	34659,8
	2015	92180,1	4,6	35211,9	407,2	17582,8	745,6	4531,4	34108,5
	2016	92180,1	4,6	35212,1	407,2	17589,8	745,6	4531,4	34101,2
Białowieski		10517,3	0,5	9974,0	234,5	15,3	1,5	19,2	507,3
Biebrzański		59223,0	2,9	15730,2	165,0	14565,5	564,6	946,2	27416,6
Narwiański		7350,0	0,4	93,0	–	719,0	177,0	668,0	5693,0
Wigierski		15089,8	0,8	9414,9	7,7	2290,0	2,5	2898,1	484,3

TABL. 5/70/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII OCHRONNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia w ha						
	parku narodowego					strefy ochronnej	
	ogółem	w tym pod ochroną					
		ściłą		czynną	krajobrazową		
razem	w tym grunty leśne						
OGÓŁEM	2005	92089,8	10821,5	9538,9	44362,2	31613,1	96740,1
	2010	92071,6	10821,5	9571,3	45184,5	30772,6	96740,1
	2015	92180,1	14261,8	13159,6	43707,3	28918,0	96740,1
	2016	92180,1	14261,8	13159,6	43892,4	28732,9	96740,1
Białowieski		10517,3	6059,3	5819,8	4104,6	353,4	3224,3
Biebrzański		59223,0	7494,0	6706,7	26145,0	25584,0	66824,0
Narwiański		7350,0	–	–	2057,0	–	15408,0
Wigierski		15089,8	708,5	633,1	11585,8	2795,5	11283,8

TABL. 6/71/. PARKI NARODOWE WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia w ha					tereny pozostałe
	ogółem	własność			prywatna	
		Skarbu Państwa		prywatna		
		w zarządzie parku	w innym zarządzie			
O G Ó Ł E M	2005	92090	56873	2151	32249	817
	2010	92072	57452	654	31628	2338
	2015	92170	57905	654	33490	121
	2016	92170	57905	654	33490	121
Białowiecki		10517	10517	–	–	–
Biebrzański		59223	33217	233	25773	–
Narwiański		7350	1706	415	5112	117
Wigierski		15080	12465	6	2605	4

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

**TABL. 7/72/. STAN LICZEBNY GŁÓWNYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT ŁOWNYCH
I CHRONIONYCH W PARKACH NARODOWYCH**

GATUNKI ZWIE- RZĄT	Parki narodowe															
	Białowiecki				Biebrzański				Narwiański				Wigierski			
	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
Żubr	397 ^a	45	578	596	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Łoś ^b	8	8	16	601	650	610 ^c	650	12	23	51	54	32	37	35	36
Jeleń	320	800	376	682	512	530	904 ^c	840	–	15	4	6	152	160	300	380
Sarna	160	110	34	16	930	. ^d	1147 ^c	1287	. ^d	60	27	32	185	193	300	310
Dzik	150	800	52	–	485	460	450 ^c	40	. ^d	55	24	28	98	133	150	98
Wilk	8	7	8	12	20	20	25 ^c	25	–	–	–	–	6 ^e	4	12	20
Lis	35	30	29	29	700	. ^d	. ^d	. ^d	. ^d	. ^d	. ^d	. ^d	130	130	130	130
Ryś ^b	3	2	2	5	5	2 ^c	2	–	–	–	–	–	1	1	1
Wydra	10	10	10	10	90	. ^d	. ^d	. ^d	4	. ^d	. ^d	. ^d	45	45	10	10
Borsuk	18	15	14	14	90	100	. ^d	. ^d	3	. ^d	. ^d	. ^d	45	20	40	80
Bóbr	18	18	22	22	800	. ^d	700 ^c	700	250	250	340	340	268	160	160	160
Orlik krzy- kliwy ..	4	2	4	4	13 ^f	26	23 ^f	25	. ^d	–	2	1	–	. ^d	1 ^f	1 ^f
Orlik gru- bodzioby	–	–	–	–	12 ^f	30	18 ^f	17	–	–	–	–	–	–	–	–
Bielik ^e	. ^e	–	–	6 ^f	16	20 ^f	19	–	1	–	1	6	3 ^f	2 ^f	3 ^f
Głuszc ^b	–	–	–	–	–	. ^e	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Cietrzew ..	. ^b	–	–	–	130	81	21 ^f	34 ^f	–	–	–	–	–	–	–	–
Bocian czarny	4	3	2	2	. ^d	15	15 ^f	10	. ^d	. ^b	–	–	2	. ^d	1 ^e	1 ^e

^a Dane dla Puszczy Białowieckiej. ^b Tylko ślady bytowania. ^c Bytujące stale lub przechodnio. ^d Występują, brak danych liczbowych. ^e Pojawiające się przechodnio, migrujące. ^f Wyznaczone strefy ochronne.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 8/73/. REGULACJA POPULACJI ZWIERZĄT ŁOWNYCH W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Łoś		Jeleń		Sarna		Dzik	
	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)	odstrzał	stwierdzone upadki (zgony)
O G Ó Ł E M								
2005	–	23	38	12	6	7	121	38
2010	–	14	14	32	5	5	92	15
2015	–	13	31	20	4	10	218	11
2016	–	32	17	7	–	8	183	6
Białowiecki	–	–	–	2 ^a	–	–	–	1 ^b
Biebrzański	–	28	–	2	–	6	105	5
Narwiański	–	1 ^b	–	–	–	–	–	–
Wigierski	–	3	17	3	–	2	78	–

^a Ofiary wilków i z innych przyczyn. ^b Z innych przyczyn.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 9/74/. OCHRONA LASU W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną ^a w ha	Skrzynki lęgowe istniejące	Pułapki		Próbne poszukiwania owadów w ściółce (liczba prób)
			tradycyjne	feromonowe	
Białowiecki					
2005	2,0	48	31	60	–
2010	–	–	–	60	–
2015	–	–	–	60	–
2016	–	–	–	60	–
Biebrzański					
2005	21,8	–	35	107	77
2010	10,4	–	20	50	75
2015	7,0	–	10	58	53
2016	6,7	–	10	58	53
Narwiański					
2005	–	–	–	2	–
2010	–	9	2	2	2
2015	–	6	–	–	–
2016	–	6	–	–	–
Wigierski					
2005	111,4	1060	21	336	150
2010	94,0	930	14	267	57
2015	69,5	617	17	220	57
2016	74,3	687	17	220	57

^a Chemiczne, mechaniczne i gradzenia.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 10/75/. POZYSKANIE DREWNA W PARKACH NARODOWYCH WEDŁUG KATEGORII CIEĆ

L A T A PARKI NARODOWE	Ogółem ^a	W tym grubizna							
		iglasta			liściasta				
		razem	w tym cięcia		razem	w tym cięcia			
			sanitarne	trzebieże		rębne	sanitarne	trzebieże	
w tysiącach metrów sześciennych									
Białowieski	2005	0,6	0,3	0,3	–	0,3	–	0,2	0,1
	2010	0,3	0,2	0,2	–	0,1	–	0,1	–
	2015	0,7	0,2	0,2	–	0,5	–	0,5	–
	2016	1,3	0,8	0,8	–	0,5	–	0,5	–
Biebrzański	2005	8,1	5,9	2,6	3,3	2,1	0,3	0,8	1,0
	2010	10,6	8,9	6,2	2,7	1,6	0,2	1,2	0,2
	2015	2,4	2,0	0,7	1,3	0,3	–	0,3	–
	2016	2,1	1,9	0,6	1,3	0,2	–	0,2	–
Narwiański	2005	0,3	0,3	–	0,3	–	–	–	–
	2010	–	–	–	–	–	–	–	–
	2015	–	–	–	–	–	–	–	–
	2016	–	–	–	–	–	–	–	–
Wigierski	2005	11,7	10,9	9,2	1,7	0,8	–	0,3	0,5
	2010	11,2	10,3	5,6	4,7	0,8	–	0,2	0,6
	2015	11,3	10,5	3,8	6,9	0,5	–	0,1	0,4
	2016	14,7	14,1	4,6	9,5	0,6	–	–	0,6

^a Łącznie z drewnem pozyskanym do mineralizacji.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 11/76/. TURYSTYKA W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Schroniska	Domy wczasowe	Kempingi, biwaki	Schrony przeciwdeszczowe	Szlaki turystyczne w km		Liczba turystów	
					ogółem	w tym do remontu	w tysiącach	na 1 ha powierzchni
Białowieski	2005	1	–	–	38,5	38,0	240	23
	2010	–	2	–	44,0	1,0	170	17
	2015	–	1	–	44,3	–	133	13
	2016	–	1	–	44,3	–	163	16
Biebrzański	2005	–	–	5	471,0	80,7	37	1
	2010	–	–	4	463,7	31,0	31	1
	2015	–	–	3	524,1	62,3	39	1
	2016	–	–	3	498,9	68,0	41	1
Narwiański	2005	–	–	2	45,0	–	5	1
	2010	–	–	–	55,0	–	13	2
	2015	–	–	2	55,0	–	15	2
	2016	–	–	2	55,0	–	20	3
Wigierski	2005	1	2	18	218,0	18,0	100	7
	2010	–	3	20	245,4	80,0	110	7
	2015	–	5	4	272,6	–	110	7
	2016	–	5	4	272,6	–	125	8

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 12/77/. DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PARKÓW NARODOWYCH W 2016 R.

PARKI NARODOWE	Liczba				
	osób zwiedzających muzea/ośrodki edukacyjne	imprez dydaktycznych	ścieżek dydaktycznych	nowych wydawnictw popularno-naukowych	pozycji księgozbioru w bibliotekach
Białowiecki	81362	8	4	6	12263
Biebrzański	3139	118 ^a	13	2	3312
Narwiański	10000 ^b	15	3	–	1769
Wigierski	36465	192	6	–	4641

^a Podano ilość wszystkich tzw. wydarzeń edukacyjnych (w tym zajęcia, imprezy otwarte, konkursy itp.). ^b Podano liczbę osób, które odwiedziły wystawy (Park nie posiada muzeum/ośrodka edukacyjnego).

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 13/78/. SZKODNICTWO I OCHRONA PRZED SZKODNICTWEM W PARKACH NARODOWYCH

LATA PARKI NARODOWE	Liczba funkcyjona- riuszy Straży Parku Narodowego	Liczba spraw			Windy- kacja należ- ności w zł	Kradzież drewna			Liczba przy- padków kłusow- nictwa
		wszczę- tych	zakończonych			liczba przy- padków	skradzine drewno		
			ogółem	w tym wyro- kami skazu- jącymi			masa w m ³	wartość w zł	
OGÓLEM									
2005	22	15	11	8	3005	10	17,7	1594	172
2010	21	8	3	–	651	5	19,2	1591	9
2015	20	4	4	4	7650	2	2,9	428	8
2016	20	7	5	1	11937	1	9,8	773	4
Białowiecki	3	–	–	–	–	–	–	–	–
Biebrzański	9	5	5	1	11937	1	9,8	773	1
Narwiański	4	2	–	–	–	–	–	–	–
Wigierski	4	–	–	–	–	–	–	–	3

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czapliniec Belda Powiat grajewski	1958	11,58	Zachowanie fragmentu zbiorowiska grądowego o cechach naturalnych.
Tobolinka Powiat sejneński	1959	4,62	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jeziora dystroficznego z pływającymi wyspami pła torfowców.
Cmentarzysko Jaćwingów Powiat suwalski	1959	4,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru świeżego wraz z cmentarzyskiem Jaćwingów.
Mały Borek Powiat augustowski	1959	90,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych borów czernicowych i borów łochyniowych charakterystycznych dla Puszczy Augustowskiej.
Kozi Rynek Powiat augustowski	1959	147,13	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów zbiorowisk leśnych grądowych i łągowych charakterystycznych dla Puszczy Augustowskiej.
Ostoja bobrów Marycha Powiat sejneński	1960	56,13	Ochrona bobrów.
Jezioro Kolno Powiat augustowski	1960	269,26	Zachowanie miejsc łągowych łabędzia niemego (<i>Cygnus olor</i>).
Starożyn Powiat augustowski	1960	298,43	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu niskiego, lasu mieszanego i olsu w Puszczy Augustowskiej.
Lipiny w Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	1962	24,51	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Białowieskiej stanowiska dębu bezszypułkowego, występującego w drzewostanie mieszanym obok dębu szypułkowego.
Bobruczek Powiat sejneński	1962	0,90	Ochrona bobrów.
Brzozowy Grąd Powiat augustowski	1963	0,08	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obuwika pospolitego (<i>Cypripedium calceolus</i>).
Jezioro Hańcza Powiat suwalski	1963	305,20	Zachowanie najgłębszego jeziora Polski o wybitnych walorach krajobrazowych.
Gorbacz Powiat białostocki	1967	222,72	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych torfowisk wysokich, przejściowych i niskich wraz z humotroficznym jeziorem w końcowej fazie lądowania i relikdami flory postglacjalnej oraz ostoi cietrzewia.
Bagno Wizna I Powiat zambrowski	1967	36,50	Zachowanie fragmentu torfowiska niskiego do celów badawczych i obserwacji procesów dynamicznych zachodzących w fitocenozach torfowisk niskich.
Bagno Wizna II Powiat zambrowski	1967	79,63	Zachowanie fragmentu torfowiska niskiego, ze stanowiskiem brzozy niskiej (<i>Betula humilis</i>), do celów badawczych i obserwacji procesów dynamicznych zachodzących w fitocenozach torfowisk niskich.
Rezerwat Krajobrazowy im. prof. W. Szafera Powiat hajnowski	1969	1343,91	Zachowanie ze względów krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych Puszczy Białowieskiej położonych wzdłuż szosy Hajnówka – Białowieża.
Perkuć Powiat augustowski	1970	209,82	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych związanych z zanikającym zbiornikiem wodnym.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Budzisk Powiaty: białostocki sokólski	1970	341,00	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródłiskowymi.
Glinki Powiat augustowski	1971	1,79	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Augustowskiej stanowiska pióropusznika strusiego (<i>Matteucia struthiopteris</i>).
Karczmisko Powiat sokólski	1971	20,45	Zachowanie naturalnych siedlisk leśnych charakterystycznych dla Puszczy Knyszyńskiej.
Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą Powiat suwalski	1972	0,98	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych obszaru pokrytego dużą ilością głazów narzutowych.
Kalinowo Powiat łomżyński	1972	69,76	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu grądowego oraz innych zbiorowisk leśnych i murawowych w przełomowym odcinku rzeki Narwi.
Pogorzelce Powiat hajnowski	1974	7,64	Zachowanie fragmentu lasu o charakterze naturalnym z dużym udziałem lipy drobnolistnej.
Nieznanowo Powiat hajnowski	1974	27,73	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej z kilkoma dobrze wykształconymi zbiorowiskami leśnymi.
Koryciny Powiat siemiatycki	1975	87,72	Zachowanie fragmentu zbiorowiska grądowego o cechach naturalnych.
Głęboki Kąt Powiat hajnowski	1979	40,30	Zachowanie dla celów naukowych, dydaktycznych i turystycznych naturalnych zbiorowisk leśnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej oraz drzewostanów występujących na torfowiskach głębokich, stanowiących fragmenty zbliżone do pierwotnej puszczy, szczególnie świerczyny bagiennej.
Michnówka Powiat hajnowski	1979	85,34	Zachowanie torfowiska wysokiego oraz otaczających go drzewostanów reprezentujących szereg typowo wykształconych zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Białowieskiej.
Sitki Powiat hajnowski	1979	35,24	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego rzadko tu spotykane zbiorowiska borowe na wyniosłościach wydmych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie.
Starzyna Powiat hajnowski	1979	370,08	Zachowanie kilku charakterystycznych dla Puszczy Białowieskiej zbiorowisk, występujących w całej skali ich zmienności, z licznymi stanowiskami roślin chronionych.
Szczekotowo Powiat hajnowski	1979	36,67	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego zbiorowiska grądowe z licznymi drzewami pomnikowymi oraz największe na tym terenie skupienie kurhanów z okresu wczesnego średniowiecza, jak również pozostałości po smolarniach z XVIII w.
Wysokie Bagno Powiat hajnowski	1979	78,54	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego naturalny bór świerkowy rosnący na torfowisku oraz odcinek zatorfionej doliny rzeki Narewki ze stanowiskiem bobrów.
Jezioro Kalejty Powiat augustowski	1980	763,30	Zachowanie wartości przyrodniczych jeziora oraz swoistych cech krajobrazu.
Stara Ruda Powiat augustowski	1980	76,12	Zachowanie źródlisk rzeki Rudawki i fragmentu borów torfowcowych na południowo-wschodniej granicy naturalnego ich zasięgu.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Łempis Powiat sejneński	1983	132,34	Zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych, wodnych i torfowiskowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt, charakterystycznych dla Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego.
Pomorze Powiat sejneński	1983	19,84	Zachowanie najstarszego drzewostanu Puszczy Augustowskiej oraz pozostałości dawnego grodziska.
Kukle Powiat sejneński	1983	343,24	Zachowanie swoistych cech krajobrazu oraz naturalnych ekosystemów leśnych, bagiennych i wodnych.
Kaniston Powiat łomżyński	1984	136,59	Zachowanie zwarteo, naturalnego kompleksu olsów w Puszczy Kurpiowskiej.
Ciemny Kąt Powiat kolneński	1984	125,95	Zachowanie zbiorowisk leśnych i drzewostanów naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Dębowy Grąd Powiat hajnowski	1985	100,47	Zachowanie drzewostanów naturalnego pochodzenia w Puszczy Białowieskiej, reprezentujących grądy: wilgotny i typowy oraz łęg olszowo-jesionowy.
Kuriańskie Bagno Powiat augustowski	1985	1713,62	Zachowanie obszaru o unikalnej geomorfologii, naturalnych, rzadko spotykanych zbiorowisk leśnych oraz stanowisk wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.
Góra Uszeście Powiat siemiatycki	1985	12,06	Zachowanie stanowiska wielu rzadkich gatunków roślin kserotermicznych.
Jesionowe Góry Powiat białostocki	1987	375,50	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami roślinnymi, zachowanymi przeważnie w stanie naturalnym.
Kulikówka Powiat białostocki	1987	9,98	Zachowanie fragmentu łęgów w Puszczy Knyszyńskiej z obfitym stanowiskiem pióropusznika strusiego.
Stare Biele Powiat sokólski	1987	256,20	Zachowanie cennych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej, obejmujących dobrze wykształcone zbiorowiska roślinne z szeregiem roślin chronionych i rzadkich, oraz zachowanie kompleksów bagien i zarastających łąk będących ostoją zwierząt.
Góra Pieszczana Powiat sokólski	1987	220,05	Zachowanie naturalnych drzewostanów świerkowo-sosnowych, stanowiących fragment Puszczy Knyszyńskiej.
Krzemianka Powiat białostocki	1987	230,55	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych ekosystemów leśnych charakterystycznych dla Puszczy Knyszyńskiej, obszarów źródliskowych oraz licznych stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.
Krzemiennie Góry Powiat białostocki	1987	79,27	Zachowanie zbiorowisk leśnych typowych dla Puszczy Knyszyńskiej, występujących na wale kemowym.
Stara Dębina Powiat sokólski	1987	33,54	Zachowanie starodrzewu dębowego występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy jego zasięgu.
Surążkowo Powiat białostocki	1987	137,65	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, obejmującego liczne zbiorowiska leśne o wysokim stopniu naturalności ze znacznym udziałem leśnych zbiorowisk torfowiskowych.
Głazowisko Łopuchowskie Powiat suwalski	1988	15,88	Zachowanie nagromadzonych głazów narzutowych stanowiących unikalny zespół form polodowcowych.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czarny Kąt Powiat łomżyński	1989	32,97	Zachowanie zbiorowisk boru brusznicowego i czemicowego, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Łokieć Powiat łomżyński	1989	139,76	Zachowanie w stanie naturalnym torfowisk niskich i wysokich wraz z otaczającymi zbiorowiskami leśnymi naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Rycerski Kierz Powiat łomżyński	1989	42,44	Zachowanie ginących zbiorowisk grądu czyścicowego oraz fragmentu dąbrowy świetlistej.
Jelonka Powiat hajnowski	1989	227,00	Zachowanie szczególnego krajobrazu i środowiska oraz zabezpieczenie przebiegu sukcesji wtórnej na porzuconych jałowych gruntach porolnych.
Woronicza Powiat sokólski	1989	139,06	Zachowanie doliny, strumienia oraz przyległych wzniesień morenowych wraz z występującymi tu licznymi, charakterystycznymi dla tego regionu zbiorowiskami roślinnymi, jak też chronionych i rzadkich gatunków roślin.
Wielki Dział Powiat łomżyński	1990	174,58	Zachowanie w stanie nienaruszonym największego w dolinie Narwi kompleksu lasów łęgowych naturalnego pochodzenia z licznymi drzewami pomnikowymi.
Międzyrzecze Powiat sokólski	1990	250,80	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz występowaniem licznych źródeł, dobrze wykształconych charakterystycznych dla tego obszaru zbiorowisk roślinnych, jak też wielu chronionych gatunków roślin.
Jałówka Powiat białostocki	1990	277,42	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego charakterystyczne dla jej obszaru układy geomorfologiczne i wyróżniające się bogactwem zbiorowisk roślinnych.
Krasne Powiat białostocki	1990	85,23	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego dobrze wykształcone zbiorowiska leśne, głównie z grupy borów i borów mieszanych.
Bahno w Borkach Powiaty: sokólski białostocki	1990	289,87	Zachowanie cennych, dobrze wykształconych zbiorowisk torfowiskowych o charakterze borealnym, odznaczających się bogactwem flory roślin naczyniowych i mszaków oraz występowaniem dużej liczby gatunków chronionych.
Sokóle Powiat siemiatycki	1990	44,69	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych o typowych dla Wysoczyzny Drohickej drzewostanach mieszanych, stanowiących ostatnie fragmenty dawnej Puszczy Mielnickiej.
Grąd Radziwiłłowski Powiat siemiatycki	1990	24,44	Zachowanie naturalnego fragmentu dawnej Puszczy Mielnickiej, dobrze wykształconego grądu typowego oraz szeregu gatunków chronionych.
Las Cieliczański Powiat białostocki	1990	370,58	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami leśnymi o charakterze naturalnym, reprezentowanymi głównie przez grądy z rzadkim w naszych lasach wiązem górskim, bory mieszane i olsy.
Wielki Las Powiat moniecki	1990	129,33	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego głównie liczne zbiorowiska leśne o charakterze borowym i wysokim stopniu naturalności.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Starodrzew Szyndzielski Powiat sokólski	1990	79,74	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego starodrzew typu ciepłolubnego lasu sosnowo-świerkowo-dębowego charakterystycznego dla północnej części Puszczy Knyszyńskiej, odznaczającego się dużym stopniem naturalności i występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych.
Siemianówka Powiat hajnowski	1995	224,54	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych torfowiska wysokiego i niskiego, porośniętego sosną i brzozą o typie boru bagiennego, wśród których znajduje się zarastające jezioro z rzadką roślinnością.
Dolina Waliczówki Powiat hajnowski	1995	44,75	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołów roślinności turzycowej, występujących w strefie źródłiskowej strumienia leśnego, oraz lasu łęgowego o charakterze naturalnym.
Gnilec Powiat hajnowski	1995	37,21	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk turzycowych z udziałem rzadkich gatunków roślin naczyniowych i mszaków.
Podolany Powiat hajnowski	1995	15,10	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu wilgotnego z dużym udziałem dębów pomnikowych.
Olszanka Myśliszcze Powiat hajnowski	1995	278,32	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Berezowo Powiat hajnowski	1995	115,26	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Podcerkwa Powiat hajnowski	1995	228,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Przewłoka Powiat hajnowski	1995	78,38	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Kozłowe Borki Powiat hajnowski	1995	246,97	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu z udziałem boru świerkowo-torfowcowego o borealnym charakterze z bogatą florą mszaków.
Czechy Orlańskie Powiat hajnowski	1995	77,95	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych borów sosnowo-świerkowych, stanowiących pozostałość dawnej Puszczy Bielskiej.
Szelągówka Powiat białostocki	1995	62,04	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołu borów sosnowych o charakterze naturalnym, występujących na rozległym obszarze wydmy.
Las Zwierzyniecki M. Białystok	1996	33,86	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu o charakterze grądu wilgotnego.
Antoniuk M. Białystok	1995	70,07	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu odznaczającego się wysokim stopniem naturalności oraz występowaniem szeregu rzadkich gatunków roślin.
Grabówka Powiat zambrowski	1996	60,87	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu liściastego o wysokim stopniu naturalności.
Nietupa Powiat sokólski	1994	273,73	Zachowanie ostoi bobra, szeregu gatunków ptaków oraz zachowanie w stanie naturalnym cennych zbiorowisk leśnych, głównie zbiorowisk olsów i lasów mieszanych bagiennych o wysokim stopniu naturalności.

TABL. 14/79/. REZERWATY PRZYRODY W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Cel ochrony
Kozłowy Ług Powiat sokólski	1997	140,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych rozległego torfowiska w początkowym stadium sukcesji leśnej.
Ławski Las I Powiat grajewski	1998	108,93	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.
Ławski Las II Powiat grajewski	1998	75,38	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.
Chomontowszczyzna Powiat białostocki	2001	234,42	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się wysokim stopniem naturalności, stanowiącego ostoję wolnożyjącego stada żubrów.
Taboły Powiat białostocki	2001	302,44	Zachowanie boru świerkowego torfowcowego oraz lasu brzo-zowo-sosnowego z licznymi gatunkami roślin rzadkich i chronionych.
Rutka Powiat suwalski	2001	49,06	Zachowanie w stanie naturalnym unikalnego bruku polodowcowego, jeziora Linówek wraz z przyległym torfowiskiem przejściowym, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Uroczysko Dzierzbia Powiat kolneński	2001	71,89	Zachowanie w stanie naturalnym typowo wykształconych zbiorowisk lasów łągowych i olsów, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Dębowe Góry Powiat zambrowski	2001	99,62	Zachowanie w stanie naturalnym zespołu świetlistej dąbrowy z dębem bezszypułkowym, stanowiącego istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	2003	8581,62	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych lasów naturalnych i zbliżonych do naturalnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej łągów i olsów oraz siedlisk leśnych z dominacją starych drzewostanów z dużym udziałem olszy, dębu, jesionu, a także licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin zielnych, grzybów i zwierząt oraz utrzymanie procesów ekologicznych i zachowanie różnorodności biologicznej.
Rabinówka Powiat białostocki	2005	658,57	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych ostoi rzadkich i chronionych gatunków awifauny łąkowej, a w szczególności populacji cietrzewia na terenie Niecki Gródecko-Michałowskiej.
Jezioro Wiejki Powiat białostocki	2005	22,50	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych naturalnego jeziora mezotroficznego oraz występujących na tym terenie rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.
Witanowszczyzna Powiat siemiatycki	2007	80,80	Zachowanie w stanie naturalnym ekosystemów leśnych lasów łągowych i grądów, a w szczególności zachowanie stanowisk rzadko występujących na niżu gatunków górskich, tj. parzydła leśnego (<i>Aruncus silvestris</i>), cebulicy dwulistnej (<i>Scilla bifolia</i>) oraz bodziszka żałobnego (<i>Geranium phaeum</i>).
Ruda Powiat suwalski	2007	3,38	Zachowanie wilgotnych łąk oraz lasu łąkowego, położonych na terenie doliny Rospudy, wraz z ich typową florą i fauną.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 15/80/. REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

L A T A REZERWATY PRZYRODY	Obiekty	Powierzchnia w ha					przeciętna 1 obiektu
		ogółem	w tym		z ogółem – pod ochro- ną ścisłą		
			lasy	użytki rolne			
O G Ó Ł E M	2005	91	23599,4	21709,9	601,8	952,0	259,3
	2010	93	23531,9	21638,6	605,6	952,0	253,0
	2015	93	23585,8	21366,1	605,6	952,0	253,6
	2016	93	23674,6	21450,2	605,6	952,0	254,5
Faunistyczne		10	1969,4	1229,5	510,6	43,4	196,9
Krajobrazowe		4	1444,2	1256,9	10,2	227,0	361,1
Leśne		55	18274,7	17513,1	28,3	390,1	332,3
Torfowiskowe		9	1335,2	1225,2	–	286,9	148,4
Florystyczne		7	235,9	202,5	6,1	–	33,7
Wodne		3	333,5	–	–	4,6	111,2
Przyrody nieożywionej		4	69,5	11,3	50,2	–	17,4
Stepowe		1	12,1	11,6	0,2	–	12,1

TABL. 16/81/. PARKI KRAJOBRAZOWE W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Cel ochrony
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego z siedzibą w Supraślu	1988	72860,17	1. Ochrona zasobów przyrody Puszczy Knyszyńskiej obejmująca ekosystemy leśne, bagienne, dolin rzecznych oraz inne cenne obszary. 2. Zachowanie chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. 3. Ochrona wartości historyczno-kulturowych Parku. 4. Ochrona krajobrazu Parku. 5. Rozwijanie turystyki i rekreacji Parku. 6. Tworzenie warunków do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej.
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi z siedzibą w Drozdowie	1994	7368,22	1. Ze względu na wartości przyrodnicze: a) zachowanie swobodnie meandrującej nizinnej rzeki Narew oraz jej nieregularnego koryta i doliny z dużą ilością starorzeczy, które wraz z dopływami i rowami tworzy skomplikowaną sieć wodną, b) zachowanie chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku. 2. Ze względu na wartości historyczne i kulturowe: a) ochrona tożsamości kulturowej obszaru, b) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, c) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji. 3. Ze względu na walory krajobrazowe: a) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska, b) ochrona wyróżniających się w środowisku wizualnych form geomorfologicznych, c) przywracanie obszarom o krajobrazie niekorzystnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych, d) zachowanie i tworzenie mozaiki krajobrazów.

TABL. 16/81/. PARKI KRAJOBRAZOWE W 2016 R. (dok.)
Stan w dniu 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Cel ochrony
Suwalski Park Krajobrazowy z siedzibą w Malesowiznie Powiat suwalski	1976	6337,66	1. Ze względu na wartości przyrodnicze: a) zachowanie unikatowego, młodoglacjalnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny w postaci licznie występujących moren czołowych i dennych, rynien i dolin rzeczno-jeziornych, głązów narzutowych, b) zachowanie ekosystemów wodnych, w tym Jeziora Hańcza – najgłębszego jeziora w Polsce, c) zachowanie chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku. 2. Ze względu na wartości historyczne i kulturowe: a) ochrona tożsamości kulturowej obszaru, b) ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, c) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji. 3. Ze względu na walory krajobrazowe: a) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska, b) ochrona struktur geomorfologicznych, c) przywracanie obszarom o krajobrazie niekorzystnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych, d) utrzymanie charakterystycznych typów zabudowy.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 17/82/. PARKI KRAJOBRAZOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI KRAJOBRAZOWE	Powierzchnia							
	parku krajobrazowego						strefy ochronnej	
	ogółem		w tym			z ogółem rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody		
	w hekta- rach	w % powierz- chni ogół- nej woje- wództwa	lasy	użytki rolne	wody			
w hektarach								
O G Ó Ł E M	2005	88084,5	4,4	65831,1	19988,8	1265,4	4562,2	73182,5
	2010	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2015	88138,2	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4659,8	73871,7
	2016	86566,1	4,3	63681,0	10909,0	1265,0	4714,3	75422,4
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		72860,2	3,6	60864,0	4862,0	381,0	3911,5	53827,5
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7368,2	0,4	1341,0	2263,0	242,0	275,9	12288,6
Suwalski Park Krajobrazowy		6337,7	0,3	1476,0	3784,0	642,0	527,0	9306,2

TABL. 18/83/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Puszcza Białowieska” Powiat hajnowski	1986	76303,14	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej Puszczy Białowieskiej stanowiącej ostatnie ostoje naturalnych puszczy nizinnych w Europie oraz wyróżniającej się wysokimi walorami krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Puszcza i Jeziora Augustowskie” Powiaty: augustowski sejneński suwalski	1991	69574,99	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej.
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi .. Powiaty: łomżyński kolneński	1982	48994,10	Ochrona i zachowanie doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” Powiat suwalski	1991	42844,94	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych związanych z urozmaiconą rzeźbą polodowcową Pojezierza Północnej Suwalszczyzny, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzgórzami morenowymi.
„Dolina Narwi” Powiaty: białostocki bielski hajnowski moniecki	1986	41860,00	Ochrona i zachowanie doliny Narwi wyróżniającej się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Wzgórza Sokólskie” Powiaty: białostocki sokólski	1986	38209,80	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej terenów rozciągających się na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, wyróżniających się rzeźbą terenu, wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Pojezierze Sejneńskie” Powiaty: sejneński suwalski	1991	35981,11	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych związanych z urozmaiconą rzeźbą polodowcową Pojezierza Sejneńskiego, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzgórzami morenowymi.
„Dolina Bugu” Powiat siemiatycki	1986	30162,00	Ochrona i zachowanie doliny Bugu posiadającej wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i wypoczynkowe.
„Dolina Biebrzy” Powiaty: augustowski moniecki	2015	28442,27	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Biebrzy, nad Kanałem Augustowskim i w dolinie rzeki Netty.
„Dolina Rospudy” Powiaty: augustowski suwalski	1991	23710,86	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Rospudy.
Pojezierza Rajgrodzkiego .. Powiaty: augustowski grajewski	2015	14928,07	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Pojezierza Rajgrodzkiego.
„Dolina Błędzianki” Powiat suwalski	1991	3375,31	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Błędzianki.

TABL. 18/83/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Doliny Bugu i Nurca Powiaty: siemiatycki, wysokomazo- wiecki	1982	2917,59	Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej dolin Bugu i Nurca o naturalnym charakterze oraz fragmentu Wysoczyzny Drohickej odznaczających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 19/84/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	Powierzchnia						
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody	
	w hektarach	w % po- wierzchni ogólnej województwa	lasy	użytki rolne	wody		
						w hektarach	
OGÓŁEM	2005	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18696,3
	2010	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18544,2
	2015	459223,2	22,8	201560,7	212044,8	15367,5	18475,1
	2016	457304,2	22,7	201560,7	212044,8	15367,5	18494,0
„Puszcza Białowieska”		76303,1	3,8	56477,0	18521,0	286,0	12570,4
„Puszcza i Jeziora Augustowskie”		69575,0	3,5	50590,0	8825,0	3707,0	3294,8
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi		48994,1	2,4	17166,2	28264,6	1095,5	448,5
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”		42844,9	2,1	6825,0	28672,0	1879,0	75,7
„Dolina Narwi”		41860,0	2,1	10958,0	27202,2	893,0	146,7
„Wzgórza Sokólskie”		38209,8	1,9	12237,0	23841,0	165,0	273,7
„Pojezierze Sejneńskie”		35981,1	1,8	10360,0	21693,0	3242,0	677,5
„Dolina Bugu”		30162,0	1,5	13210,0	14512,0	594,0	41,8
„Dolina Biebrzy”		28442,3	1,4	6550,0	20605,0	605,0	275,5
„Dolina Rospudy”		23710,9	1,2	10578,0	11700,0	1379,0	482,3
„Pojezierze Rajgrodzkie”		14928,1	0,7	4579,5	5356,0	1290,0	77,1
„Dolina Błędzianki”		3375,3	0,2	1468,0	1485,0	94,0	130,0
Doliny Bugu i Nurca		2917,6	0,1	562,0	1368,0	138,0	–

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Bagienna Dolina Narwi ..	23471,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 27. Występuje tu co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bąk, błotniak stawowy, dubelt, kraska, podróżniczek, rybitwa czarna, wodniczka, krwawodziób, kszyc i rycyk.
Narwiańskie Bagna	6823,1	SOO	Dobrze zachowane rodzaje siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których wyróżniono tu 9 rodzajów, a najcenniejsze z nich to: starorzecza, torfowiska i bory bagiennie. Obszar ważny dla zachowania gatunków kręgloustych i ryb z Załącznika II Dyrektywy: minoga ukraińskiego, piskorza i różanki. Obfite populacje bobra i wydry. Ogółem stwierdzono tu 11 gatunków zwierząt ujętych w II Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Biebrzańska	148509,3	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 19 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja Biebrzańska jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej, osiągają ponadto: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (w latach o wysokim poziomie wody). Bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer, orzeł przedni i orzełek). Obszar ten obejmuje teren poprzednio wyznaczonego OSOP Dolina Biebrzy PLC200001.
Dolina Biebrzy	121206,2	SOO	Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzecznyymi lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzecznyymi mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagiennie olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Dolina Biebrzy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk. Spośród 15 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, występujących w ostoi, największy udział powierzchniowy posiadają szczególnie cenne torfowiska przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagiennie.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Puszcza Białowieska	63147,6	OSO i SOO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 31. Obejmuje Białowieski Rezerwat Biosfery. Gniazduje tu około 240 gatunków ptaków. Występuje co najmniej 45 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kompleks Puszczy Białowieskiej stanowi relikwiny pierwotnych krajobrazów leśnych na starogłacialnych wysoczyznach morenowych, które dominowały w przeszłości na Nizinach Środkowopolskich i Północnopodlaskich.
Puszcza Knyszyńska	139590,2	OSO	Obszar obejmuje dwie ostoje ptasie o randze europejskiej E 28 i E 29 (Puszcza Knyszyńska i Niecka Gródecko-Michałowska). Występuje tu co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja Knyszyńska	136084,4	SOO	Dzięki jedynie nieznacznie zmienionym warunkom naturalnym, Puszcza Knyszyńska jest jednym z najcenniejszych kompleksów leśnych w Polsce. Jej lasy mają charakter subborealny, a krajobraz przypomina południowo-zachodnią tajgę. Utrzymuje się tu bogata flora z istotnym udziałem gatunków borealnych i górskich – ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, w tym 43 gatunki objęte ochroną gatunkową, a 6 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Puszcza Piska	3644,2	OSO	Ostoje ptasie o randze europejskiej E 23 (Puszcza Piska) i krajowej K 19 (Czarny Róg). Występuje tu co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja cietrzewia.
Dolina Pisy	3223,2	SOO	Dolina Pisy cechuje się dużą różnorodnością siedlisk Natura 2000 (na obszarze ostoi występuje 11 typów zajmujących blisko 50% powierzchni). Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne i wodno-ładowe. Dzięki naturalnemu charakterowi koryta rzeki przetrwały w rolniczym krajobrazie doliny Pisy do dzisiaj. Siedliska te reprezentowane są głównie przez starorzecza i drobne zbiorniki wodne, „nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników” – w sieci obszarów chroniących „rzeki włosienicznikowe” Dolina Pisy odgrywa ważną rolę dla zachowania zasobów tego siedliska w północno-wschodniej Polsce, zalewane muliste brzegi rzeki, a także ziołorośla nadrzeczne.
Ostoja Augustowska	107068,7	SOO	Wraz z przyległymi obszarami leśnymi na Litwie i Białorusi Puszcza Augustowska tworzy jeden z największych zwartych kompleksów leśnych na nizinach środkowej Europy. Jest to również niezwykle ważny korytarz migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączący lasy Europy środkowej i wschodniej. Stanowi ostoję wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia i wilka (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), a także wydry i bobra. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ok. 12% obszaru. Spośród zagrożonych i cennych siedlisk największą powierzchnię zajmują bagienne lasy. Pośród tego typu lasów szczególnie znaczenie mają bagienne lasy sosnowo-brzozowe.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Ostoja Wigierska	16072,1	SOO	Na tym obszarze stwierdzono 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na Półwyspie Jurkowy Róg (między jeziorami Wigry, Krusznik i Mulaczysko) znajduje się płaski, zalewowy obszar z całkowicie naturalnym układem pełnego ciągu sukcesyjnego zbiorowisk bagiennych – od szuwaru do olsu. Flora naczyniowa obejmuje 886 gatunków, a lichenoflora – 262 gatunki; stwierdzono tu ponadto występowanie 38 gatunków wątrobowców i 141 mchów; we florze naczyniowej odnotowano 65 gatunków objętych ochroną prawną i 40 gatunków zagrożonych, z czego 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Widnym introdukowano androwandę pęcherzykową. Fauna również charakteryzuje się szczególnym bogactwem. Występuje tu silna, naturalna (nie introdukowana) populacja bobra. Ogółem występuje tu 21 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Suwalska	6349,5	SOO	Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 13 rodzajów z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu <i>Chara strigosa</i> . Na obszarze tym stwierdzono także 11 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Bagno Wizna	14471,0	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 37 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 9 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto występuje tu 17 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bagno Wizna jest jedną z 10 najważniejszych ostoi błotniaka łąkowego, kropiatki, derkacza, bataliona, dubelta, rybitwy białoczelnej, rybitwy białowąsej i rybitwy czarnej oraz wodniczki.
Dolina Dolnego Bugu	13094,8	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, w tym jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera i do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer, kszyc, kulik wielki, płaskonos, podróżniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obroźna, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje też bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnego Nurca	3995,0	OSO	Rozległy kompleks podmokłych łąk położonych w dolinie rzeki Nurzec, usytuowanych w górnym biegu rzeki między miejscowościami Kleszcze i Nurzec. Ten dawniej silnie zabagniony i corocznie zalewany teren, został osuszony w połowie lat 50. XX w. Łąki są częściowo użytkowane, częściowo opuszczone. Nieużytkowane obszary zaczynają zarastać drzewami i krzewami. W ostoi gniazdują i żerują 103 gatunki ptaków, w tym 16 z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Jest to miejsce jesiennych koncentracji bociana białego.
Ostoja w Dolinie Górnego Nurca	5524,1	SOO	O wartości przyrodniczej Doliny Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wielkoprzestrzenne użytki zielone, zajmujące ponad 90% powierzchni całego obiektu. Najcenniejsze fitocenozy tych ekstensywnie użytkowanych łąk lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Dominują tu kwietne polidominantowe łąki wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone.
Puszcza Augustowska	134377,7	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 24. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszec, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmiełojad, w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik.
Pojezierze Sejneńskie	13630,9	SOO	Obszar o wyjątkowej wartości ze względu na występowanie rzadkich i zagrożonych ekosystemów wodnych, torfowiskowych i łąkowych oraz zamieszkujących je gatunków zwierząt i roślin. Stwierdzono tu występowanie 14 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ok. 34% powierzchni obszaru oraz 9 gatunków zwierząt kręgowych i 6 gatunków roślin z Załącznika II tej Dyrektywy.
Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego	117,1	SOO	Zgodnie z kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obszar uzyskał 40 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie jednego gatunku nietoperza z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jest to jedno z ważniejszych zimowisk mopka w Polsce.
Czerwony Bór	5052,2	SOO	Czerwony Bór stanowi ważną ostoję oligo- i mezotroficznym siedlisk Natura 2000 występujących na gruntach mineralnych – muraw, wrzosowisk i jałowczysk, niedostatecznie chronionych w skali ogólnopolskiej, zwłaszcza w ostojach Polski północno-wschodniej. Do najcenniejszych fragmentów Czerwonego Boru należą zarośla jałowca <i>Juniperus communis</i> , występujące w mozaice z wrzosowiskami i różnego typu murawami.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnej Rospudy ..	4070,7	SOO	Dolina Górnej Rospudy cechuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk (14 typów siedlisk Natura 2000, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów), tak wodnych i mokradłowych, jak i leśnych, a także zajmowanych przez zbiorowiska trawiaste. Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne, torfowiska nieleśne, w tym soligeniczne, lasy i bory bagienne oraz murawy kserotermiczne.
Murawy w Haćkach	157,3	SOO	Rejon Haciek to obszar występowania najlepiej wykształconych muraw kserotermicznych między doliną Bugu a Suwalszczyzną. O bogactwie szaty roślinnej świadczy występowanie na niewielkiej powierzchni ostoi (164 ha) aż pięciu typów siedlisk Natura 2000: jałowczysk, wspomnianych już muraw kserotermicznych, ekstensywnie użytkowanych łąk, torfowisk przepływowych oraz łągów.
Dolina Szeszupy	1701,3	SOO	Dolina Szeszupy pełni bardzo istotną rolę jako ostoja siedlisk i gatunków wymienionych w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej. Spośród jedenastu typów siedlisk z Załącznika I obszar pełni szczególną rolę w ochronie trzech rzek włosienickowych, lasów łągowych (występujących w rzadko spotykanej formie źródliskowych lasów olszowych) i torfowisk alkalicznych.
Torfowiska Gór Sudawskich	98,5	SOO	Torfowiska Gór Sudawskich pełnią bardzo istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dotyczy to zwłaszcza regionalnych postaci tych siedlisk występujących jedynie w skrajnie północno-wschodniej Polsce. Najistotniejszą rolę pełnią specyficzne postaci torfowisk przejściowych, charakteryzujące się wyjątkowym – jak na tego typu ekosystem – bogactwem gatunkowym.
Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie	1446,6	SOO	Na wysokie walory przyrodnicze obszaru wpływa znaczne wewnętrzne zróżnicowanie siedliskowe na stosunkowo niewielkiej powierzchni, jak i rzadkość tego typu elementów w krajobrazie Wysoczyzny Kolneńskiej i Równiny Kurpiowskiej. Stwierdzono tu 10 typów siedlisk przyrodniczych. Niektóre z nich należą do siedlisk rzadkich na terenie obu mezoregionów (zwłaszcza bory bagienne, sosnowo-brzozowy las bagienny), a niektóre są rzadko spotykane w całej północno-wschodniej Polsce (jak doskonale tu zachowane torfowiska przepływowe).
Jelonka	2479,9	SOO	Ostoja ta jest niezwykle cenna ze względu na występowanie rzadkich gatunków bezkręgowców. Występuje tu stabilna populacja szlaczkonii szafrańca oraz przeplatki aurinii. Ponadto jest ona obecnie jednym z dwóch miejsc w województwie podlaskim (i w Polsce) rzeczywistego występowania modraszka eroidesa. Częste stwierdzanie obecności wilka w tym rejonie sugeruje, iż obszar ten stanowi ostoję tego gatunku. W projektowanej ostoi występują naturalne bory sosnowe. Prowadzące do nich stadia sukcesji: murawy piaskowe, kontynentalne wrzosowiska z mącznicą, zapusty jałowcowo-osikowe, najlepiej zachowały się w rezerwacie Jelonka. W tym rezerwacie chronione jest także torfowisko przejściowe, otoczone łąkami trześlłowymi. Dobrze, choć na niewielkich powierzchniach, zachowały się murawy bliźniczkowe.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Dolnej Narwi	9067,9	OSO	Występuje tu co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, błotniak łąkowy, dubelt, krasna, krwawodziób, kulik wielki, kulon, łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna, zimorodek. W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.
Ostoja Narwiańska	18605,0	SOO	Dolina Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Szkwy i ujściem Supraśli należy do nielicznych w kraju dolin cechujących się mało zmienionym systemem rzeczny z licznymi meandrami i starorzeczami. Rezultatem zachowania naturalnego reżimu rzecznoego są coroczne zalewy obejmujące znaczne partie doliny. Dynamika zalewów rzecznych odgrywa wielką rolę w kształtowaniu i utrzymaniu różnorodności siedlisk hydrogenicznych (lotycznych i lenitycznych) oraz semihydrogenicnych, reprezentujących różne stadia rozwojowe i sukcesyjne, zależne od natężenia czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzecza, jałowczyska, murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej.
Dolina Górnej Narwi	18384,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja w Dolinie Górnej Narwi	19090,2	SOO	Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.

TABL. 20/85/. OBSZARY NATURA 2000 W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Przełomowa Dolina Narwi	7649,2	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 26. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych; ważna ostoja bataliona, dubelta (ok. 4% populacji krajowej) oraz wodniczki. Jest to obszar ważny dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona.
Ostoja Nadbużańska	5764,0	SOO	Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 21 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kiełbkiem białopłetwym.
Jeleniewo	5910,1	SOO	Ostoja mająca za zadanie ochronę największej w Polsce kolonii lęgowej nietoperza nocka łydkowłosego <i>Myotis dasycneme</i> , który został uznany za jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych wymarciem gatunków nietoperzy w Europie. Dotychczas istniejący Obszar Specjalnej Ochrony „Jeleniewo” obejmował swym zasięgiem jedynie miejsce pobytu kolonii lęgowej, tj. zabytkowy, drewniany kościół w Jeleniewie (0,42 ha). Powiększenie obszaru ma na celu objęcie ochroną również obszaru żerowisk tego nietoperza.
Sasanki w Kolimągach	2,5	SOO	Jest to w chwili obecnej najobfitsze udokumentowane stanowisko sasanki otwartej w Polsce. W 2006 r. populacja sasanki otwartej liczona była na ok. 3000 sztuk. Inwentaryzacja przeprowadzona w 2009 r. wykazała obecność 2853 owocujących i kwitnących osobników. Wyjątkowość tego obszaru, oprócz bardzo dużej liczebności sasanki otwartej, podkreśla jej bardzo duże zagęszczenie, które wynosi 1188,75 osobników/ha oraz obecność sasanki łąkowej.
Źródlika Wzgórz Sokólskich	49,1	SOO	Jest to jedyny znany specjalny obszar ochrony siedlisk w Polsce, gdzie spotkać można w jednym miejscu aż trzy gatunki poczwarówek wpisanych do Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym <i>Vertigo geyeri</i> , gatunek niedawno odkryty w Polsce. Tym samym należy do najcenniejszych obszarów dla ochrony ślimaków związanych z torfowiskami i źródłiskami w Polsce. Obszar pełni ponadto istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania dwóch siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: źródeł wapiennych i torfowisk alkalicznych.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 21/86/. POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleje	Głazy narzutowe	Skąłki, groty, jaskinie i inne
WOJEWÓDZTWO						
2010	2058	1791	129	26	97	15
2015	1993	1715	135	30	97	16
2016	1998	1713	139	34	97	15
POWIATY						
Augustowski	59	37	22	–	–	–
Białostocki	144	117	14	4	8	1
Bielski	44	33	5	2	3	1
Grajewski	16	1	14	1	–	–
Hajnowski	1234	1185	40	–	9	–
Kolneński	38	31	–	3	3	1
Łomżyński	54	32	7	10	4	1
Moniecki	15	12	1	1	1	–
Sejneński	74	49	13	–	12	–
Siemiatycki	41	31	4	–	5	1
Sokólski	63	35	4	6	18	–
Suwalski	96	49	4	1	34	8
Wysokomazowiecki	64	50	9	4	–	1
Zambrowski	4	2	–	1	–	1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	17	15	2	–	–	–
Łomża	12	11	–	1	–	–
Suwałki	23	23	–	–	–	–

TABL. 22/87/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA CHRONIONE^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Żubry ^b	471	616	742	791
stada wolne	430	567	706	743
w ośrodkach zamkniętych:				
ogrody zoologiczne	2	6	2	2
ośrodki hodowli	39	43	34	46
Bobry	12500	15000	15000	15000
Wilki	155	135	167	167
Rysie	50	45	30	30
Głuszce	120	32	15	20
Cietrzewie	720	200	28	47

^a Dane szacunkowe. ^b Według „Księgi Rodowodowej Żubrów”, prowadzonej od 1947 r.
Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 23/88/. TERENY ZIELENI W MIASTACH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Parki spacerowo-wypoczynkowe:				
obiekty	39	37	38	39
powierzchnia w ha	321,2	303,8	338,3	345,1
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	8,2	8,2	8,9	8,9
Zieleńce:				
obiekty	193	232	282	286
powierzchnia w ha	93,9	116,7	129,9	132,0
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	0,5	0,5	0,5	0,5
Zieleń uliczna w ha	267,0	317,8	393,4	423,1
Tereny zieleni osiedlowej w ha	656,8	651,2	672,7	718,5
Żywopłaty w tys. mb.	221,1	211,3	215,5	223,2
Nasadzenia ^a w tys. szt.:				
drzewa	3,4	3,1	2,3	6,1
krzewy	21,8	47,3	7,3	12,7
Ubytki ^a w tys. szt.:				
drzewa	2,3	1,1	3,4	6,6
krzewy	2,1	5,2	2,9	2,8
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	406,4	447,0	486,0	485,1

^a W ciągu roku.

TABL. 24/89/. PARKI I OGRODY HISTORYCZNE
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Obiekty:				
zewidencjonowane ^a	313	319	341	341
wpisane do rejestru zabytków	111	114	117	112
dworskie	71	73	73	71
pałacowe i zamkowe	10	10	10	12
miejskie, uzdrowskie i szpitalne	9	9	9	9
klasztorne i kościelne	3	3	4	1
ogrody przydomowe	2	3	4	3
inne ^b	16	16	17	16
wpisane do rejestru zabytków, bez określonej powierzchni	47	24	22	25
Powierzchnia wpisana do rejestru zabytków w ha	535	771	794	663

^a Bez obiektów zachowanych szczątkowo w trakcie rozpoznania. ^b Łącznie: aleje, ogrody szkolne, przyfabryczne, botaniczne, arboreta, parki leśne, zieleń towarzysząca itp.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

Prezentowane w tym dziale dane pochodzą z:

- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku w zakresie stanu sanitarno-porządkowego obiektów kontrolowanych – hoteli i basenów kąpielowych, stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami, oceny sanitarnej niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku oraz zachorowań na niektóre choroby (w tym zawodowe),
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony wód, powietrza, gleb oraz gospodarki odpadami.

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami oraz oceny sanitarnej niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku** opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy prowadzone do 2006 r. na mocy ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia z dnia 25 XI 1970 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 245) z późniejszymi zmianami oraz z dnia 11 V 2001 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 634) z późniejszymi zmianami, natomiast od 2007 r. dane prezentowane są w oparciu o ustawę o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 VIII 2006 r. (Dz. U. Nr 171, poz. 1225) z późniejszymi zmianami. Ustawa ta określa wymagania i procedury niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności i żywienia, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 I 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego.

Artykuły spożywcze i przedmioty użytku badane są m.in. pod względem: zanieczyszczeń mikrobiologicznych (*Salmonella*, *Listeria*), zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zanieczyszczeń azotanami, zanieczyszczeń biologicznych, obecności organizmów GMO, organoleptycznym, znakowania oraz innych parametrów.

TABL. 1/90/. STAN SANITARNY HOTELI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	115	25	43	50
w tym obiekty skontrolowane (w ciągu roku)	114	23	38	50
w tym o złym stanie sanitarnym	4	2	–	–

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 2/91/. STAN SANITARNY BASENÓW KĄPIELOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	27	27	38	41
w tym obiekty skontrolowane (w ciągu roku)	27	26	37 ^a	37
w tym o złym stanie sanitarnym	1	1	–	5

^a Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji publikacji.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 3/92/. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
------------------	------	------	------	------

W ZAKRESIE OCHRONY WÓD

Monitoring wód podziemnych (stanowiska pomiarowe)	49	–	–	.
Pobrane próbki	4837	4846	5436	2041
w tym w ramach: monitoringu	2139	696	2476	1875
kontroli	473	61	218	162
akcji związanych z poważnymi awariami	15	29	43	4
Wykonane oznaczenia	91540	55322	57395	111697
w tym w ramach: monitoringu	46752	14085	26467	110903
kontroli	4031	242	1136	734
akcji związanych z poważnymi awariami	97	100	225	60

W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA

Monitoring powietrza:				
stanowiska pomiarowe	6	37	58	58
pobrane próbki	8525	7783 ^a	9482 ^a	10401
wykonane oznaczenia	13087	13464	14060	14189
W ramach kontroli:				
pobrane próbki	246	59 ^a	48 ^a	44
wykonane oznaczenia	1088	90	207	164

W ZAKRESIE OCHRONY GLEB

W ramach kontroli:				
pobrane próbki	15 ^a	5 ^a	15 ^a	9
wykonane oznaczenia	148	36	130	73

W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

W ramach kontroli:				
pobrane próbki	–	–	6 ^a	9
wykonane oznaczenia	–	–	58	93

^a Pobrane próbki pierwotne.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

TABL. 4/93/. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH, OBIEKTÓW PRODUKCJI I OBROTU PRZEDMIOTAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		Przeprze- prowadzone kontrole	Liczba wydanych decyzji administracyjnych		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym skontrolowane		ogółem	w tym przerwania działalności całego lub części zakładu	
O G Ó Ł E M	2005	8413	8055	16613	4336	25
	2010	9081	8613	13534	2730	53
	2015	12546	6579	8780	1586	25
	2016	12782	6234	8490	1435	21
w tym:						
Wytwórnice lodów		33	31	44	8	–
Automaty do lodów		113	99	122	16	–
Piekarnie		137	118	174	50	–
Ciastkarnie		73	67	84	27	1
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe		33	28	44	12	–
Browary i słodownie		4	1	1	–	–
Wytwórnice napojów bezalkoholo- wych i rozlewnie piwa		7	6	11	2	–
Zakłady garmazeryjne		19	17	28	12	–
Zakłady przemysłu zbożowo- młynarskiego		17	15	18	–	–
Wytwórnice makaronów		3	3	4	–	–
Wytwórnice wyrobów cukierniczych		7	5	5	3	–
Wytwórnice koncentratów spożyw- czych		9	6	13	1	–
Wytwórnice octu, majonezu i musz- tardy		3	3	4	–	–
Inne wytwórnice żywności		1368	145	178	20	1
Sklepy spożywcze		3548	2389	3506	596	1
Magazyny hurtowe		283	183	272	29	–
Inne obiekty obrotu żywnością		1548	320	391	27	–
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte		1831	1202	1690	418	12
w tym zakłady małej gastronomii		784	412	503	101	4
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte		1152	759	932	153	–
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		29	12	13	2	–
Miejsca obrotu materiałami i wyro- bami przeznaczonymi do kon- taktu z żywnością		175	58	65	1	–

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 5/94/. OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Próby zbadane	W tym zdyskwalifikowane – w % prób zbadanych				
		ogółem	z liczby ogółem – według przyczyn dyskwalifikowania			
			mikrobiologiczne	w kierunku znakowania	organo-leptyczne	
OGÓŁEM	2005	3966	5,1	3,1	1,3	0,4
	2010	3010	5,6	3,5	0,9	0,4
	2015	2112	4,5	1,1	2,1	0,1
	2016	2722	4,1	1,5	0,7	0,1
w tym:						
Mięso, podroby i przetwory mięsne		148	2,7	2,0	0,7	–
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory		149	0,7	–	–	0,7
Ryby, owoce morza i ich przetwory		93	5,4	–	5,4	–
Mleko i przetwory mleczne		315	7,3	6,7	0,6	–
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne		193	0,5	–	0,5	–
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie		446	4,0	3,8	0,2	–
Warzywa, w tym strączkowe		172	0,6	0,6	–	–
Owoce		154	2,0	–	1,3	0,7
Grzyby		34	8,8	–	5,9	2,9
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe		77	–	–	–	–
Tłuszcze roślinne		28	–	–	–	–
Koncentraty spożywcze		35	–	–	–	–
Majonezy, musztardy, sosy		7	–	–	–	–
Zioła, przyprawy		83	1,2	–	1,2	–
Wyroby garmażeryjne i kulinarne		144	–	–	–	–
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego		255	1,2	–	1,2	–
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością		42	2,4	–	2,4	–

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 6/95/. ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	w liczbach bezwzględnych				na 100 tys. ludności			
Salmonellozy	562	464	263	376	46,8	39,0	22,1	31,5
Czerwonka bakteryjna	–	1	–	–	–	0,1	–	–
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	321	70	26	10	26,7	5,9	2,2	0,8
Płonica (szkarlatyna)	180	222	413	339	15,0	18,7	34,6	28,4
Zapalenie opon mózgowych	170	97	146	95	14,2	8,2	12,2	8
Różyczka	193	91	53	33	16,1	7,7	4,4	2,8
Wirusowe zapalenie wątroby	75	75	230	237	6,2	6,3	19,3	19,9
Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)	951	96	70	66	79,2	8,1	5,9	5,5
Grypa ^a	6995	18171	74062	108045	582,4	1528,0	6213,7	9064,8
Zatrucia pestycydami	3	–	–	1	0,2	–	–	0,1
Borelioza z Lyme	761	904	1146	1602	63,4	75,1	95,5	134,4
Kleszczowe zapalenie mózgu	94	137	77	160	7,8	11,4	6,4	13,4
Krztusiec	173	271	229	482	14,4	22,5	19,2	40,4
Ospa wietrzna	5027	3768	4546	3748	418,6	312,9	380,4	314,5

^a Zachorowania i podejrzenia.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 7/96/. ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAWODOWE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2010	2015	2016
	w liczbach bezwzględnych			w odsetkach		
OGÓŁEM	112	94	82	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Astma oskrzelowa	2	1	–	1,8	1,1	–
Alergiczny nieżyt nosa	1	1	–	0,9	1,1	–
Przewlekłe choroby narządu głosu	7	2	–	6,3	2,1	–
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	3	–	1,8	3,2	–
Choroby zakaźne lub pasożytnicze	97	77	76	86,6	81,9	92,7

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale zaprezentowano informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Całkowite nakłady na ochronę środowiska stanowią sumę nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i kosztów bieżących.

Dane o **nakładach i efektach rzeczowych inwestycji ochrony środowiska** prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.
5. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.
6. Zmniejszenie hałasu i wibracji.
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
8. Działalność badawczo-rozwojowa.
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodnościekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza. Zaliczono tu również: nowe techniki

i technologii spalania paliw, modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydalanych do powietrza powstających w procesie spalania, niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych), dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

W inwestycjach tych nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechaniczne, chemiczne, biologiczne i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe, urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków, systemy obiegowego zasilania wodą, zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym, tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb, ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe,
- zbieranie, w tym selektywne, odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. urządzenia oraz metody i sposoby, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk odpadów, hałd i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrehabilitowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,

- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin, a także ochronę wartości estetycznych krajobrazu oraz prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywopłotów i okien dźwiękoszczelnych itp.) zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym,
- urządzenia i zakup przyrządów do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (wyłączając zadania związane z bhp, tj. zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym z wyżej wymienionych kierunków inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną** zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Przedsięwzięcia „**końca rury**” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji – zgodnie z metodologią zalecaną przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

Przez przedsięwzięcia „**zintegrowane**” **zapobiegające zanieczyszczeniom** należy rozumieć działania prowadzące do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń poprzez modyfikację procesów technologicznych (wymiana lub modernizacja linii produkcyjnej, zakup dodatkowych urządzeń), dzięki czemu pro-

dukcja staje się bardziej czysta i przyjazna środowisku. Jeżeli wprowadzany jest nowy proces technologiczny, nakłady służące ochronie środowiska obejmują nakłady przewyższające te, które byłyby poniesione na wyposażenie tańsze i sprawne, ale zapewniające produkcję mniej przyjazną środowisku. W przypadku, gdy modernizowany jest zakład już istniejący, nakłady inwestycyjne służące ochronie środowiska są równe całkowitym nakładom poniesionym na dostosowanie do wymagań środowiska.

Oplaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa.

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – zgodnie z prawem geologicznym i górniczym oraz z innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwrotów środków niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskanych pożyczek). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem I VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy „Prawo wodne” (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664), wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 III 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 II 1995 r. (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami). Zgodnie z ustawą z dnia 27 VIII 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241), z dniem 31 XII 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (centralny i terenowe) został zlikwidowany. Po tym terminie nieściągnięte należności i nieuregulowane zobowiązania przejęły jednostki samorządu terytorialnego, które realizowały wyodrębnione zadania poprzez fundusze celowe. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

TABL. 1/97/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	
	w tysiącach złotych				w odsetkach
OCHRONA ŚRODOWISKA					
O G Ó Ł E M	98933,3	257382,5	379700,3	112598,1	100,0
na 1 mieszkańca w zł	82	214	319	95	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	3,0	5,1	5,5	2,3	x
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12676,2	19916,7	56582,4	5925,8	5,3
w tym:					
zapobieganie zanieczyszczeniom w zakresie ochrony powietrza ^a	3926,6	19581,7	53176,9	1270,9	1,1
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	3870,1	14478,1	6377,3	133,0	0,1
redukcja zanieczyszczeń	8221,2	335,0	3405,5	4271,9	3,8
w tym pyłowych	7696,7	235,0	3405,5	4271,9	3,8
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55722,1	168624,2	99802,2	51269,2	45,5
w tym:					
oczyszczanie ścieków	10820,9	24780,6	35634,1	5668,4	5,0
w tym komunalnych	6474,3	18297,6	30030,8	2407,2	2,1
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	33535,6	97296,3	48785,2	23781,4	21,1
sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	11180,5	46547,3	15382,9	21056,5	18,7
Gospodarka odpadami	6688,4	49327,7	214778,9	30564,5	27,1
w tym:					
zbieranie odpadów i ich transport	1779,2	3054,3	2059,7	4022,3	3,6
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	4687,7	43648,3	196895,7	26242,0	23,3
w tym: składowanie odpadów komunalnych	4687,7	32832,3	196895,7	15666,3	13,9
kompostowanie	–	10773,0	–	3485,7	3,1
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	643,7	620,6	1251,4	3998,6	3,6
Zmniejszenie hałasu i wibracji	–	7,5	–	254,0	0,2
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–	–	–
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	22949,2	18885,8	7285,4	20586,0	18,3
GOSPODARKA WODNA					
O G Ó Ł E M	41873,7	118033,0	36580,1	24459,8	100,0
na 1 mieszkańca w zł	35	98	31	21	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	1,3	2,3	0,5	0,5	x
w tym:					
Ujęcia i doprowadzenia wody	32948,0	72321,1	23753,7	21300,2	87,1
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	8206,9	38721,2	10379,7	382,6	1,6
Zbiorniki wodne	136,1	2441,0	1163,6	1309,0	5,3
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	579,4	4405,0	1283,1	1468,0	6,0

^a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

TABL. 2/98/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ		
			własne	z bud	
				centralnego	województwa
w tysiącach					
1	OGÓŁEM	98933,3	41652,1	1000,8	28,0
2	2010	257382,5	117638,8	1683,1	4575,7
3	2015	379700,3	80321,3	1359,0	5829,3
4	2016	112598,1	87052,2	3343,2	686,1
5	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	5925,8	4305,0	383,0	–
6	w tym zapobieganie zanieczyszczeniom w zakresie ochrony powietrza ^b	1270,9	858,9	–	–
7	w tym nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	133,0	133,0	–	–
8	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	51269,2	45468,8	2810,2	579,0
	w tym:				
9	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	23781,4	22697,2	–	–
10	sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	21056,5	17784,4	2175,2	579,0
11	oczyszczanie ścieków	5668,4	4859,3	–	–
	w tym:				
12	przemysłowych	1910,9	1910,9	–	–
13	komunalnych	2407,2	1608,2	–	–
14	indywidualne przydomowe	142,6	132,5	–	–
15	Gospodarka odpadami	30564,5	14835,6	–	57,1
16	w tym unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	26242,0	10522,5	–	57,1
17	w tym składowanie odpadów komunalnych	15666,3	38,2	–	57,1
18	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	3998,6	3998,6	–	–
19	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	20840,0	18444,2	150,0	50,0

^a Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym technologicznych) i zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

ki		z zagranicy ^a	Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
żetu						
powiatu	gminy (współudział)					
złoty						
43,0	859,5	13238,9	13943,2	23879,8	4288,0	1
110,8	1446,7	63660,8	41024,9	22474,9	4766,8	2
714,8	1532,9	92341,4	188800,4	5124,0	3677,2	3
–	1095,9	1122,8	6279,2	12384,0	634,7	4
–	–	412,0	825,8	–	–	5
–	–	412,0	–	–	–	6
–	–	–	–	–	–	7
–	1095,9	–	690,0	–	625,3	8
–	–	–	549,0	–	535,2	9
–	517,9	–	–	–	–	10
–	578,0	–	141,0	–	90,1	11
–	–	–	–	–	–	12
–	578,0	–	141,0	–	80,0	13
–	–	–	–	–	10,1	14
–	–	–	4763,4	10899,0	9,4	15
–	–	–	4763,4	10899,0	–	16
–	–	–	4672,0	10899,0	–	17
–	–	–	–	–	–	18
–	–	710,8	–	1485,0	–	19

Funduszu Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. *b* Poprzez modyfikację procesów

TABL. 3/99/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2016 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki					Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)
		własne	z budżetu			z zagranicy ^a			
			centralnego	wojewódzwa	gminy (współudział)				
w tysiącach złotych									
WOJEWÓDZTWO	112598,1	87052,2	3343,2	686,1	1095,9	1122,8	6279,2	12384,0	634,7
miasta	86693,2	79114,4	2842,9	579,0	–	754,8	1515,8	1485,0	401,3
wieś	25904,9	7937,8	500,3	107,1	1095,9	368,0	4763,4	10899,0	233,4
POWIATY									
Augustowski	3600,4	3464,1	136,3	–	–	–	–	–	–
miasta	3547,4	3411,1	136,3	–	–	–	–	–	–
wieś	53,0	53,0	–	–	–	–	–	–	–
Białostocki	22908,8	6343,7	350,3	50,0	517,9	–	4672,0	10899,0	75,9
miasta	2106,9	2106,9	–	–	–	–	–	–	–
wieś	20801,9	4236,8	350,3	50,0	517,9	–	4672,0	10899,0	75,9
Bielski	3532,4	2909,7	622,7	–	–	–	–	–	–
miasta	3530,4	2907,7	622,7	–	–	–	–	–	–
wieś	2,0	2,0	–	–	–	–	–	–	–
Grajewski	5429,0	3065,2	951,0	–	578,0	754,8	–	–	80,0
miasta	4436,9	2881,1	801,0	–	–	754,8	–	–	–
wieś	992,1	184,1	150,0	–	578,0	–	–	–	80,0
Hajnowski	691,1	634,0	–	57,1	–	–	–	–	–
miasta	479,8	479,8	–	–	–	–	–	–	–
wieś	211,3	154,2	–	57,1	–	–	–	–	–
Kolneński	529,7	529,7	–	–	–	–	–	–	–
miasta	337,8	337,8	–	–	–	–	–	–	–
wieś	191,9	191,9	–	–	–	–	–	–	–
Łomżyński	1672,3	1580,9	–	–	–	–	91,4	–	–
miasta	59,0	59,0	–	–	–	–	–	–	–
wieś	1613,3	1521,9	–	–	–	–	91,4	–	–
Moniecki	394,9	391,0	–	–	–	–	–	–	3,9
miasta	99,9	99,9	–	–	–	–	–	–	–
wieś	295,0	291,1	–	–	–	–	–	–	3,9
Sejneński – wieś	4,0	4,0	–	–	–	–	–	–	–
Siemiatycki	1352,2	653,3	264,9	–	–	–	434,0	–	–
miasta	1036,8	337,9	264,9	–	–	–	434,0	–	–
wieś	315,4	315,4	–	–	–	–	–	–	–
Sokólski	3102,7	3102,7	–	–	–	–	–	–	–
miasta	2931,0	2931,0	–	–	–	–	–	–	–
wieś	171,7	171,7	–	–	–	–	–	–	–
Suwalski – wieś	448,0	448,0	–	–	–	–	–	–	–
Wysokomazowiecki	3416,7	3410,4	–	–	–	–	–	–	6,3
miasta	3283,6	3277,3	–	–	–	–	–	–	6,3
wieś	133,1	133,1	–	–	–	–	–	–	–
Zambrowski – wieś	672,2	230,6	–	–	–	368,0	–	–	73,6
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	37423,1	37423,1	–	–	–	–	–	–	–
Łomża	20625,3	17084,5	–	579,0	–	–	1081,8	1485,0	395,0
Suwałki	6795,3	5777,3	1018,0	–	–	–	–	–	–

^a Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Funduszu Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

TABL. 4/100/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2016 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska
WOJEWÓDZTWO	112598,1	5925,8	51269,2	30564,5	3998,6	20840,0
miasta	86693,2	5875,5	44445,9	14302,4	2271,9	19797,5
wieś	25904,9	50,3	6823,3	16262,1	1726,7	1042,5
POWIATY						
Augustowski	3600,4	900,0	1560,0	–	–	1140,4
miasta	3547,4	900,0	1507,0	–	–	1140,4
wieś	53,0	–	53,0	–	–	–
Białostocki	22908,8	–	3801,8	16298,2	1726,7	1082,1
miasta	2106,9	–	441,6	727,2	–	938,1
wieś	20801,9	–	3360,2	15571,0	1726,7	144,0
Bielski	3532,4	646,8	1841,6	–	–	1044,0
miasta	3530,4	646,8	1839,6	–	–	1044,0
wieś	2,0	–	2,0	–	–	–
Grajewski	5429,0	542,4	3909,6	111,0	–	866,0
miasta	4436,9	542,4	3223,6	–	–	670,9
wieś	992,1	–	686,0	111,0	–	195,1
Hajnowski	691,1	102,0	470,7	118,4	–	–
miasta	479,8	102,0	354,7	23,1	–	–
wieś	211,3	–	116,0	95,3	–	–
Kolneński	529,7	205,0	132,8	191,9	–	–
miasta	337,8	205,0	132,8	–	–	–
wieś	191,9	–	–	191,9	–	–
Łomżyński	1672,3	50,3	1500,8	93,2	–	28,0
miasta	59,0	–	59,0	–	–	–
wieś	1613,3	50,3	1441,8	93,2	–	28,0
Moniecki	394,9	22,0	152,1	165,0	–	55,8
miasta	99,9	22,0	22,1	–	–	55,8
wieś	295,0	–	130,0	165,0	–	–
Sejneński – wieś	4,0	–	4,0	–	–	–
Siemiatycki	1352,2	–	1352,2	–	–	–
miasta	1036,8	–	1036,8	–	–	–
wieś	315,4	–	315,4	–	–	–
Sokółski	3102,7	–	830,8	–	2271,9	–
miasta	2931,0	–	659,1	–	2271,9	–
wieś	171,7	–	171,7	–	–	–
Suwalski – wieś	448,0	–	290,0	24,0	–	134,0
Wysokomazowiecki	3416,7	–	3369,4	1,3	–	46,0
miasta	3283,6	–	3237,6	–	–	46,0
wieś	133,1	–	131,8	1,3	–	–
Zambrowski – wieś	672,2	–	121,4	9,4	–	541,4

TABL. 4/100/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2016 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	37423,1	411,1	20532,3	10141,0	–	6338,7
Łomża	20625,3	2663,2	8379,9	18,6	–	9563,6
Suwałki	6795,3	383,0	3019,8	3392,5	–	–

TABL. 5/101/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG RODZAJÓW INWESTYCJI (ceny bieżące)

RODZAJE INWESTYCJI	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	98933,3	257382,5	379700,3	112598,1
Wyłącznie:				
końca rury	71112,3	218359,4	317552,6	85642,7
w tym monitoring	665,0	72,5	–	–
zintegrowane	26951,6	38475,0	60462,3	22321,8
Łączone (mieszane)	615,7	548,1	1685,4	4633,6
końca rury	597,8	450,4	1685,4	2361,7
zintegrowane	17,9	97,7	–	2271,9
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–	–

TABL. 6/102/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG GRUP INWESTORÓW (ceny bieżące)

GRUPY INWESTORÓW	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	98933,3	257382,5	379700,3	112598,1
Przedsiębiorstwa	22122,6	70249,9	260166,5	78494,9
Gminy	74656,7	183044,7	109750,1	31938,5
Jednostki budżetowe	2154,0	4087,9	9783,7	2164,7

TABL. 7/103/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2016 R. (ceny bieżące)

SEKCJE I DZIAŁY	Ochrona środowiska		Gospodarka wodna	
	w tysiącach złotych	w odsetkach	w tysiącach złotych	w odsetkach
O G Ó Ł E M	112598,1	100,0	24459,8	100,0
w tym:				
Przetwórstwo przemysłowe	13186,5	11,7	–	x
w tym produkcja artykułów spożywczych	7413,2	6,6	–	x
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3982,7	3,5	417,1	1,7
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	50725,9	45,1	14565,3	59,5
Transport i gospodarka magazynowa	29,9	0,0	–	x
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9294,7	8,3	–	x
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	33428,5	29,7	9477,4	38,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	50,3	0,0	–	x

TABL. 8/104/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
		w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M					
2005	41873,7	32948,0	8206,9	136,1	579,4
2010	118033,0	72321,1	38721,2	2441,0	4405,0
2015	36580,1	23753,7	10379,7	1163,6	1283,1
2016	24459,8	21300,2	382,6	1309,0	1468,0
Środki własne	22426,0	20789,3	368,6	245,1	1023,0
Środki z budżetu:					
centralnego	445,0	–	–	–	445,0
województwa	1063,9	–	–	1063,9	–
gminy (współdział)	8,7	8,7	–	–	–
Środki z zagranicy ^a	14,0	–	14,0	–	–
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	63,0	63,0	–	–	–
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	109,0	109,0	–	–	–
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	330,2	330,2	–	–	–

^a Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Funduszu Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

TABL. 9/105/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ			
			własne	z bud		
				centralnego	województwa	
w tysiącach						
1	WOJEWÓDZ-	2005	41873,7	16448,8	890,4	193,0
2	TWO	2010	118033,0	46255,8	663,0	10422,2
3		2015	36580,1	21528,0	279,0	–
4		2016	24459,8	22426,0	445,0	1063,9
5	miasta		19548,2	18991,2	445,0	–
6	wieś		4911,6	3434,8	–	1063,9
POWIATY						
7	Augustowski		112,8	112,8	–	–
8	miasta		91,8	91,8	–	–
9	wieś		21,0	21,0	–	–
10	Białostocki		2231,2	1956,0	–	–
11	miasta		757,2	757,2	–	–
12	wieś		1474,0	1198,8	–	–
13	Bielski		232,9	232,9	–	–
14	miasta		158,9	158,9	–	–
15	wieś		74,0	74,0	–	–
16	Grajewski		1599,3	526,7	–	1063,9
17	miasta		400,8	400,8	–	–
18	wieś		1198,5	125,9	–	1063,9
19	Hajnowski		128,2	128,2	–	–
20	miasta		91,3	91,3	–	–
21	wieś		36,9	36,9	–	–
22	Kolneński		177,4	177,4	–	–
23	miasta		4,0	4,0	–	–
24	wieś		173,4	173,4	–	–
25	Łomżyński		773,8	204,7	445,0	–
26	miasta		445,0	–	445,0	–
27	wieś		328,8	204,7	–	–
28	Moniecki – wieś		26,5	21,6	–	–
29	Sejneński – wieś		33,0	33,0	–	–
30	Siemiatycki – wieś		58,0	58,0	–	–
31	Sokólski		625,0	625,0	–	–
32	miasta		223,2	223,2	–	–
33	wieś		401,8	401,8	–	–
34	Suwalski – wieś		421,4	421,4	–	–
35	Wysokomazowiecki		963,8	963,8	–	–
36	miasta		373,7	373,7	–	–
37	wieś		590,1	590,1	–	–
38	Zambrowski – wieś		74,2	74,2	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
39	Białystok		15127,8	15127,8	–	–
40	Łomża		1226,0	1114,0	–	–
41	Suwałki		648,5	648,5	–	–

a Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW (ceny bieżące)

ki		Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
zetu	z zagranicy ^a				
gminy (współdział)		złotych			
661,5	12047,1	5238,9	3427,1	2966,9	1
259,3	33375,7	9311,1	17708,9	37,0	2
1509,2	10854,2	2100,0	212,7	97,0	3
8,7	14,0	63,0	109,0	330,2	4
–	–	63,0	–	49,0	5
8,7	14,0	–	109,0	281,2	6
–	–	–	–	–	7
–	–	–	–	–	8
–	–	–	–	–	9
–	–	–	109,0	166,2	10
–	–	–	–	–	11
–	–	–	109,0	166,2	12
–	–	–	–	–	13
–	–	–	–	–	14
–	–	–	–	–	15
8,7	–	–	–	–	16
–	–	–	–	–	17
8,7	–	–	–	–	18
–	–	–	–	–	19
–	–	–	–	–	20
–	–	–	–	–	21
–	–	–	–	–	22
–	–	–	–	–	23
–	–	–	–	–	24
–	14,0	–	–	110,1	25
–	–	–	–	–	26
–	14,0	–	–	110,1	27
–	–	–	–	4,9	28
–	–	–	–	–	29
–	–	–	–	–	30
–	–	–	–	–	31
–	–	–	–	–	32
–	–	–	–	–	33
–	–	–	–	–	34
–	–	–	–	–	35
–	–	–	–	–	36
–	–	–	–	–	37
–	–	–	–	–	38
–	–	–	–	–	39
–	–	63,0	–	49,0	40
–	–	–	–	–	41

Funduszu Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

TABL. 10/106/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2016 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ujęcia i doprowa- dzenia wody	Budowa i modernizacja stacji uzdatnia- nia wody	Zbiorniki wodne	Regulacja i zabudowa rzek i potoków
WOJEWÓDZTWO	24459,8	21300,2	382,6	1309,0	1468,0
miasta	19548,2	17824,1	11,0	245,1	1468,0
wieś	4911,6	3476,1	371,6	1063,9	–
POWIATY					
Augustowski	112,8	99,8	13,0	–	–
miasta	91,8	91,8	–	–	–
wieś	21,0	8,0	13,0	–	–
Białostocki	2231,2	2195,0	36,2	–	–
miasta	757,2	746,2	11,0	–	–
wieś	1474,0	1448,8	25,2	–	–
Bielski	232,9	196,5	36,4	–	–
miasto	158,9	158,9	–	–	–
wieś	74,0	37,6	36,4	–	–
Grajewski	1599,3	529,4	6,0	1063,9	–
miasta	400,8	400,8	–	–	–
wieś	1198,5	128,6	6,0	1063,9	–
Hajnowski	128,2	128,2	–	–	–
miasta	91,3	91,3	–	–	–
wieś	36,9	36,9	–	–	–
Kolneński	177,4	104,4	73,0	–	–
miasta	4,0	4,0	–	–	–
wieś	173,4	100,4	73,0	–	–
Łomżyński	773,8	314,8	14,0	–	445,0
miasta	445,0	–	–	–	445,0
wieś	328,8	314,8	14,0	–	–
Moniecki – wieś	26,5	5,7	20,8	–	–
Sejneński – wieś	33,0	33,0	–	–	–
Siemiatycki – wieś	58,0	58,0	–	–	–
Sokólski	625,0	625,0	–	–	–
miasta	223,2	223,2	–	–	–
wieś	401,8	401,8	–	–	–
Suwalski – wieś	421,4	324,0	97,4	–	–
Wysokomazowiecki	963,8	878,0	85,8	–	–
miasta	373,7	373,7	–	–	–
wieś	590,1	504,3	85,8	–	–
Zambrowski – wieś	74,2	74,2	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	15127,8	13859,7	–	245,1	1023,0
Łomża	1226,0	1226,0	–	–	–
Suwałki	648,5	648,5	–	–	–

TABL. 11/107/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca w km		Składowiska dla odpadów komunalnych			Rekultywacja hałd, wysypisk i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych w ha
		ścieki	wody (ścieki) opadowe	obiekty	powierzchnia w ha	wydajność w t/rok	
WOJEWÓDZTWO	2005	96,1	18,8	1	2,3	5700	0,5
	2010	198,3	30,4	–	–	–	–
	2015	89,7	22,3	–	–	–	7,2
	2016	39,0	24,0	–	1,0	5033	5,8
	miasta	31,9	18,8	–	–	–	5,0
wieś	7,1	5,2	–	1,0	5033	0,8	
POWIATY							
Augustowski	0,4	1,0	–	–	–	–	–
miasta	0,2	1,0	–	–	–	–	–
wieś	0,2	–	–	–	–	–	–
Białostocki	6,4	3,8	–	–	–	–	5,0
miasta	3,8	–	–	–	–	–	5,0
wieś	2,6	3,8	–	–	–	–	–
Bielski – miasta	0,6	1,6	–	–	–	–	–
Grajewski – miasta	–	1,8	–	–	–	–	–
Hajnowski	0,9	0,1	–	1,0	5033	–	–
miasta	0,7	–	–	–	–	–	–
wieś	0,2	0,1	–	1,0	5033	–	–
Kolneński – miasta	0,1	0,1	–	–	–	–	–
Łomżyński	0,2	–	–	–	–	–	–
miasta	0,1	–	–	–	–	–	–
wieś	0,1	–	–	–	–	–	–
Siemiatycki	2,2	0,5	–	–	–	–	–
miasta	1,8	0,5	–	–	–	–	–
wieś	0,4	–	–	–	–	–	–
Sokółski	4,4	1,2	–	–	–	–	–
miasta	1,7	–	–	–	–	–	–
wieś	2,7	1,2	–	–	–	–	–
Suwalski – wieś	0,5	–	–	–	–	–	0,8
Wysokomazowiecki	1,1	0,8	–	–	–	–	–
miasta	1,1	0,7	–	–	–	–	–
wieś	–	0,1	–	–	–	–	–
Zambrowski	0,4	1,7	–	–	–	–	–
miasta	–	1,7	–	–	–	–	–
wieś	0,4	–	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	11,9	5,8	–	–	–	–	–
Łomża	6,1	3,8	–	–	–	–	–
Suwałki	3,8	1,8	–	–	–	–	–

U w a g a. Ponadto w 2005 r. oddano do użytku 3 oczyszczalnie o przepustowości 702 m³/dobę, a w 2015 r. – 3 oczyszczalnie o przepustowości 2239 m³/dobę.

TABL. 12/108/. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydajność ujęć wodnych	Uzdatnianie wody	Sieć wodociągowa w km	
	w m ³ /dobę			
WOJEWÓDZTWO	2005	4247	19530	399,5
	2010	4482	8137	420,6
	2015	648	2875	162,3
	2016	4758	–	70,0
miasta		4758	–	24,4
wieś		–	–	45,6
POWIATY				
Augustowski – miasto		–	–	0,1
Białostocki		4488	–	13,6
miasta		4488	–	2,4
wieś		–	–	11,2
Bielski – miasto		150	–	0,1
Grajewski		–	–	2,0
miasta		–	–	0,8
wieś		–	–	1,2
Hajnowski		–	–	1,2
miasta		–	–	0,5
wieś		–	–	0,7
Łomżyński – wieś		–	–	3,0
Moniecki – wieś		–	–	0,7
Sokółski		–	–	26,8
miasta		–	–	1,2
wieś		–	–	25,6
Suwalski – wieś		–	–	1,8
Wysokomazowiecki		–	–	2,6
miasta		–	–	1,4
wieś		–	–	1,2
Zambrowski – wieś		–	–	0,2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok		120	–	11,8
Łomża		–	–	3,4
Suwałki		–	–	2,7

TABL. 13/109/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
WODOCIĄGI ZBIOROWE				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	31817,5	139760,7	15396,2	7173,9
ze środków:				
budżetu państwa	1081,8	248,6	–	–
samorządów gmin	15282,1	28317,6	6435,8	3523,1
mieszkańców wsi	1471,9	2316,3	2666,6	2623,3
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2318,3	11911,7	–	83,4
w tym pożyczki	2187,4	7913,0	–	–
innych	11663,4 ^a	96966,5 ^b	6293,8 ^{bc}	944,1 ^{bc}
Efekty rzeczowe inwestycji:				
przyłącza do budynków: w kilometrach	118,8	92,5	.	.
w sztukach	2845	2451	2214	1778
sieć wodociągowa w km	343,5	421,1	134,5	39,4
STACJE UZDATNIANIA WODY				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł.....	10361,8	30335,7	3785,9	529,3
Obiekty oddane do użytku	9	3	1	–
KANALIZACJA ZBIORCZA				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	14555,5	59618,4	21875,1	4319,4
ze środków:				
budżetu państwa	345,4	–	–	–
samorządów gmin	4023,4	16849,3	8340,5	1701,6
mieszkańców wsi	350,5	2101,4	1266,2	1426,5
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	4516,9	18403,9	–	–
w tym pożyczki	4016,1	10424,2	–	–
innych	5319,3 ^b	22263,8 ^{bc}	12268,4 ^{bc}	1191,3 ^{bc}
Efekty rzeczowe inwestycji:				
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	57,6	166,2	57,8	5,7
przykanaliki do budynków: w kilometrach	20,8	2004,5	.	.
w sztukach	1210	1986	1328	1001
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	4238,2	5441,8	9793,7	899,2
w tym na modernizację	1663,7	1956,2	4085,7	188,3
ze środków:				
budżetu państwa	70,9	–	–	462,4
samorządów gmin	711,4	1111,8	2476,1	436,8
mieszkańców wsi	7,5	–	651,0	–
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	1156,7	2942,6	432,0	–
w tym pożyczki	1062,6	–	432,0	–
innych	2291,7 ^b	1387,4 ^{bc}	6234,6 ^{bc}	–
Efekty rzeczowe inwestycji:				
oczyszczalnie: obiekty	2	4	13	5
przepustowość w m ³ /dobę	159,0	77,0	315,0	46,0

a-c Środki z: *a* – funduszy Unii Europejskiej – przedakcesyjne (SAPARD) i strukturalne oraz inne, *b* – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, *c* – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne.

TABL. 13/109/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
INDYWIDUALNE WIEJSKIE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW^d				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	1196,6	9539,5	5901,4	3623,8
ze środków:				
budżetu państwa	6,2	10,0	–	–
samorządów gmin	848,0	3791,9	1064,2	341,4
mieszkańców wsi	67,2	1537,0	1916,0	3282,4
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	229,0	475,0	348,8	–
w tym pożyczki	–	464,5	348,8	–
innych	46,2 ^b	3725,6 ^b	2572,4 ^b	–
Obiekty oddane do użytku	214	951	806	469
SKŁADOWISKA ODPADÓW				
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w tys. zł	71,6	1177,0	1277,0	–
ze środków:				
samorządów gmin	69,2	832,0	200,7	–
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2,4	–	–	–
innych	–	345,0 ^b	1076,3 ^b	–
Efekty rzeczowe inwestycji:				
składowiska: obiekty	1	–	–	–
powierzchnia w ha	1,0	–	–	–

^b Środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. ^d Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nieodprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nieprzekraczającej 5 m³/dobę lub 25 RLM; patrz uwagi metodyczne do działu „Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód” na str. 44.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14/110/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE NA MAŁĄ RETENCJĘ WODNĄ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach złotych			
OGÓŁEM	716	3260	1174	1064
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA				
Środki:				
z budżetu Wojewody	200	2990	1098	1064
samorządów	516	157	76	–
inne	–	113	–	–
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA				
Samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wód na ciekach podstawowych	63	–	44	1064
Sztuczne zbiorniki	653	2711	1130	–
Inne	–	549	–	–

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 15/111/. EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI MAŁEJ RETENCJI WODNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Obiekty	1	52	5	4
Przyrost pojemności w dam ³	2,8	321,0	252,0	4,0
Sztuczne zbiorniki wodne:				
obiekty	–	50	5	4
pojemność w dam ³	–	288,0	252,0	4,0
Stawy rybne:				
obiekty	–	2	–	–
pojemność w dam ³	–	33,0	–	–
Powierzchnia nawodnień w ha	12,0	78,0	90,0	2,0

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 16/112/. WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – WPLYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach złotych			
Stan środków na początku roku	53712,9	73112,3	81769,6	83323,2
Wpływy	10257,5	14109,1	13793,1	13751,1
Z tytułu: opłat	6631,9	10189,6	9710,5	9710,7
kar	56,2	39,3	55,8	72,4
Przychody finansowe i inne	3569,3	3880,2	4026,8	3968,0
Wydatki	8882,0	11401,0	12239,5	12044,4
w tym na:				
Dotacje	3680,6	5527,4	6878,8	6492,5
Umorzenia pożyczek i kredytów ze środków funduszu	1824,2	1154,3	.	.
Koszty działalności operacyjnej	2797,2	4575,9	5215,9	5408,6
Stan środków na koniec roku	55088,4	75820,4	83323,2	85029,9

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 17/113/. GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI I GMINNYMI ŚRODKAMI Z TYTUŁU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ – WPŁYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach złotych			
POWIATOWE				
Stan środków na początku roku	1405,8	2654,6	1082,1	1020,5
Wpływy	1600,9	2645,8	2519,7	3093,8
Z tytułu opłat i kar	1569,8	2643,7	2519,7	3093,8
Inne	31,1	2,1	–	–
Wydatki	2110,3	3348,6	2581,3	2519,1
na:				
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	838,5	219,3	1144,9	297,5
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	150,8	939,3	460,8	511,3
Gospodarkę odpadami	474,0	150,9	2,4	340,7
Pozostałe dziedziny	616,7	2039,1	973,1	1368,7
Inne wydatki	30,3	–	–	1,0
Stan środków na koniec roku	896,4	1951,8	1020,5	1595,3
GMINNE				
Stan środków na początku roku	4788,1	11104,2	7752,2	7465,6
Wpływy	5439,0	15023,0	11314,6	8609,2
Z tytułu opłat i kar	5254,3	14999,4	11276,7	8380,0
Inne	184,7	23,6	37,9	229,2
Wydatki	5680,2	20549,7	11473,2	8025,5
na:				
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	1784,3	9846,5	7668,0	3845,1
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	238,9	2760,0	205,2	774,1
Gospodarkę odpadami	1044,7	2580,2	335,4	2126,7
Pozostałe dziedziny	2558,2	5330,8	3053,4	1109,9
Inne wydatki	54,1	32,3	211,2	169,7
Stan środków na koniec roku	4547,0	5577,5	7593,5	8049,3

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 18/114/. GROMADZENIE I WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
WPŁYWY I WYDATKI w tys. zł		
Stan środków na początku roku	1612,3	1695,7
Wpływy	1430,8	1537,4
Wydatki	1347,4	1471,3
na:		
użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	372,1	397,3
budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	–	–
budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	975,2	1061,0
pozostałe	0,0	13,0
Stan środków na koniec roku	1695,7	1761,8

TABL. 18/114/. GROMADZENIE I WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
ZREALIZOWANE PRACE I PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Użyźnianie i ulepszenie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie w ha	–	570
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	29	18

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 19/115/. OPLATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
	w tysiącach złotych	
Stan środków na początku roku	320,8	419,2
Wpływy	25381,6	26043,7
Z tytułu opłat za:		
gospodarkę ściekową i ochronę wód	7987,2 ^a	8172,1 ^a
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	9358,7 ^b	9340,3 ^b
gospodarkę odpadami	7311,3	7431,4
Inne ^c	724,6	1099,9
Wydatki	25283,2	25665,2
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:		
wojewódzki	9710,5	9710,7
Narodowy	5230,0	5470,6
Do budżetu:		
gminnego	7241,4	7346,5
powiatowego	2515,8	2541,0
Inne	585,5	596,4
Stan środków na koniec roku	419,2	797,7

^a Opłaty za pobór wód i wprowadzanie ścieków. ^b W tym opłaty za emisję CO₂. ^c Między innymi z tytułu: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi; nie obejmuje kar.

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 20/116/. WPLYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ Z TYTUŁU KAR ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
	w tysiącach złotych	
O G Ó Ł E M		
wymierzono	1623,9	1648,6
wpłynęło	376,3	449,2
w tym z tytułu kar za przekroczenie:		
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi:		
wymierzono	84,3	1383,8
wpłynęło	5,6	114,7
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza:		
wymierzono	14,5	5,1
wpłynęło	31,9	73,3
Z ogółem przekazano		
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:		
wojewódzki	14,3	53,1
Narodowy	276,8	174,2
Do budżetów:		
gminnych	7,9	29,2
powiatowych	3,9	14,6
Państwa	73,5	66,5

Ź r ó d ł o: w zakresie wpływów – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w zakresie redystrybucji – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 21/117/. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

KIERUNKI INWESTOWANIA	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	26090,6	64104,7	39574,5	26646,3
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	47804,6	10078,7	2611,8
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	7184,8	7528,8	7327,4
Gospodarka odpadami	3726,6	5882,7	18349,5	14093,8
Pozostałe dziedziny	1304,3	3232,5	3617,4	2613,3

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO

Uwagi metodyczne

Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wiczyście przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nie ruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych, np. kościołów i związków wyznaniowych, organizacji społecznych i partii politycznych, związków zawodowych oraz spółek prywatnych.

Powierzchnia gruntów leśnych, w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 2100, z późniejszymi zmianami), obejmuje:

1) grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków. Kategoria ta jest określana jako „**powierzchnia lasów**”;

2) **grunty związane z gospodarką leśną** zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, urządzenia melioracji wodnych, tereny pod liniami energetycznymi, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, poletka łowieckie na gruntach leśnych),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),
- przewidziane do objęcia ochroną prawną,
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione.

Zręby są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (0–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty leśne pokryte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30%) zostało odnowione naturalnie lub sztucznie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnie warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew w różnym wieku i wysokości, przenikające się na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przestoje są to drzewa od II klasy wieku wżwyz (wykazujące miąższość grubizny) na gruntach leśnych niezalesionych i w uprawach nie zaliczane do składu gatunkowego oraz drzewa powyżej II klasy wieku rozmieszczone pojedynczo lub grupami w drzewostanach i przeznaczone do usunięcia w pierwszym 10–leciu.

Pod pojęciem **typu siedliskowego lasu** należy rozumieć kategorię siedlisk równoważnych pod względem przyrodniczym dla produkcji leśnej i charakteryzujących się określonym kompleksem elementów glebowo-gatunkowych, składem roślinności dna lasu oraz doborem składu gatunkowego drzewostanu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Poprawki i uzupełnienia są to prace hodowlane mające na celu poprawę jakości hodowlanej oraz wzmoczenie potencjału produkcyjnego upraw i młodników, w których z różnych przyczyn powstały wypadki, luki i przerzedzenia wpływające na obniżenie w przyszłości masy drzewnej drzewostanów. Do poprawek zalicza się czynności związane z dodatkowym wprowadzaniem sadzonek w uprawach sztucznego pochodzenia w wieku do 5 lat zakładanych na powierzchniach otwartych. Uzupełnienia polegają na dodatkowym wprowadzeniu sadzonek w starszych uprawach (ponad 5 lat) i młodnikach sztucznego pochodzenia w wieku do 20 lat.

Pielęgnowanie lasu obejmuje zespół czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu, tj. spulchnianie gleby, niszczenie chwastów w uprawach, wprowadzanie podszytów, cięcia pielęgnacyjne i poprawianie formy poszczególnych drzew (podkrzesywanie itp.), utrzymanie gleby w czarnym ugorze w plantacjach drzew szybko rosnących.

Trzebieże są to cięcia pielęgnacyjne regulujące zagęszczenie i rozmieszczenie drzew w drzewostanie oraz skład gatunkowy drzewostanu. Ich celem jest wzmocnienie przyrostu najlepszych drzew w drzewostanie, zachowanie jego naturalnej różnorodności biologicznej i stworzenie warunków dla odnowienia. Cięcia trzebieżowe rozpoczyna się w okresie dojrzewania drzewostanu, tj. z reguły w wieku powyżej 20 lat.

Zasobność drzewostanów oblicza się dzieląc cały zapas drzewostanów (miąższość drewna na pniu) przez ich ogólną powierzchnię.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. na gruntach nieleśnych. Do zalesień gruntów nieleśnych zaliczamy zalesienia na gruntach rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej, nieużytkach oraz innych gruntach nadających się do zalesienia i określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach.

Lesistość (wskaznik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju, województwa, podregionu, powiatu lub gminy.

TABL. 1/118/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne						Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia
	ogółem	lasy				grunty związane z gospodarką leśną	
		razem	grunty				
			zalesione	niezalesione			
w hektarach							
OGÓŁEM	2005	614239	604626	598030	6596	9613	366
	2010	626157	616206	607701	8505	9951	60
	2015	630864	620904	609622	11282	9960	17
	2016	631519	621504	609625	11879	10015	10
Lasy publiczne	2005	424454	414841	411785	3056	9613	366
	2010	427149	417204	412718	4486	9945	60
	2015	427764	417810	412094	5716	9953	17
	2016	428075	418075	411945	6130	9999	10
własność:							
Skarbu Państwa		426451	416453	410374	6079	9998	10
w tym:							
w zarządzie Lasów Państwowych		390185	380580	374930	5651	9605	10
parki narodowe		33306	32916	32509	407	390	–
Gmin ^a		1434	1432	1382	51	1	–
Innych jednostek publicznych		190	190	189	1	–	–
Lasy prywatne	2005	189786	189786	186245	3540	–	–
	2010	199008	199002	194983	4019	6	–
	2015	203100	203094	197529	5565	6	–
	2016	203444	203429	197680	5748	16	–

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2016 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywatnych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
w zarządzie Lasów Państwowych					parki narodowe			
WOJEWÓDZTWO	631519	621504	428075	426451	390185	33306	203444	30,8
POWIAT AUGUSTOWSKI ..	78489	76527	67793	67589	66656	790	10696	46,1
Gmina miejska								
Augustów	2966	2865	2722	2643	2631	–	244	35,4
Gmina miejsko-wiejska								
Lipsk	4209	4189	1105	1058	1037	15	3104	22,7
Gminy wiejskie								
Augustów	8619	8409	7730	7729	7712	–	889	31,5
Bargłów Kościelny	2552	2535	1003	1001	1001	–	1549	13,5
Nowinka	12942	12578	12322	12319	11640	680	620	61,6
Płaska	31758	30825	30974	30971	30877	–	784	82,7
Sztabin	15442	15125	11936	11867	11757	96	3506	41,7

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha						Lesistość w %	
	ogółem		publicznych			prywatnych		
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
			zarządzie Lasów Państwowych	parki narodowe				
POWIAT BIAŁOSTOCKI	119701	117513	90169	89910	88763	93	29532	39,5
Gminy miejsko-wiejskie								
Choroszcz	2711	2699	844	839	785	14	1867	16,5
Czarna Białostocka	15776	15295	15334	15318	15315	–	442	74,1
Łapy	1716	1716	39	37	27	7	1677	13,4
Michałowó	16597	16290	14192	14120	13696	–	2405	39,7
Supraśl	13078	12719	11981	11942	11914	–	1097	67,5
Suraż	1064	1059	373	368	308	28	691	13,8
Tykocin	5540	5469	2732	2720	2684	–	2808	26,4
Wasilków	6110	5983	5271	5257	5230	–	839	47,1
Zabłudów	11129	11021	7026	6999	6896	–	4103	32,4
Gminy wiejskie								
Dobrzyniewo Duże	5890	5766	4284	4277	4255	–	1606	35,8
Gródek	27307	26782	24005	23976	23747	–	3302	62,3
Juchnowiec Kościelny	2726	2722	477	465	396	–	2249	15,8
Poświętne	3314	3274	2004	2001	1999	–	1310	28,6
Turośń Kościelna	3297	3284	1096	1088	1010	44	2201	23,5
Zawady	3446	3434	511	501	500	–	2935	30,6
POWIAT BIELSKI	28451	28228	11585	11502	11335	–	16867	20,4
Gminy miejskie								
Bielsk Podlaski	45	44	1	1	1	–	43	1,6
Brańsk	921	918	145	144	144	–	776	28,3
Gminy wiejskie								
Bielsk Podlaski	9226	9145	4600	4553	4520	–	4626	21,3
Boćki	5010	4980	1457	1455	1366	–	3553	21,5
Brańsk	3461	3452	656	654	653	–	2805	15,2
Orla	2332	2323	1249	1245	1212	–	1083	14,5
Rudka	2813	2743	2133	2130	2130	–	680	39,0
Wyszki	4645	4624	1344	1321	1310	–	3301	22,4
POWIAT GRAJEWSKI	22271	22005	13400	13311	11362	1818	8871	22,7
Gmina miejska								
Grajewo	80	80	51	33	33	–	29	4,2
Gminy miejsko-wiejskie								
Rajgród	5945	5860	4257	4243	3203	911	1688	28,3
Szczuczyn	1861	1845	689	687	687	–	1171	16,0
Gminy wiejskie								
Grajewo	9870	9752	6341	6300	5731	568	3529	31,6
Radziłów	1888	1885	498	483	143	340	1390	9,4
Wąsosz	2628	2584	1564	1564	1564	–	1064	21,9

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha						Lesistość w %	
	ogółem		publicznych			prywatnych		
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
			zarządzie Lasów Państwowych	parki narodowe				
POWIAT HAJNOWSKI	88366	86749	76407	76218	65930	9974	11959	53,4
Gmina miejska								
Hajnówka	104	85	81	67	67	–	23	4,0
Gmina miejsko-wiejska								
Kleszczewo	6480	6436	4183	4168	4131	–	2297	45,0
Gminy wiejskie								
Białowieża	18091	17762	18054	18054	12282	5770	36	87,4
Czeremcha	5338	5271	3918	3887	3860	–	1420	54,4
Czyże	1372	1369	347	342	316	–	1025	10,2
Dubicze Cerkiewne	8222	8121	5925	5907	5888	–	2297	53,6
Hajnówka	16967	16574	16546	16544	16531	–	421	56,6
Narew	8684	8592	6023	5975	5899	–	2661	35,6
Narewka	23108	22538	21329	21274	16957	4204	1779	66,5
POWIAT KOLNEŃSKI	21148	20947	9602	9570	9553	–	11546	22,3
Gmina miejska								
Kolno	123	123	3	–	–	–	120	4,9
Gmina miejsko-wiejska								
Stawiski	3409	3391	921	918	918	–	2488	20,5
Gminy wiejskie								
Grabowo	2780	2778	224	221	221	–	2556	21,6
Kolno	6355	6289	2963	2954	2943	–	3392	22,3
Mały Płock	2982	2959	1217	1215	1209	–	1765	21,2
Turośl	5500	5408	4275	4262	4262	–	1225	27,2
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	31281	31022	13043	12989	12969	–	18238	22,9
Gminy miejsko-wiejskie								
Jedwabne	2844	2844	153	153	153	–	2691	17,9
Nowogród	2409	2398	656	638	632	–	1752	23,7
Gminy wiejskie								
Łomża	3640	3624	1184	1157	1157	–	2457	17,5
Miastkowo	3639	3603	2010	2009	2007	–	1630	31,4
Piątnica	4354	4337	1434	1434	1430	–	2920	19,8
Przytuły	1152	1151	105	104	103	–	1047	16,2
Śniadowo	2835	2834	47	47	46	–	2788	17,4
Wizna	1369	1369	99	98	98	–	1270	10,3
Zbójna	9037	8862	7354	7348	7343	–	1683	47,7
POWIAT MONIECKI	28732	28593	15315	15204	3405	11757	13417	20,7
Gminy miejsko-wiejskie								
Goniądz	11990	11915	8717	8660	588	8071	3273	31,6
Knyszyn	4309	4251	2221	2215	2174	–	2088	33,4
Mońki	1999	1998	126	102	102	–	1873	12,4

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2016 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywat- nych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
			zarządzie Lasów Państwo- wych		parki narodowe			
POWIAT MONIECKI (dok.)								
Gminy wiejskie								
Jasionówka	1283	1282	113	109	109	–	1170	13,2
Jaświły	1268	1266	116	111	108	3	1152	7,2
Krypno	992	989	198	196	196	–	794	8,8
Trzcianne	6891	6891	3824	3811	128	3683	3067	20,8
POWIAT SEJNEŃSKI	36782	35935	31311	31300	27039	4248	5471	42,0
Gmina miejska								
Sejny	5	5	0	0	0	–	5	1,1
Gminy wiejskie								
Giby	25235	24545	24248	24245	20679	3566	987	75,9
Krasnopol	3907	3859	2486	2482	1799	683	1421	22,5
Puńsk	1562	1551	577	577	577	–	985	11,2
Sejny	6072	5975	3999	3995	3984	–	2073	27,5
POWIAT SIEMIATYCKI	50989	50381	27210	27080	26292	–	23779	34,5
Gmina miejska								
Siemiatycze	953	953	24	16	15	–	929	26,3
Gmina miejsko-wiejska								
Drohiczyn	2503	2498	359	359	351	–	2144	12,0
Gminy wiejskie								
Dziadkowice	4082	4054	1615	1608	1607	–	2467	34,9
Grodzisk	6255	6125	3931	3931	3928	–	2324	30,2
Mielnik	13019	12816	9553	9474	9237	–	3466	65,3
Milejczyce	6404	6377	2574	2560	2491	–	3830	42,1
Nurzec-Stacja	9713	9530	7283	7274	6929	–	2430	44,3
Perlejewo	2176	2173	291	291	246	–	1885	20,4
Siemiatycze	5885	5855	1581	1569	1489	–	4304	25,8
POWIAT SOKÓLSKI	53082	52301	36499	36393	35719	500	16583	25,5
Gminy miejsko-wiejskie								
Dąbrowa Białostocka	4103	4056	2487	2441	1939	499	1615	15,4
Krynki	8306	8165	7109	7092	7077	–	1197	49,2
Sokółka	6618	6555	3326	3322	3252	–	3291	20,9
Suchowola	2725	2711	626	624	617	1	2099	10,6
Gminy wiejskie								
Janów	6930	6783	6120	6115	6115	–	810	32,6
Korycin	882	882	18	16	15	–	864	7,5
Kuźnica	3331	3320	1206	1198	1189	–	2125	24,9
Nowy Dwór	1772	1766	609	608	605	–	1162	14,6
Sidra	3309	3300	1446	1437	1426	–	1863	19,0
Szudziałowo	15107	14762	13552	13541	13485	–	1556	48,9

TABL. 2/119/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych w ha							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywat- nych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
			zarządzie Lasów Państwo- wych		parki narodowe			
POWIAT SUWAŁSKI	23575	23233	15706	15652	11445	4126	7869	17,8
Gminy wiejskie								
Bakałarzewo	1737	1720	846	845	843	–	891	14,0
Filipów	1386	1383	237	233	213	–	1149	9,2
Jeleniewo	1435	1430	411	409	403	–	1024	10,9
Przerośl	1823	1805	874	874	858	–	949	14,6
Raczki	2794	2733	2303	2290	2289	–	491	19,2
Rutka-Tartak	2681	2644	1877	1869	1869	–	804	25,6
Suwałki	7889	7723	6861	6849	2709	4126	1027	29,2
Szypłiszki	2139	2115	1310	1297	1295	–	828	13,5
Wiżajny	1691	1680	986	986	967	–	706	1,05
POWIAT WYSOKO- MAZOWIECKI	23883	23788	5076	5051	5043	–	18807	18,5
Gmina miejska								
Wysokie Mazowieckie	247	247	13	13	13	–	234	16,2
Gminy miejsko-wiejskie								
Ciechanowiec	5205	5177	1572	1562	1559	–	3633	25,7
Czyżew	952	951	102	94	94	–	850	7,3
Szepietowo	2646	2610	1485	1484	1481	–	1161	17,2
Gminy wiejskie								
Klukowo	1135	1135	25	24	23	–	1110	9,2
Kobylin-Borzymy	2144	2144	0	0	–	–	2144	18,0
Kulesze Kościelne	3048	3048	51	51	51	–	2997	26,4
Nowe Piekuty	1712	1711	188	187	187	–	1524	15,6
Sokoły	3043	3042	170	166	165	–	2873	19,5
Wysokie Mazowieckie	3751	3723	1470	1470	1469	–	2281	22,4
POWIAT ZAMBROWSKI	21919	21514	12428	12410	12404	–	9491	29,3
Gmina miejska								
Zambrów	20	19	4	3	3	–	15	1,0
Gminy wiejskie								
Kołaki Kościelne	1838	1837	123	123	123	–	1715	24,9
Rutki	3590	3579	882	872	867	–	2709	17,9
Szumowo	3323	3303	1073	1069	1069	–	2250	23,4
Zambrów	13148	12775	10347	10343	10342	–	2802	42,7
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	1893	1847	1692	1456	1454	–	201	18,1
Łomża	35	35	13	2	–	–	22	1,1
Suwałki	921	885	825	814	814	–	96	13,5

Uwaga do tablic 3/120/ – 8/125/

Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2012–2016 przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej (zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych kategorii własności podaną przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na 31 XII 2015 r.).

TABL. 3/120/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem w ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona							
		razem	drzewostany						w klasie odnowienia ^a i o budowie przerębowej
			w klasie wieku						
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe (101 lat i więcej)	
O G Ó Ł E M	620905	94,9	8,3	16,8	29,0	20,6	12,6	6,9	0,7
Lasy publiczne	417811	96,5	8,3	16,4	25,9	19,8	15,3	9,7	1,1
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	380456	96,6	8,7	17,0	25,8	19,4	15,6	8,9	1,2
Lasy prywatne	203094	91,4	8,1	17,4	35,2	22,5	7,1	1,1	–

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

TABL. 4/121/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem		Lasy publiczne		Lasy prywatne
			razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych	
	w tysiącach hektarów	w odsetkach			
O G Ó Ł E M	620905	100,0	100,0	100,0	100,0
Drzewa iglaste	420579	67,8	69,8	71,7	63,5
w tym:					
sosna	344223	55,5	55,2	57,1	56,0
świerk	72835	11,7	14,1	14,0	6,9
Drzewa liściaste	200326	32,2	30,2	28,3	36,5
w tym:					
dąb	40413	6,5	7,9	8,4	3,7
grab	14975	2,4	2,9	2,8	1,3
brzoza	53935	8,7	7,1	7,2	12,0
olsza	70431	11,3	9,5	8,7	15,1
osika	7708	1,2	0,4	0,4	2,9

TABL. 5/122/. ZASOBY DRZEWNE NA PNIE WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem grubizna brutto ^a w hm ³	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona								
		razem	drzewostany						w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej	prze- stoje ^b
			w klasie wieku							
			I (1–20 lat)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81– –100)	VI i wyższe (101 lat i więcej)		
OGÓŁEM	176,8	99,6	0,8	10,1	30,3	26,4	18,3	11,9	0,5	1,3
Lasy publiczne	125,5	99,8	0,6	9,7	25,3	24,2	21,7	16,1	0,8	1,4
w tym w zarządzie Lasów Państwo- wych	113,5	99,8	0,7	10,1	25,6	23,8	22,8	14,8	0,8	1,2
Lasy prywatne	51,3	99,2	1,2	10,9	42,5	31,8	10,2	1,5	–	1,1

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

TABL. 6/123/. ZASOBY DRZEWNE NA PNIE WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a		W tym	
			lasy w zarządzie Lasów Państwowych	lasy prywatne
	w hektometrach sześciennych	w odsetkach		
OGÓŁEM	176,8	100,0	100,0	100,0
Drzewa iglaste	130,6	74,0	77,8	68,7
w tym:				
sosna	108,8	61,7	63,0	62,8
świerk	21,1	11,9	14,4	5,3
Drzewa liściaste	46,1	26,0	22,2	31,3
w tym:				
dąb	8,4	4,7	6,3	1,6
grab	3,7	2,1	2,6	0,6
brzoza	11,6	6,5	5,3	9,3
olsza	18,4	10,4	7,4	15,7
osika	2,1	1,2	0,3	3,0

^a W korze.

TABL. 7/124/. ZASOBNOŚĆ I PRZECIĘTNY WIEK DRZEWOSTANÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających)

GATUNKI DRZEW	Zasobność – grubizna brutto ^a na 1 ha powierzchni zalesionej w m ³	Przeciętny wiek drzewostanów w latach
OGÓŁEM	285	55
Drzewa iglaste	311	57
w tym:		
sosna	316	59
świerk	290	53

^a W korze.

TABL. 7/124/. ZASOBNOŚĆ I PRZECIĘTNY WIEK DRZEWOSTANÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (dok.)

GATUNKI DRZEW	Zasobność – grubizna brutto ^a na 1 ha powierzchni zalesionej w m ³	Przeciętny wiek drzewostanów w latach
Drzewa liściaste	230	51
w tym:		
dąb	207	49
grab	248	65
brzoza	215	49
olsza	262	49
osika	279	46

^a W korze.

TABL. 8/125/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG TYPÓW SIEDLISKOWYCH LASU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W HEKTARACH		
OGÓŁEM	620905	380456
Bory	98614	60499
Bory mieszane	234055	137566
Lasy	120137	80717
Lasy mieszane	168099	101674
W ODSETKACH		
OGÓŁEM	100,0	100,0
Bory	15,9	15,9
Bory mieszane	37,7	36,2
Lasy	19,3	21,2
Lasy mieszane	27,1	26,7

TABL. 9/126/. POWIERZCHNIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO – LASY PAŃSTWOWE

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektarach			
OGÓŁEM	401724	401749	401765	401798
Grunty leśne	386311	389300	390014	390185
Zalesione	374661	375806	375218	374930
Niezalesione	2413	3916	5237	5651
w tym do odnowienia	1347	2113	2991	3317
Związane z gospodarką leśną	9236	9578	9559	9605
w tym szkółki leśne	205	199	164	155

**TABL. 9/126/. POWIERZCHNIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO
– LASY PAŃSTWOWE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektarach			
Pozostałe grunty (nieleśne)	15414	12449	11751	11613
w tym przeznaczone do zalesienia	326	19	17	10
w tym:				
Grunty zadrzewione i zakrzewione	2617	848	912	940
Użytki rolne	6633	5827	5226	5075
Użytki ekologiczne	923	953	1097	1145
Grunty pod wodami	310	238	209	207
Nie użytki	4454	4288	4066	4012

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

**TABL. 10/127/. POWIERZCHNIA REZERWATÓW I LASÓW OCHRONNYCH W ZARZĄDZIE
LASÓW PAŃSTWOWYCH**
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
W HEKTARACH				
Rezerwaty	·	13392	20711	20705
Lasy ochronne	108792	126102	195199	215833
cenne pod względem przyrodniczym	5128	19258	94662	115596
glebochronne	2987	3135	3095	3098
nasienne	1139	1226	1199	1209
na stałych powierzchniach badawczych	3537	3504	3262	2624
obronne	5786	1057	996	977
ostoje zwierząt chronionych	10121	8302	7134	7059
podmiejskie	22855	23560	18908	19094
uzdrowiskowe	6854	15685	15084	15184
wodochronne	50385	50375	50859	50992
W % OGÓLNEJ POWIERZCHNI LASÓW W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH				
Rezerwaty	3,1	3,5	5,4	5,4
Lasy ochronne	28,9	33,2	51,5	56,8
cenne pod względem przyrodniczym	1,4	5,1	24,9	30,4
glebochronne	0,8	0,8	0,8	0,8
nasienne	0,3	0,3	0,3	0,3
na stałych powierzchniach badawczych	0,9	0,9	0,9	0,7
obronne	1,5	0,3	0,3	0,3
ostoje zwierząt chronionych	2,7	2,2	1,9	1,9
podmiejskie	6,1	6,2	5,0	5,0
uzdrowiskowe	1,8	4,1	4,0	4,0
wodochronne	13,4	13,3	13,4	13,4

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach			w hektach						
1	WOJEWÓDZTWO	204878,07	144,52	128,44	131528	10611,47	148107,22	140196,04	7911,18
2	POWIAT AUGUSTOWSKI	10845,14	16,50	–	9053	1222,04	7456,01	6645,92	810,09
	Gmina miejska								
3	Augustów	323,04	–	–	–	306,04	69,04	69,04	–
	Gmina miejsko-wiejska								
4	Lipsk	3127,00	5,00	–	2271	207,00	1337,04	1269,57	67,47
	Gminy wiejskie								
5	Augustów	890,10	1,70	–	950	–	860,00	556,00	304,00
6	Bargłów Kościelny	1551,00	3,00	–	815	28,00	557,44	456,41	101,03
7	Nowinka	623,00	1,50	–	421	120,00	512,11	471,40	40,71
8	Płaska	787,00	1,30	–	2113	–	787,00	628,00	159,00
9	Sztabin	3544,00	4,00	–	2483	561,00	3333,38	3195,50	137,88
10	POWIAT BIAŁOSTOCKI	29771,77	9,95	13,01	37902	8212,80	6287,51	5836,87	450,64
	Gminy miejsko-wiejskie								
11	Choroszcz	1872,30	–	–	703	1172,70	499,45	407,65	91,80
12	Czarna Białostocka	457,61	–	–	231	–	143,94	141,64	2,30
13	Łapy	1678,64	–	–	1367	–	286,90	184,60	102,30
14	Michałowó	2477,30	–	5,00	3322	–	272,80	259,09	13,71
15	Supraśl	1116,35	–	–	2323	840,00	69,03	60,53	8,50
16	Suraż	695,33	–	–	210	–	34,04	23,39	10,65
17	Tykocin	2820,00	–	0,16	305	–	628,48	614,42	14,06
18	Wasilków	852,90	–	–	2250	520,00	42,40	38,00	4,40
19	Zabłudów	4130,00	–	–	11629	1807,90	2128,42	2025,75	102,67
	Gminy wiejskie								
20	Dobrzyniewo Duże	1612,81	–	–	2575	1122,20	180,79	166,76	14,03
21	Gródek	3331,48	2,18	4,60	7845	–	155,40	145,50	9,90
22	Juchnowiec Kościelny	2260,84	–	–	1541	1350,00	1006,59	971,02	35,57
23	Poświętne	1313,00	0,40	3,25	662	–	46,10	46,10	–
24	Turośń Kościelna	2208,70	–	–	1099	1400,00	783,66	742,91	40,75
25	Zawady	2944,51	7,37	–	1840	–	9,51	9,51	–

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2016 R.

Lasy prywatne											Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wie- nia sztucz- ne i na- tural- ne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) w m ³	powierz- chnia lasów ochron- nych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędzeniową ^a			po- wierz- chnia gruntów leśnych	po- wierz- chnia lasów och- ron- nych		
razem	w tym						razem	uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów				
	osób fizycz- nych	współ- not grun- towych											
rach						w hektarach							
203444,23	197153,91	3174,18	144,52	126,36	131483	10529,63	147660,33	139760,15	7900,18	1433,84	81,84	1	
10696,00	10506,00	151,00	16,50	–	9053	1153,00	7326,77	6516,68	810,09	149,14	69,04	2	
244,00	135,00	105,00	–	–	–	237,00	–	–	–	79,04	69,04	3	
3104,00	3059,00	35,00	5,00	–	2271	207,00	1320,84	1253,37	67,47	23,00	–	4	
889,00	887,00	–	1,70	–	950	–	860,00	556,00	304,00	1,10	–	5	
1549,00	1549,00	–	3,00	–	815	28,00	557,44	456,41	101,03	2,00	–	6	
620,00	610,00	5,00	1,50	–	421	120,00	509,11	468,40	40,71	3,00	–	7	
784,00	780,00	3,00	1,30	–	2113	–	784,00	625,00	159,00	3,00	–	8	
3506,00	3486,00	3,00	4,00	–	2483	561,00	3295,38	3157,50	137,88	38,00	–	9	
29532,00	27960,00	982,00	9,95	11,01	37902	8200,00	6267,20	5816,56	450,64	239,77	12,80	10	
1867,00	1846,00	–	–	–	703	1170,00	497,75	405,95	91,80	5,30	2,70	11	
442,00	431,00	7,00	–	–	231	–	143,94	141,64	2,30	15,61	–	12	
1677,00	1627,00	41,00	–	–	1367	–	286,90	184,60	102,30	1,64	–	13	
2405,00	2206,00	81,00	–	5,00	3322	–	272,80	259,09	13,71	72,30	–	14	
1097,00	661,00	407,00	–	–	2323	840,00	69,03	60,53	8,50	19,35	–	15	
691,00	626,00	49,00	–	–	210	–	34,04	23,39	10,65	4,33	–	16	
2808,00	2660,00	102,00	–	0,16	305	–	628,48	614,42	14,06	12,00	–	17	
839,00	730,00	81,00	–	–	2250	520,00	42,40	38,00	4,40	13,90	–	18	
4103,00	4011,00	24,00	–	–	11629	1800,00	2119,32	2016,65	102,67	27,00	7,90	19	
1606,00	1581,00	–	–	–	2575	1120,00	180,79	166,76	14,03	6,81	2,20	20	
3302,00	3004,00	121,00	2,18	4,60	7845	–	155,40	145,50	9,90	29,48	–	21	
2249,00	2215,0	20,00	–	–	1541	1350,00	1006,59	971,02	35,57	11,84	–	22	
1310,00	1309,00	–	0,40	1,25	662	–	46,10	46,10	–	3,00	–	23	
2201,00	2138,00	44,00	–	–	1099	1400,00	783,66	742,91	40,75	7,70	–	24	
2935,00	2915,00	5,00	7,37	–	1840	–	–	–	–	9,51	–	25	

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
							w hektarach		
1	POWIAT BIELSKI	16948,92	9,63	12,56	11289	–	18755,06	18755,06	–
	Gminy miejskie								
2	Bielsk Podlaski	43,75	–	–	70	–	48,50	48,50	–
3	Brańsk	776,20	–	–	203	–	799,32	799,32	–
	Gminy wiejskie								
4	Bielsk Podlaski	4672,34	2,30	3,84	3724	–	5407,36	5407,36	–
5	Boćki	3555,17	1,90	2,16	2270	–	4008,81	4008,81	–
6	Brańsk	2807,51	3,28	0,15	1606	–	3092,47	3092,47	–
7	Orla	1086,69	0,30	3,66	905	–	1146,29	1146,29	–
8	Rudka	682,44	0,35	1,75	490	–	790,28	790,28	–
9	Wyszki	3324,82	1,50	1,00	2021	–	3462,03	3462,03	–
10	POWIAT GRAJEWSKI ...	8931,46	7,79	7,48	2371	159,00	8875,45	7759,15	1116,3
	Gmina miejska								
11	Grajewo	47,00	–	–	–	–	29,00	–	29,00
	Gminy miejsko-wiejskie								
12	Rajgród	1701,96	–	–	125	43,20	1690,10	1127,80	562,30
13	Szczuczyn	1173,40	0,62	7,40	151	–	1171,40	1134,90	36,50
	Gminy wiejskie								
14	Grajewo	3541,20	7,17	0,08	2060	4,90	3529,05	3529,05	–
15	Radziłów	1404,30	–	–	1	110,90	1392,30	903,80	488,50
16	Wąsosz	1063,60	–	–	34	–	1063,60	1063,60	–
17	POWIAT HAJNOWSKI ...	12148,05	2,10	26,99	12083	–	9502,43	9061,77	440,66
	Gmina miejska								
18	Hajnówka	37,11	–	–	10	–	20,33	–	20,33
	Gmina miejsko-wiejska								
19	Kleszczele	2311,92	2,10	3,52	2319	–	1763,25	1763,25	–
	Gminy wiejskie								
20	Białowieża	36,38	–	–	–	–	–	–	–
21	Czeremcha	1450,92	–	6,78	1342	–	1510,82	1449,18	61,64
22	Czyże	1030,57	–	7,23	428	–	986,56	980,00	6,56
23	Dubicze Cerkiewne	2315,04	–	5,09	1659	–	2249,18	2029,95	219,23
24	Hajnówka	423,20	–	–	214	–	380,68	330,57	50,11
25	Narew	2708,75	–	4,37	2673	–	1527,67	1527,67	–
26	Narewka	1834,16	–	–	3438	–	1063,94	981,15	82,79

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2016 R. (cd.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych	
razem	w tym						razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów			
	osób fizycznych	współnot gruntowych										
rach						w hektarach						
16866,72	16453,28	296,55	9,63	12,56	11289	-	18752,76	18752,76	-	82,20	-	1
43,26	41,19	1,57	-	-	70	-	48,50	48,50	-	0,49	-	2
775,70	772,00	-	-	-	203	-	799,32	799,32	-	0,50	-	3
4625,57	4547,66	35,51	2,30	3,84	3724	-	5407,36	5407,36	-	46,77	-	4
3552,97	3375,55	166,36	1,90	2,16	2270	-	4008,81	4008,81	-	2,20	-	5
2805,21	2787,08	-	3,28	0,15	1606	-	3090,17	3090,17	-	2,30	-	6
1082,95	999,91	76,74	0,30	3,66	905	-	1146,29	1146,29	-	3,74	-	7
679,91	675,57	1,17	0,35	1,75	490	-	790,28	790,28	-	2,53	-	8
3301,15	3254,32	15,2	1,50	1,00	2021	-	3462,03	3462,03	-	23,67	-	9
8871,00	8696,00	128,00	7,79	7,40	2371	159,00	8871,00	7754,70	1116,30	60,46	-	10
29,00	29,00	-	-	-	-	-	29,00	-	29,00	18,00	-	11
1688,00	1640,00	46,00	-	-	125	43,20	1688,00	1125,70	562,30	13,96	-	12
1171,40	1171,40	-	0,62	7,40	151	-	1171,40	1134,90	36,50	2,00	-	13
3529,00	3483,00	45,00	7,17	-	2060	4,90	3529,00	3529,00	-	12,20	-	14
1390,00	1374,00	12,00	-	-	1	110,90	1390,00	901,50	488,50	14,30	-	15
1063,60	998,60	25,00	-	-	34	-	1063,60	1063,60	-	-	-	16
11959,36	11568,29	264,99	2,10	26,99	12058	-	9484,09	9043,43	440,66	188,69	-	17
23,01	22,98	-	-	-	10	-	20,33	-	20,33	14,10	-	18
2296,72	2261,43	8,04	2,10	3,52	2319	-	1763,25	1763,25	-	15,20	-	19
36,38	26,51	9,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
1419,92	1399,85	16,45	-	6,78	1342	-	1510,82	1449,18	61,64	31,00	-	21
1025,27	998,34	26,80	-	7,23	428	-	986,56	980,00	6,56	5,30	-	22
2297,04	2141,30	132,42	-	5,09	1659	-	2249,18	2029,95	219,23	18,00	-	23
420,62	413,33	0,07	-	-	214	-	380,68	330,57	50,11	2,58	-	24
2661,24	2596,59	11,94	-	4,37	2648	-	1509,33	1509,33	-	47,51	-	25
1779,16	1707,96	59,53	-	-	3438	-	1063,94	981,15	82,79	55,00	-	26

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT KOLNEŃSKI ...	11578,43	6,00	22,00	3294	–	11559,68	11025,68	534,00
	Gmina miejska								
2	Kolno	123,00	–	–	5	–	119,00	119,00	–
	Gmina miejsko-wiejska								
3	Stawiski	2490,70	–	–	688	–	2488,00	2488,00	–
	Gminy wiejskie								
4	Grabowo	2559,60	–	10,00	95	–	2559,30	2556,30	3,00
5	Kolno	3400,78	4,00	–	1081	–	3398,58	3398,58	–
6	Mały Płock	1766,55	–	12,00	935	–	1765,00	1234,00	531,00
7	Turośl	1237,80	2,00	–	490	–	1229,80	1229,80	–
8	POWIAT ŁOMŻYŃSKI ...	18292,05	3,00	1,55	3540	–	18131,28	17499,40	631,88
	Gminy miejsko-wiejskie								
9	Jedwabne	2691,14	–	–	405	–	2635,74	2426,86	208,88
10	Nowogród	1770,89	–	–	1016	–	1749,20	1589,70	159,50
	Gminy wiejskie								
11	Łomża	2483,55	–	–	561	–	2443,36	2393,92	49,44
12	Miastkowo	1630,00	–	–	41	–	1626,05	1626,05	–
13	Piątnica	2919,71	–	–	298	–	2906,10	2837,24	68,86
14	Przytuły	1048,33	–	–	70	–	1035,65	1019,70	15,95
15	Śniadowo	2787,94	–	1,55	895	–	2782,75	2755,60	27,15
16	Wizna	1271,38	–	–	32	–	1270,38	1260,00	10,38
17	Zbójna	1689,11	3,00	–	222	–	1682,05	1590,33	91,72
18	POWIAT MONIECKI	13488,29	0,32	2,29	6605	–	13256,00	13256,00	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
19	Goniądz	3304,47	–	–	831	–	3278,00	3278,00	–
20	Knyszyn	2094,50	–	–	1591	–	2063,00	2063,00	–
21	Mońki	1896,72	0,32	2,29	1000	–	1871,00	1871,00	–
	Gminy wiejskie								
22	Jasionówka	1174,00	–	–	803	–	1057,00	1057,00	–
23	Jaświły	1153,00	–	–	984	–	1148,00	1148,00	–
24	Krypno	796,00	–	–	402	–	789,00	789,00	–
25	Trzcianne	3069,60	–	–	994	–	3050,00	3050,00	–

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2016 R. (cd.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych	
razem	w tym						razem	uproszczone plany	inventaryzacja stanu lasów			
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych										
rach						w hektarach						
11546,00	11164,00	373,00	6,00	22,00	3294	-	11537,00	11003,00	534,00	32,43	-	1
120,00	119,00	-	-	-	5	-	119,00	119,00	-	3,00	-	2
2488,00	2402,00	86,00	-	-	688	-	2488,00	2488,00	-	2,70	-	3
2556,00	2556,00	-	-	10,00	95	-	2556,00	2553,00	3,00	3,60	-	4
3392,00	3171,00	221,00	4,00	-	1081	-	3392,00	3392,00	-	8,78	-	5
1765,00	1699,00	66,00	-	12,00	935	-	1765,00	1234,00	531,00	1,55	-	6
1225,00	1217,00	-	2,00	-	490	-	1217,00	1217,00	-	12,80	-	7
18238,01	17959,19	265,06	3,00	1,55	3540	-	18130,23	17498,35	631,88	54,04	-	8
2691,14	2684,56	6,52	-	-	405	-	2635,74	2426,86	208,88	-	-	9
1752,29	1742,52	9,27	-	-	1016	-	1749,20	1589,70	159,50	18,60	-	10
2456,66	2444,67	11,99	-	-	561	-	2443,36	2393,92	49,44	26,89	-	11
1629,70	1450,70	179,00	-	-	41	-	1626,05	1626,05	-	0,30	-	12
2919,71	2906,84	7,87	-	-	298	-	2906,10	2837,24	68,86	-	-	13
1047,28	1043,08	3,40	-	-	70	-	1034,60	1018,65	15,95	1,05	-	14
2787,94	2785,66	2,28	-	1,55	895	-	2782,75	2755,60	27,15	-	-	15
1270,38	1270,38	-	-	-	32	-	1270,38	1260,00	10,38	1,00	-	16
1682,91	1630,78	44,73	3,00	-	222	-	1682,05	1590,33	91,72	6,20	-	17
13417,00	13278,00	13,00	0,32	2,29	6605	-	13256,00	13256,00	-	71,29	-	18
3273,00	3205,00	13,00	-	-	831	-	3278,00	3278,00	-	31,47	-	19
2088,00	2078,00	-	-	-	1591	-	2063,00	2063,00	-	6,50	-	20
1873,00	1867,00	-	0,32	2,29	1000	-	1871,00	1871,00	-	23,72	-	21
1170,00	1166,00	-	-	-	803	-	1057,00	1057,00	-	4,00	-	22
1152,00	1148,00	-	-	-	984	-	1148,00	1148,00	-	1,00	-	23
794,00	770,00	-	-	-	402	-	789,00	789,00	-	2,00	-	24
3067,00	3044,00	-	-	-	994	-	3050,00	3050,00	-	2,60	-	25

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
							w hektarach		
1	POWIAT SEJNEŃSKI	5477,74	3,53	–	3128	–	5361,00	5361,00	–
	Gmina miejska								
2	Sejny	5,00	–	–	–	–	5,00	5,00	–
	Gminy wiejskie								
3	Giby	989,50	–	–	786	–	946,00	946,00	–
4	Krasnopol	1425,24	–	–	746	–	1382,00	1382,00	–
5	Puńsk	985,00	–	–	452	–	985,00	985,00	–
6	Sejny	2073,00	3,53	–	1144	–	2043,00	2043,00	–
7	POWIAT SIEMIATYCKI	23909,30	7,95	34,29	12636	1017,00	12033,10	12033,10	–
	Gmina miejska								
8	Siemiatycze	937,00	–	–	1582	929,00	–	–	–
	Gmina miejsko-wiejska								
9	Drohiczyn	2144,00	0,69	3,00	495	88,00	1343,76	1343,76	–
	Gminy wiejskie								
10	Dziadkowice	2474,31	0,65	–	1004	–	1380,95	1380,95	–
11	Grodzisk	2324,00	–	1,12	1698	–	–	–	–
12	Mielnik	3544,90	1,14	1,91	2127	–	2107,25	2107,25	–
13	Milejczyce	3844,70	3,86	7,65	1434	–	2025,48	2025,48	–
14	Nurzec-Stacja	2439,07	1,51	17,76	3305	–	769,32	769,32	–
15	Perlejewo	1885,00	0,10	–	815	–	1835,70	1835,70	–
16	Siemiatycze	4316,32	–	2,85	176	–	2570,64	2570,64	–
17	POWIAT SOKÓLSKI	16660,06	48,53	5,70	17068	–	485,49	398,84	86,65
	Gminy miejsko-wiejskie								
18	Dąbrowa Białostocka	1632,71	–	–	1132	–	–	–	–
19	Krynki	1213,83	–	–	2172	–	–	–	–
20	Sokółka	3295,49	7,23	2,38	6260	–	–	–	–
21	Suchowola	2100,28	–	–	842	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
22	Janów	814,89	18,90	–	828	–	–	–	–
23	Korycin	866,49	–	–	729	–	7,09	6,22	0,87
24	Kuźnica	2133,89	12,57	3,32	1702	–	–	–	–
25	Nowy Dwór	1163,53	9,83	–	468	–	–	–	–
26	Sidra	1872,42	–	–	753	–	478,40	392,62	85,78
27	Szudziałowo	1566,53	–	–	2182	–	–	–	–

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2016 R. (cd.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych	
razem	w tym						razem	uproszczone plany	inventaryzacja stanu lasów			
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych										
rach						w hektarach						
5471,00	5443,00	13,00	3,53	–	3128	–	5361,00	5361,00	–	6,74	–	1
5,00	5,00	–	–	–	–	–	5,00	5,00	–	–	–	2
987,00	981,00	–	–	–	786	–	946,00	946,00	–	2,50	–	3
1421,00	1408,00	10,00	–	–	746	–	1382,00	1382,00	–	4,24	–	4
985,00	980,00	2,00	–	–	452	–	985,00	985,00	–	–	–	5
2073,00	2069,00	1,00	3,53	–	1144	–	2043,00	2043,00	–	–	–	6
23779,00	21961,00	230,00	7,95	34,29	12636	1017,00	12032,70	12032,70	–	130,30	–	7
929,00	445,00	–	–	–	1582	929,00	–	–	–	8,00	–	8
2144,00	1909,00	10,00	0,69	3,00	495	88,00	1343,76	1343,76	–	–	–	9
2467,00	2403,00	8,00	0,65	–	1004	–	1380,55	1380,55	–	7,31	–	10
2324,00	2205,00	–	–	1,12	1698	–	–	–	–	–	–	11
3466,00	3235,00	–	1,14	1,91	2127	–	2107,25	2107,25	–	78,90	–	12
3830,00	3719,00	8,00	3,86	7,65	1434	–	2025,48	2025,48	–	14,70	–	13
2430,00	2134,00	160,00	1,51	17,76	3305	–	769,32	769,32	–	9,07	–	14
1885,00	1790,00	38,00	0,10	–	815	–	1835,70	1835,70	–	–	–	15
4304,00	4121,00	6,00	–	2,85	176	–	2570,64	2570,64	–	12,32	–	16
16582,65	16219,49	217,50	48,53	5,70	17068	–	485,49	398,84	86,65	77,41	–	17
1615,19	1556,04	56,03	–	–	1132	–	–	–	–	17,52	–	18
1196,73	1152,72	27,67	–	–	2172	–	–	–	–	17,10	–	19
3291,49	3257,48	3,77	7,23	2,38	6260	–	–	–	–	4,00	–	20
2098,98	2034,64	58,10	–	–	842	–	–	–	–	1,30	–	21
809,86	784,20	–	18,90	–	828	–	–	–	–	5,03	–	22
864,10	860,60	–	–	–	729	–	7,09	6,22	0,87	2,39	–	23
2125,44	2086,77	11,00	12,57	3,32	1702	–	–	–	–	8,45	–	24
1162,13	1150,22	8,25	9,83	–	468	–	–	–	–	1,40	–	25
1863,13	1808,72	27,00	–	–	753	–	478,40	392,62	85,78	9,29	–	26
1555,60	1528,10	25,68	–	–	2182	–	–	–	–	10,93	–	27

TABL. 11/128/. WYBRANE DANE O LASACH PRYWATNYCH I GMINNYCH WEDŁUG POWIA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SUWAŁSKI	7909,56	0,50	–	3001	0,63	7820,58	4702,82	3117,76
	Gminy wiejskie								
2	Bakałarzewo	892,04	0,20	–	388	–	886,17	566,68	319,49
3	Filipów	1152,66	–	–	237	–	1146,73	700,40	446,33
4	Jeleniewo	1025,65	–	–	241	–	1043,33	463,20	580,13
5	Przerośl	948,94	–	–	217	0,63	939,92	939,92	–
6	Raczki	490,65	–	–	225	–	468,28	213,91	254,37
7	Rutka-Tartak	812,22	–	–	405	–	819,09	427,41	391,68
8	Suwałki	1039,89	–	–	509	–	1012,19	687,72	324,47
9	Szypłiszki	841,80	–	–	318	–	806,17	278,85	527,32
10	Wiżajny	705,71	0,30	–	461	–	698,70	424,73	273,97
11	POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	18831,00	26,90	–	8134	–	18428,01	18428,01	–
	Gmina miejska								
12	Wysokie Mazowieckie	234,00	–	–	106	–	234,00	234,00	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
13	Ciechanowiec	3643,00	5,45	–	2828	–	3627,00	3627,00	–
14	Czyżew	858,00	–	–	171	–	772,96	772,96	–
15	Szepietowo	1161,00	1,05	–	181	–	1199,09	1199,09	–
	Gminy wiejskie								
16	Klukowo	1111,00	3,80	–	2020	–	1034,07	1034,07	–
17	Kobylin-Borzymy	2144,00	5,60	–	576	–	2147,00	2147,00	–
18	Kulesze Kościelne	2997,00	2,25	–	485	–	2664,55	2664,55	–
19	Nowe Piekuty	1525,00	3,35	–	524	–	1617,10	1617,10	–
20	Sokoły	2877,00	2,20	–	746	–	2846,24	2846,24	–
21	Wysokie Mazowieckie	2281,00	3,20	–	497	–	2286,00	2286,00	–
22	POWIAT ZAMBROWSKI	9508,99	1,82	2,57	1260	–	9595,64	8883,44	712,20
	Gmina miejska								
23	Zambrów	16,38	–	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
24	Kołaki Kościelne	1714,93	–	–	209	–	1719,35	1719,35	–
25	Rutki	2718,30	1,82	–	586	–	2708,59	2708,59	–
26	Szumowo	2254,30	–	2,57	20	–	2280,20	1979,90	300,30
27	Zambrów	2805,08	–	–	445	–	2887,50	2475,60	411,90
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
28	Białystok	437,44	–	–	133	–	434,81	434,81	–
29	Łomża	32,87	–	–	–	–	22,17	22,17	–
30	Suwałki	107,00	–	–	31	–	103,00	92,00	11,00

^a Stan w dniu 31 XII.

TÓW I GMIN W 2016 R. (dok.)

Lasy prywatne										Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) w m ³	powierzchnia lasów ochronnych ^a	powierzchnia gruntów leśnych objęta dokumentacją urzędziową ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych	
razem	w tym						razem	uproszczone plany	inventaryzacja stanu lasów			
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych										
rach						w hektarach						
7868,72	7716,83	51,78	0,50	–	3001	0,63	7820,58	4702,82	3117,76	40,84	–	1
890,94	881,06	8,93	0,20	–	388	–	886,17	566,68	319,49	1,10	–	2
1148,75	1147,97	0,21	–	–	237	–	1146,73	700,40	446,33	3,91	–	3
1023,95	1016,70	6,83	–	–	241	–	1043,33	463,20	580,13	1,70	–	4
948,94	920,55	25,52	–	–	217	0,63	939,92	939,92	–	–	–	5
490,65	463,78	1,63	–	–	225	–	468,28	213,91	254,37	–	–	6
804,22	773,58	5,44	–	–	405	–	819,09	427,41	391,68	8,00	–	7
1027,46	1001,64	2,60	–	–	509	–	1012,19	687,72	324,47	12,43	–	8
828,10	816,72	0,62	–	–	318	–	806,17	278,85	527,32	13,70	–	9
705,71	694,83	–	0,30	–	461	–	698,70	424,73	273,97	–	–	10
18807,00	18544,00	181,00	26,90	–	8134	–	18427,01	18427,01	–	24,00	–	11
234,00	228,00	–	–	–	106	–	234,00	234,0	–	–	–	12
3633,00	3496,00	110,00	5,45	–	2828	–	3627,00	3627,00	–	10,00	–	13
850,00	840,00	2,00	–	–	171	–	772,96	772,96	–	8,00	–	14
1161,00	1122,00	33,00	1,05	–	181	–	1199,09	1199,09	–	–	–	15
1110,00	1093,00	15,00	3,80	–	2020	–	1034,07	1034,07	–	1,00	–	16
2144,00	2124,00	19,00	5,60	–	576	–	2147,00	2147,00	–	–	–	17
2997,00	2990,00	–	2,25	–	485	–	2664,55	2664,55	–	–	–	18
1524,00	1508,00	–	3,35	–	524	–	1616,10	1616,10	–	1,00	–	19
2873,00	2865,00	2,00	2,20	–	746	–	2846,24	2846,24	–	4,00	–	20
2281,00	2278,00	–	3,20	–	497	–	2286,00	2286,00	–	–	–	21
9490,60	9407,14	6,59	1,82	2,57	1260	–	9595,64	8883,44	712,20	18,39	–	22
15,18	14,31	–	–	–	–	–	–	–	–	1,20	–	23
1714,93	1712,64	0,08	–	–	209	–	1719,35	1719,35	–	–	–	24
2708,61	2689,36	–	1,82	–	586	–	2708,59	2708,59	–	9,69	–	25
2250,30	2215,29	–	–	2,57	20	–	2280,20	1979,90	300,30	4,00	–	26
2801,58	2775,54	6,51	–	–	445	–	2887,50	2475,60	411,90	3,50	–	27
201,00	176,52	0,71	–	–	113	–	198,69	198,69	–	236,44	–	28
22,17	22,17	–	–	–	–	–	22,17	22,17	–	10,70	–	29
96,00	79,00	–	–	–	31	–	92,00	92,00	–	11,00	–	30

TABL. 12/129/. POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH PRYWATNYCH I GMINNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektarach			
O G Ó Ł E M	10885	10634	10611	10611
Lasy prywatne	10596	10551	10530	10530
Lasy gminne	289	82	82	82
w tym w miastach i wokół miast	277	72	69	69

TABL. 13/130/. POWIERZCHNIA LASÓW PRYWATNYCH I GMINNYCH OBJĘTA NADZOREM WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Nadzór sprawowany przez		
		jednostki Lasów Państwowych	parki narodowe	służby powiatu (miasta na prawach powiatu)
		w hektarach		
WOJEWÓDZTWO				
2005	190396	160609	1087	28700
2010	200394	169353	1462	29579
2015	203759	133910	1278	68571
2016	203893	119015	1278	83600
POWIATY				
Augustowski	10696	–	–	10696
Białostocki	29532	28911	158	463
Bielski	16867	4857	–	12010
Grajewski	8930	8766	164	–
Hajnowski	12051	12051	–	–
Kolneński	11546	–	–	11546
Łomżyński	18131	18131	–	–
Moniecki	13411	12455	956	–
Sejneński	5482	–	–	5482
Siemiatycki	23894	23894	–	–
Sokólski	16583	–	–	16583
Suwalski	7917	–	–	7917
Wysokomazowiecki	18807	–	–	18807
Zambrowski	9491	9491	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	437	437	–	–
Łomża	22	22	–	–
Suwałki	96	–	–	96

TABL. 14/131/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W LASACH PRYWATNYCH WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty leśne			
		osób fizycznych	wspólnot gruntowych	spółdzielni	pozostałe
		w hektarach			
WOJEWÓDZTWO					
2005	189786	184346	4070	475	895
2010	199008	193392	3760	249	1607
2015	203100	196762	3156	229	2955
2016	203444	197154	3174	220	2896
POWIATY					
Augustowski	10696	10506	151	–	39
Białostocki	29532	27960	982	125	465
Bielski	16867	16453	297	36	81
Grajewski	8871	8696	128	2	45
Hajnowski	11959	11568	265	7	119
Kolneński	11546	11164	373	–	9
Łomżyński	18238	17959	265	–	14
Moniecki	13417	13278	13	–	126
Sejneński	5471	5443	13	3	12
Siemiatycki	23779	21961	230	3	1585
Sokólski	16583	16219	218	34	111
Suwalski	7869	7717	52	–	100
Wysokomazowiecki	18807	18544	181	6	76
Zambrowski	9491	9407	7	4	73
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	201	177	1	0	24
Łomża	22	22	–	–	–
Suwałki	96	79	–	–	17

TABL. 15/132/. ODNOWIENIA I ZALESIENIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI GRUNTÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w hektarach			
O G Ó Ł E M				
O G Ó Ł E M	2629	2221	2516	2555
Lasy publiczne	1927	1746	2235	2284
Własność Skarbu Państwa	1927	1746	2235	2282
w tym:				
w zarządzie Lasów Państwowych	1918	1742	2235	2279
parki narodowe	3	1	–	2
Lasy prywatne	703	475	281	271
W tym ZALESIENIA				
R A Z E M	932	359	203	134
Lasy publiczne	371	17	18	7
Własność Skarbu Państwa – w zarządzie Lasów Państwowych	371	17	18	5
Lasy prywatne	561	342	185	126

TABL. 16/133/. ODNOWIENIA, ZALESIENIA, INNE PRACE HODOWLANE I POZYSKANIE DREWNA W LASACH PRYWATNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odnowienia i zalesienia						Poprawki i uzupełnienia	Pielęgnowanie lasu ^a		Powierzchnia objęta trzebieżami	Pozyskanie drewna (grubizny) ^b		
	ogółem	odnowienia				zalesienia gruntów nieleśnych		ogółem	w tym upraw i młodników		ogółem	grubizna iglasta	grubizna liściasta
		razem	sztuczne		naturalne								
			zrębów ^d	halizn i pławozowin									
w hektarach										w metrach sześciennych			
WOJEWÓDZTWO	271	145	37	72	35	126	9	794	787	4839	131483	101207	30276
POWIATY													
Augustowski ...	17	17	8	–	9	–	–	46	46	632	9053	6399	2654
Białostocki	21	10	10	–	–	11	1	64	64	1442	37902	31180	6722
Bielski	22	10	4	2	4	13	3	24	17	321	11289	8363	2926
Grajewski	15	8	1	7	–	7	–	4	4	95	2371	1949	422
Hajnowski	29	2	–	2	–	27	4	402	402	323	12058	9570	2488
Kolneński	28	6	4	–	2	22	–	22	22	150	3294	2902	392
Łomżyński	5	3	3	–	–	2	–	34	34	1260	3540	3244	296
Moniecki	3	0	–	0	–	2	1	13	13	52	6605	4748	1857
Sejneński	4	4	4	–	–	–	–	19	19	186	3128	1364	1764
Siemiatycki	42	8	2	0	6	34	–	42	42	175	12636	9342	3294
Sokółski	54	49	–	49	–	6	–	–	–	25	17068	13359	3709
Suwalski	1	1	1	–	–	–	–	38	38	99	3001	1468	1533
Wysokomazowiecki	27	27	–	13	14	–	–	45	45	59	8134	6328	1806
Zambrowski	4	2	2	–	–	3	–	41	41	7	1260	905	355
MIASTA NA PRAWACH POWIATU													
Białystok	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13	113	73	40
Suwałki	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31	13	18

^a Bez cięć trzebieżowych. ^b Dane szacunkowe. ^c Pielęgnowanie gleby i czyszczenie wczesne. ^d Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

TABL. 17/134/. POWIERZCHNIA WYKONANYCH ZALESIEŃ ORAZ GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zalesienia gruntów nieleśnych			Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 XII)	
	ogółem	publicznych	prywatnych	ogółem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych
WOJEWÓDZTWO	133,76	7,40	126,36	10,26	10,26
POWIATY					
Białostocki	13,01	2,00	11,01	–	–
Bielski	12,73	0,17	12,56	–	–
Grajewski	9,35	1,95	7,40	–	–
Hajnowski	28,82	1,83	26,99	–	–
Kolneński	22,00	–	22,00	–	–
Łomżyński	2,44	0,89	1,55	–	–
Moniecki	2,29	–	2,29	–	–
Sejneński	0,26	0,26	–	–	–
Siemiatycki	34,59	0,30	34,29	–	–
Sokólski	5,70	–	5,70	10,26	10,26
Zambrowski	2,57	–	2,57	–	–

TABL. 18/135/. POZYSKANIE DREWNA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym grubizna		
			razem	igłasta	liściasta
		w tysiącach metrów sześciennych			
OGÓŁEM	2005	1800,3	1720,1	1267,9	452,2
	2010	1846,9	1771,7	1381,5	390,1
	2015	2107,5	2015,1	1607,9	407,2
	2016	2184,8	2102,5	1764,4	338,1
Lasy publiczne		2053,4	1971,0	1663,2	307,9
własność:					
Skarbu Państwa		2053,3	1971,0	1663,1	307,9
w tym:					
w zarządzie Lasów Państwowych		2034,3	1952,3	1645,9	306,4
parki narodowe		18,5	18,2	16,9	1,3
Gmin		0,0	0,0	0,0	0,0
Lasy prywatne		131,5	131,5	101,2	30,3

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień.

TABL. 19/136/. SKUP OWOCÓW I GRZYBÓW LEŚNYCH^a WEDŁUG GATUNKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tonach			
Borówka czernica	990	241	170	81
Bez czarny	146	28	113	131
Dzika róża	12	17	37	1
Jarzębina	53	5	4	6
Kurki	77	327	45	52
Podgrzybki	44	51	–	8
Borowiki	32	49	3	4

^a Dane dotyczą owoców i grzybów leśnych świeżych.

TABL. 20/137/. WYBRANE DANE O ZADRZEWIENIACH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sadzenie w szt.		Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	
	drzewa	krzewy	ogółem	w tym grubizna liściasta
WOJEWÓDZTWO				
2005	16689	4049	46507	36442
2010	18136	16989	39019	34920
2015	13576	33367	61558	49514
2016	15474	1798	56431	43143
POWIATY				
Augustowski	219	50	1969	1399
Białostocki	12032	135	4097	2789
Bielski	928	–	10569	8050
Grajewski	8	–	902	819
Hajnowski	949	287	6511	5130
Kolneński	28	–	374	228
Łomżyński	243	–	2461	1612
Moniecki	176	170	1531	1036
Sejneński	160	10	755	536
Siemiatycki	41	–	1207	810
Sokółski	139	60	10249	8543
Suwalski	94	328	9990	8842
Wysokomazowiecki	75	21	2220	1884
Zambrowski	35	240	38	38
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	64	12	3527	1427
Łomża	134	395	–	–
Suwałki	149	90	31	–

^a Dane szacunkowe.

TABL. 21/138/. POŻARY LASÓW^a WEDŁUG PRZYCZYŃ POWSTANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
LICZBA POŻARÓW				
OGÓŁEM	388	122	475	135
Podpalenia	192	47	141	60
Nieostrożność	152	49	183	41
nieletnich	8	3	6	1
dorosłych	144	46	177	40
Pozostałe ^b	13	11	60	15
Nieustalone	31	15	91	19
POWIERZCHNIA LASÓW DOTKNIĘTYCH POŻARAMI w ha				
OGÓŁEM	188,7	298,5	552,4	230,4
Podpalenia	85,8	7,0	64,0	11,1
Nieostrożność	77,5	15,7	97,6	5,4
nieletnich	4,3	0,0	1,7	0,0
dorosłych	73,2	15,7	95,9	5,3
Pozostałe ^b	6,6	1,0	27,7	1,4
Nieustalone	18,8	274,8	363,0	212,6
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA LASU OBJĘTA JEDNYM POŻAREM w ha				
OGÓŁEM	0,5	2,5	1,2	1,7

a Dane według ewidencji zgłoszeniowej. *b* Wylądowania atmosferyczne, wady urządzeń technicznych i ich nieprawidłowa eksploatacja, wady środków transportu i ich nieprawidłowa eksploatacja oraz inne.

Źródło: za 2005 r. dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, od 2010 r. dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

TABL. 22/139/. KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO
ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE
Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
Koła łowieckie:				
liczba ^a	99	91	95	95
członkowie ^b	5179	6698	5210	5302
Obwody łowieckie:				
liczba	297	295	294	294
powierzchnia ogółem w tys. ha	1603,7	1585,3	1666,9	1671,0
w tym na gruntach leśnych:				
w tysiącach hektarów	438,4	431,4	453,1	457,0
w % powierzchni ogółem	27,3	27,2	27,2	27,3

a Grupowanie metodą według siedziby koła łowieckiego. *b* Grupowanie metodą według miejsca zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 23/140/. WĄŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a
Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016
	w tysiącach sztuk			
Łosie ^b	1073	2217	4782	4961
Jelenie	4,1	6,0	13,1	12,7
Sarny	18,1	22,9	27,2	27,4
Dziki	5,5	9,4	10,4	7,9
Lisy	8,2	10,1	13,6	12,8
Zające	34,4	37,0	38,0	39,0
Bażanty	2,6	3,8	4,8	4,5
Kuropatwy	28,3	23,9	13,9	15,3

^a Dane szacunkowe. ^b W sztukach.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 24/141/. ODSTRZAŁ WĄŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2015/16	2016/17
	w sztukach			
Jelenie	784	1294	2796	2889
Sarny	3080	3603	5004	5237
Dziki	2760	6228	10600	7177
Lisy	3830	5610	6926	6479
Zające	2300	384	138	103
Bażanty	280	273	3175	858
Kuropatwy	1209	86	30	30
Kaczki	3132 ^c	3504 ^c	4381	4419
Daniele	–	–	9	8

^a W łowieckim roku gospodarczym, liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe. ^c Dane dotyczą wyłącznie obwodów wydzierzawionych.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 25/142/. UBYTKI WĄŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2015/16	2016/17
	w sztukach			
Łosie	12	13	22	19
Jelenie	88	81	204	219
Sarny	424	458	238	227
Dziki	62	38	200	2125

^a Wynikające z przyczyn innych niż odstrzał i odłów, np. z kłusownictwa, wypadków drogowych, drapieżnictwa itp.; w łowieckim roku gospodarczym, liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

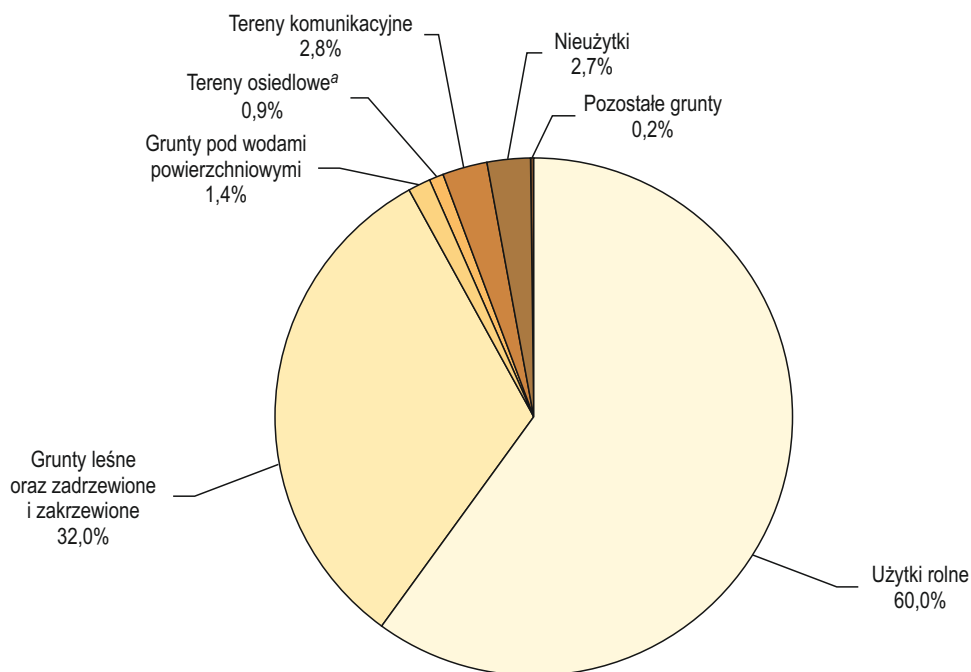
PODREGIONY I POWIATY W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

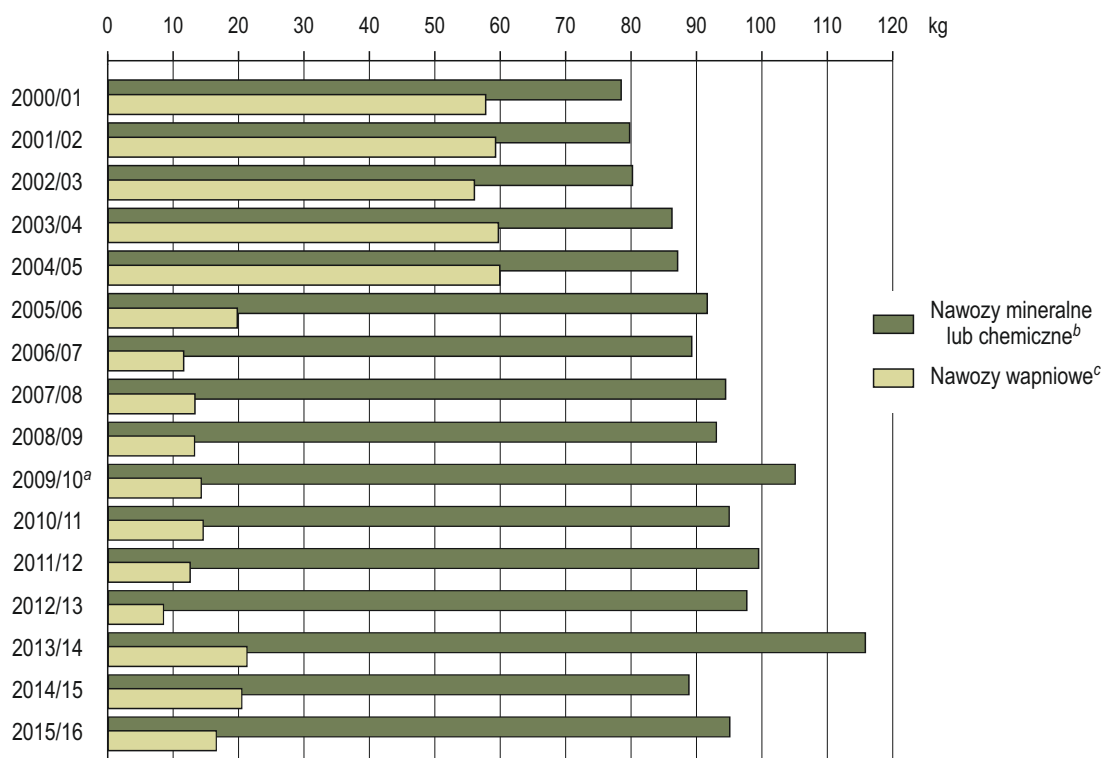
KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

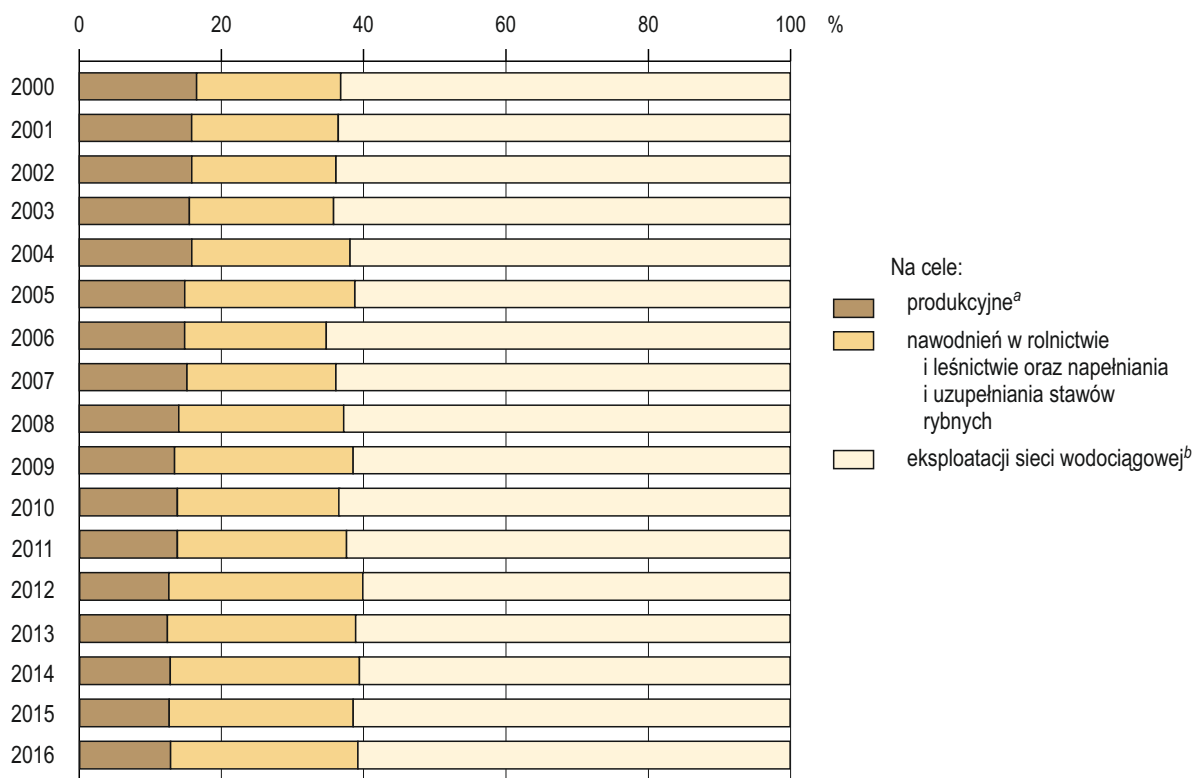
a Mieszaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

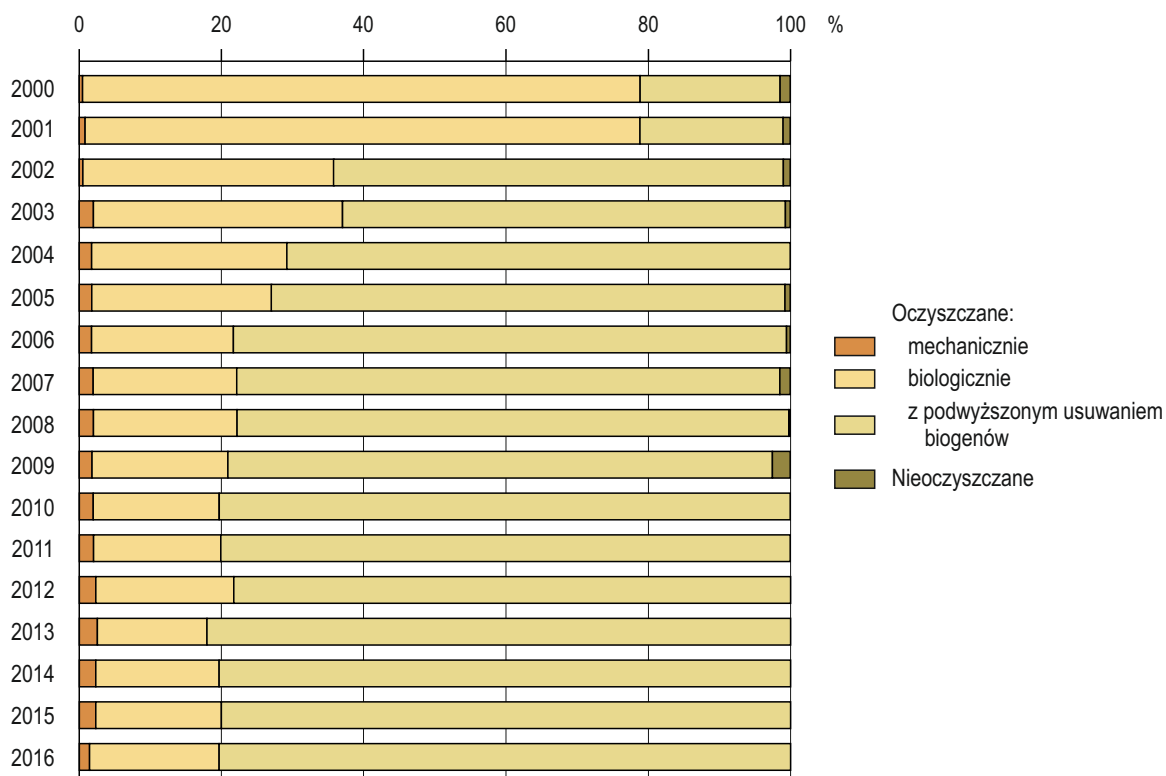
a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

STRUKTURA POBORU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

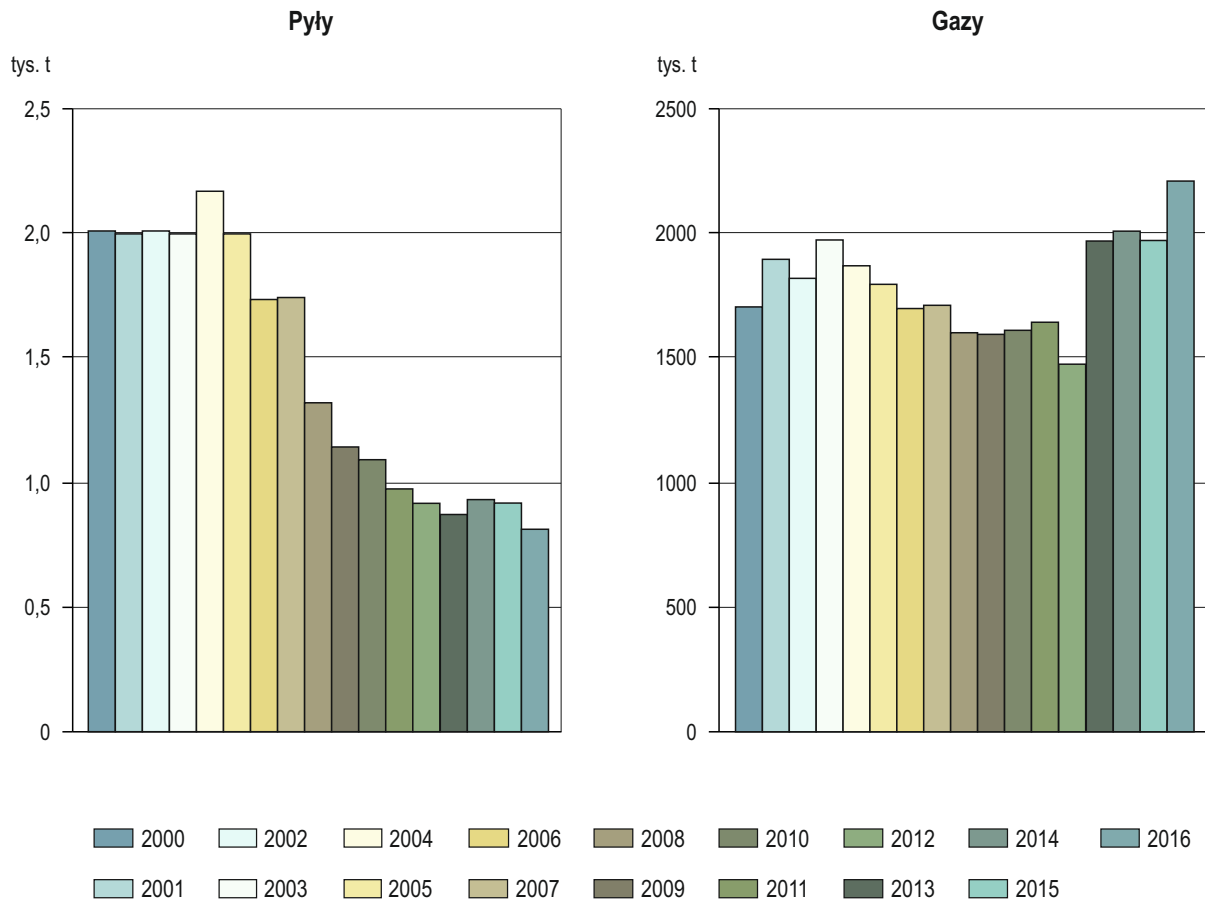

^a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

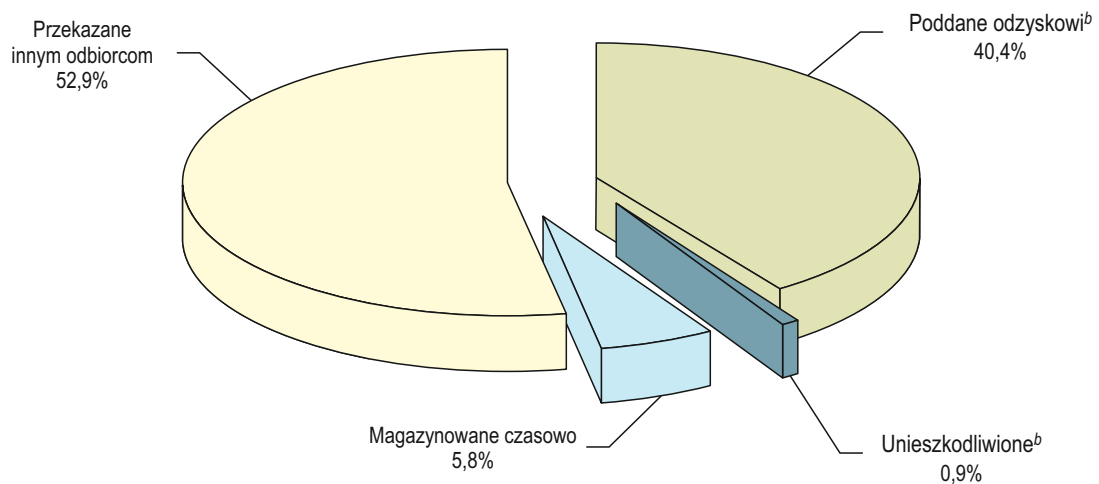
STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

**EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

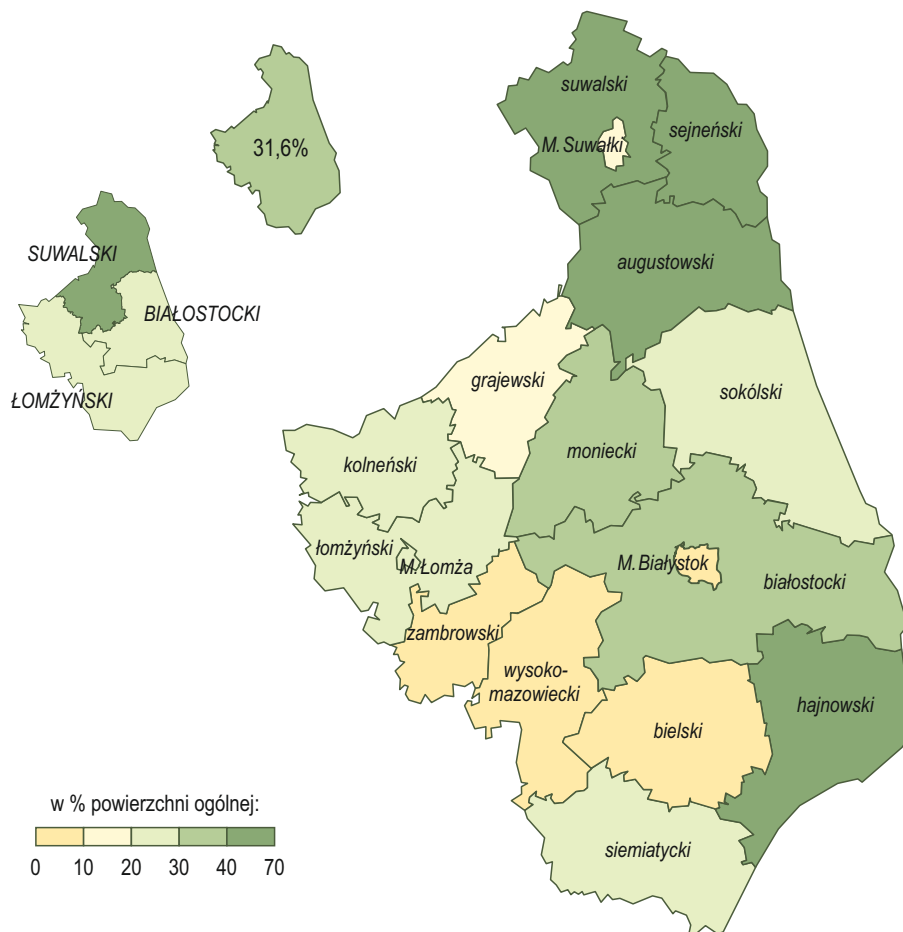
STRUKTURA ODPADÓW^a (z wyłączeniem odpadów komunalnych) W 2016 R.

^a Wytworzonych w ciągu roku. ^b We własnym zakresie przez wytwórcę.

**POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a
WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2016 R.**

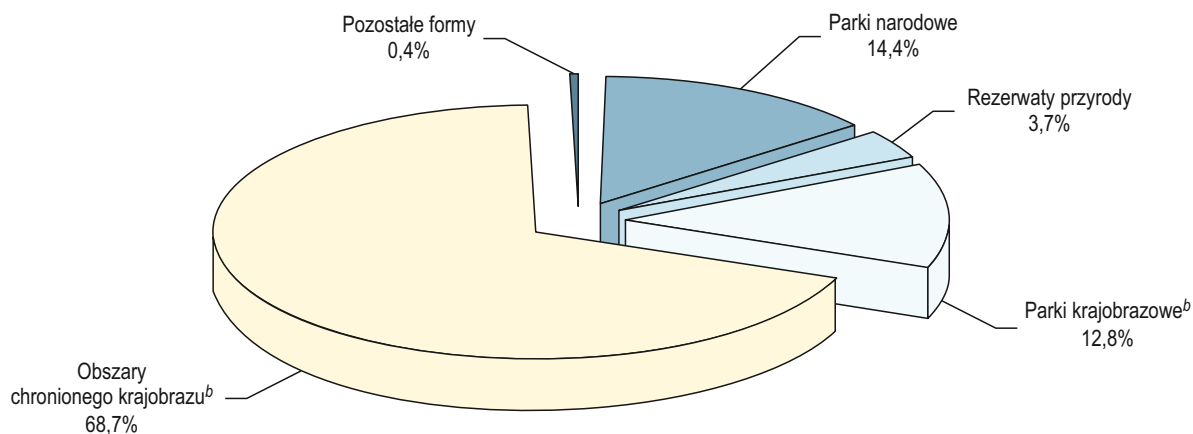
Stan w dniu 31 XII

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

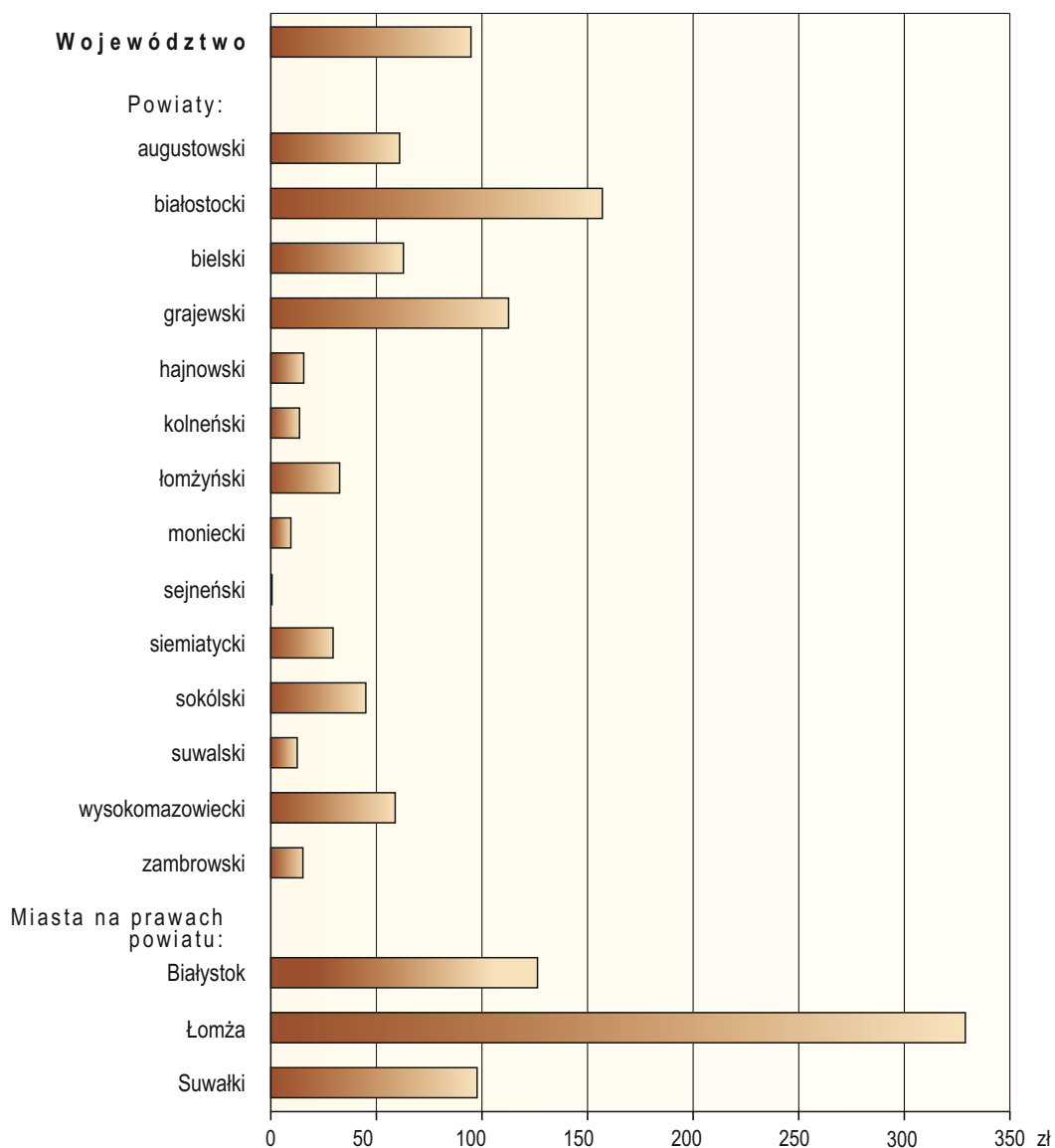
**STRUKTURA POWIERZCHNI O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONEJ^a W 2016 R.**

Stan w dniu 31 XII

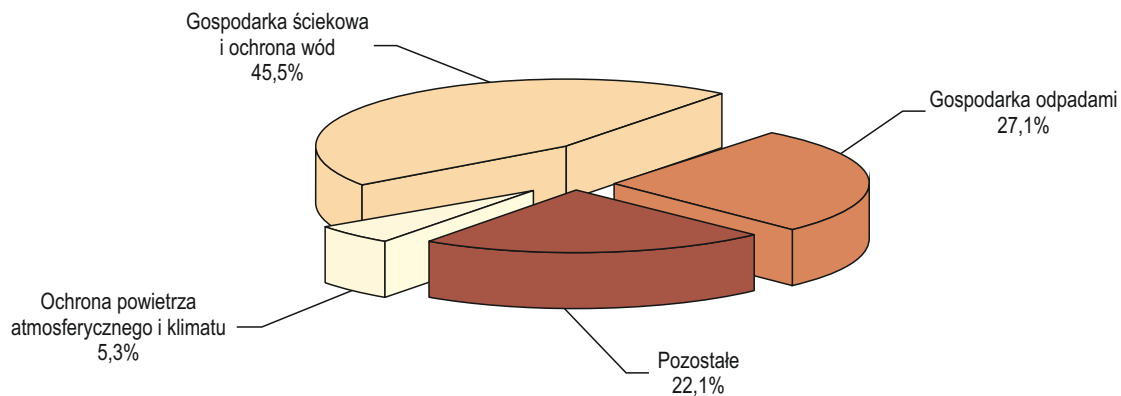

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

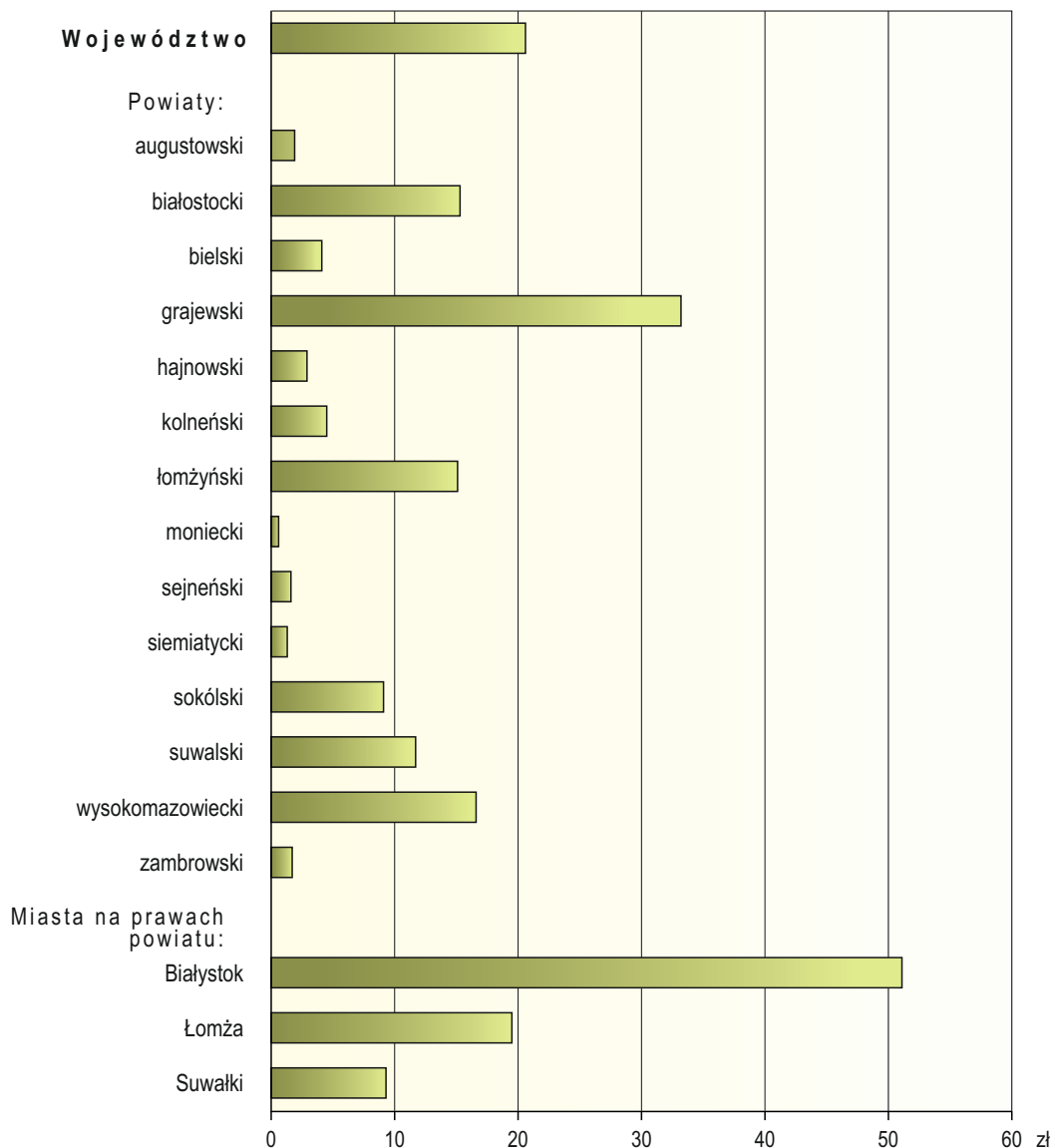
**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R. (ceny bieżące)**

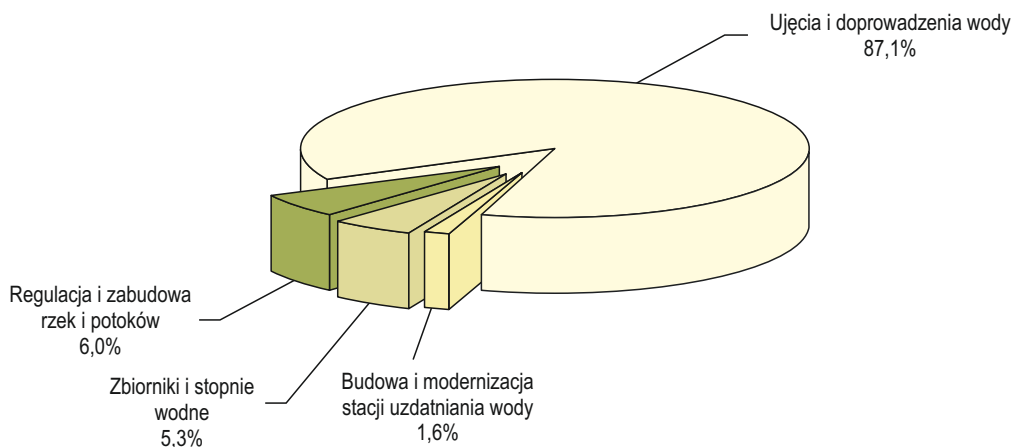
**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2016 R. (ceny bieżące)**

**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2016 R. (ceny bieżące)**

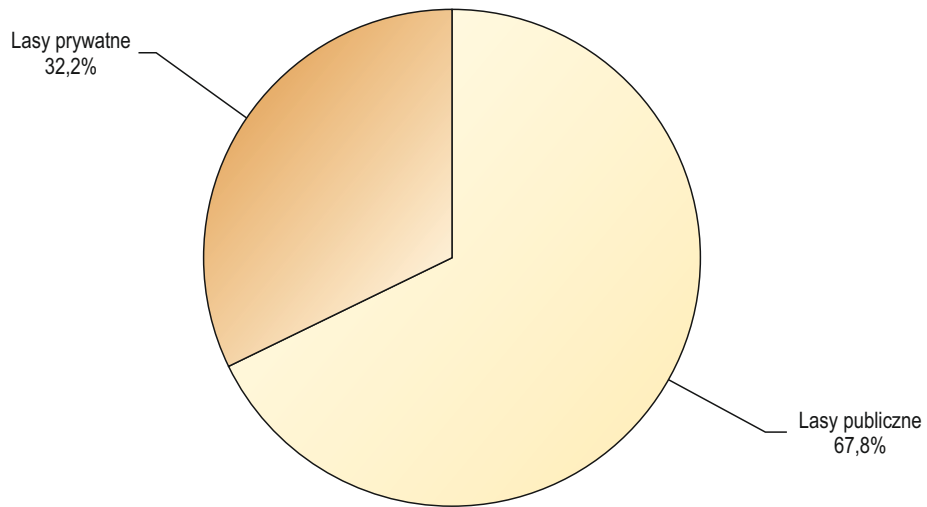

**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2016 R. (ceny bieżące)**

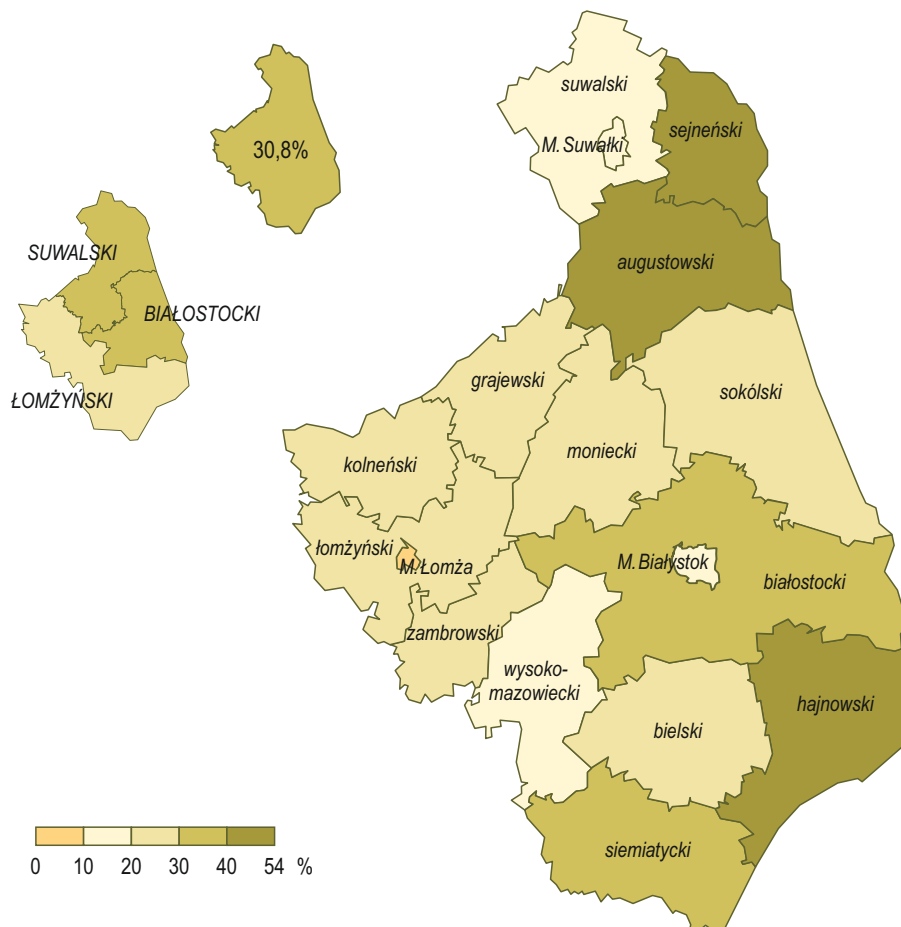
STRUKTURA POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

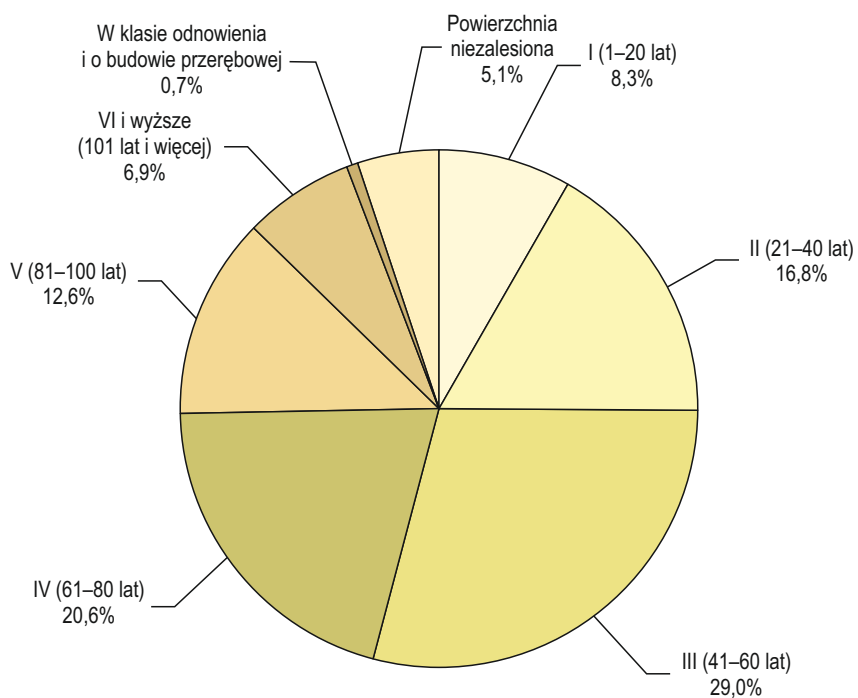
LESISTOŚĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

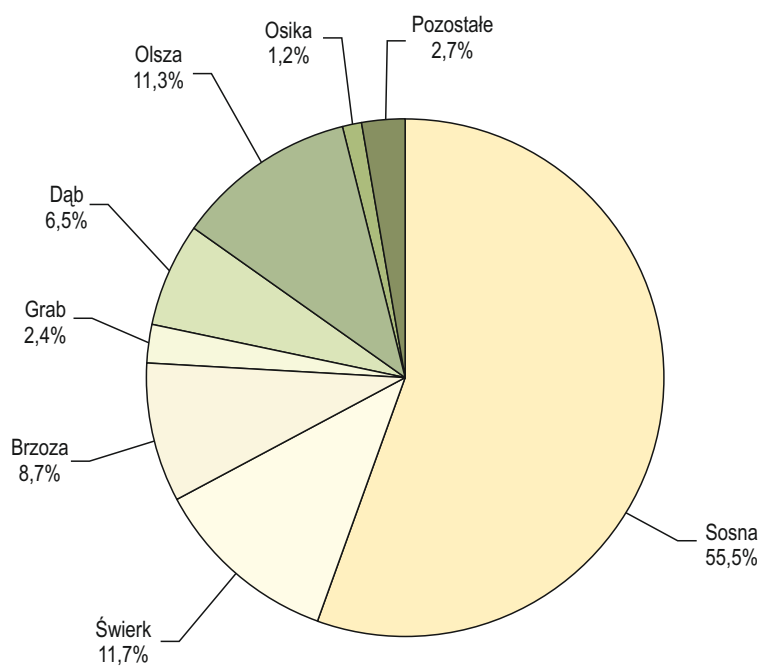

STRUKTURA POWIERZCHNI LASÓW

Według klas wieku drzewostanów

Według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie

U w a g a. Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2012–2016 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.